

JAVNO
JASNO
EFIKASNO
Projekat za dobru upravu

IZVEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI TRŽIŠTA

**O MOGUĆNOSTIMA PRIMENE ZELENIH
KRITERIJUMA ZA ODABRANE PREDMETE
NABAVKE**

Sadržaj

IZVEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI TRŽIŠTA O MOGUĆNOSTIMA PRIMENE ZELENIH KRITERIJUMA ZA ODABRANE PREDMETE NABAVKE	2
UVOD	5
CILJ I PREDMET ISTRAŽIVANJA.....	6
METOD ISTRAŽIVANJA	6
VREMENSKI PERIOD ISTRAŽIVANJA.....	6
NALAZ ISTRAŽIVANJA SA KRATKIM PREGLEDOM ZAKLJUČAKA I PREPORUKA ZA SVAKI PREDMET NABAVKE.....	7
ANALIZA POPUNJENIH UPITNIKA	8
BOJLERI.....	8
KOTLOVI ZA GREJANJE PUTEM VODE	8
BOJLERI ZA OBEZBEĐENJE SANITARNE TOPLE VODE.....	10
FOTOKOPIR PAPIR	13
SANITARNA GALANTERIJA.....	16
DESKTOP RAČUNARI, MONITORI, LAPTOPOVI.....	21
DESKTOP RAČUNARI.....	21
Dizajn koji omogućava popravku	21
LAPTOP RAČUNARI.....	24
Trajanje i izdržljivost baterija.....	24
Ispitivanje trajnosti opreme	25
Potrošnja energije.....	26
Potrošnja energije.....	27
KANCELARIJSKA ELEKTRONSKA OPREMA (ŠTAMPAČI, SKENERI, MULTIFUNKCIONALNI UREĐAJI)	29
ŠTAMPAČI	29
SKENERI.....	32
MULTIFUNKCIONALNI UREĐAJI.....	33
SANITARNA OPREMA	37
SISTEM ZA ISPIRANJE TOALETA (WC ŠOLJE).....	37
SISTEM ZA ISPIRANJE PISOARA (OPREMA).....	40
PAPIRNA GALANTERIJA.....	44
HIGIJENSKI PROIZVODI OD PAPIRA (TOALET PAPIR).....	44
HIGIJENSKI PROIZVODI OD RECIKLIRANOG PAPIRA (TOALET PAPIR).....	46

UBRUSI	47
ELEKTRIČNA ENERGIJA	48
KLIME	50
TELEVIZORI.....	52
BELA TEHNIKA	54
NAMIRNICE ZA PRIPREMANJE HRANE.....	57
SREDSTVA ZA ČIŠĆENJE.....	59
USLUGE ČIŠĆENJA	61
UPITNIK ZA UGOSTITELJSKE USLUGE	63
GRAĐEVINSKI MATERIJAL – ZIDNE PLOČE	65
PNEUMATICI.....	68
NAMEŠTAJ.....	71
TEKSTILNE USLUGE.....	74
USLUGE IZ OBLASTI HORTIKULTURE.....	77
USLUGE PREVOZA.....	80
TEKSTILNI PROIZVODI	83
NABAVKA BOJA I LAKOVA	88
PREPORUKE:.....	93
OPŠTA NAPOMENA:.....	94
POJAŠNENJE ODREĐENE TERMINOLOGIJE.....	95

UVOD

Zelene javne nabavke, koje podrazumevaju nabavku dobara, usluga i radova sa smanjenim uticajem na životnu sredinu kroz njihov životni ciklus u poređenju sa dobrima, radovima i uslugama sa istom primarnom funkcijom koji bi inače bili nabavljeni, jedan su od instrumenata koji može značajno da doprinese ostvarivanju održivog razvoja Republike Srbije kroz efikasnije korišćenje prirodnih resursa, podsticanje inovacija i poslovanja po principima cirkularne ekonomije.

Programom razvoja javnih nabavki u Republici Srbiji za period 2019-2023. godine („Službeni glasnik RS“, broj 82/19) kao jedan od posebnih ciljeva koji treba da doprinese ostvarenju opšteg cilja – daljeg razvoja modernog i efikasnog sistema javnih nabavki, predviđeno je i podsticanje i promovisanje ekoloških i socijalnih aspekata u javnim nabavkama i inovacija. Programom je predviđeno da će se ostvarivanje ovog cilja zasnivati na povećanju korišćenja ekoloških aspekata u javnim nabavkama. Potreba za širom primenom zelenih javnih nabavki prepoznata je i prilikom izrade drugih dokumenta javnih politika u Republici Srbiji. Programom razvoja cirkularne ekonomije u Republici Srbiji za period od 2022-2024. godine („Službeni glasnik RS“, broj 137/22) kao jedan od posebnih ciljeva ovog programa predviđena je podrška primeni zelenih javnih nabavki i dobrovoljnih instrumenata iz oblasti zaštite životne sredine, a kao jedna od mera za ostvarenje navedenog cilja predviđeno je definisanje prioriternih grupa dobara, usluga i radova za Republiku Srbiju za primenu zelenih javnih nabavki.

Prema podacima iz Godišnjeg izveštaja o javnim nabavkama u Republici Srbiji u 2022. godini koji je pripremila Kancelarija za javne nabavke, na osnovu analize podataka dostupnih na Portalu javnih nabavki, utvrđeno je da su pravni subjekti koji imaju svojstvo naručioca u smislu odredaba Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik RS“, broj 91/19) u toku 2022. godine primenili ekološke aspekte u 1.111 postupaka javnih nabavki, što čini 0,44% od ukupnog broja sprovedenih javnih nabavki. Navedeni podatak ukazuje da je u odnosu na 2021. godinu došlo do znatnog povećanja broja postupaka javnih nabavki u kojima su korišćeni ekološki aspekti kada je broj sprovedenih postupaka iznosio 650, što je činilo 0,41% od ukupnog broja sprovedenih postupaka. Međutim, uprkos navedenom povećanju, evidentno je da postoji potreba za znatno širom primenom zelenih javnih nabavki, kako u cilju ostvarivanja održivog razvoja i zaštite životne sredine, tako i radi ostvarivanja ciljeva definisanih važećim dokumentima javnih politika.

Imajući u vidu navedeno, sprovedeno istraživanje tržišta i na osnovu njega izrađena Analiza o mogućnostima primene zelenih kriterijuma za odabrane predmete nabavke imali su za cilj da identifikuju predmete nabavki kod kojih postoje mogućnosti da se uključivanjem ekoloških aspekata doprinese daleko široj primeni zelenih javnih nabavki, kao i da se utvrde predmeti nabavki za koje se može propisati obaveza naručilaca da prilikom sprovođenja postupka javne nabavke uključe ekološke aspekte, a da to istovremeno ne izazove poremećaje na tržištu, u smislu nemogućnosti privrednih subjekata da odgovore na postavljene zahteve, a s tim u vezi i ograničenje konkurencije na tržištu javnih nabavki.

CILJ I PREDMET ISTRAŽIVANJA

Cilj je bio da se sveobuhvatnim istraživanjem tržišta Republike Srbije, prikupe podaci koji će poslužiti kao osnova za davanje preporuka o uvođenju zelenih kriterijuma kao obaveznih, za one predmete kod kojih se ispitivanjem tržišta pokaže da to ne bi dovelo do narušavanja konkurencije, odnosno gde ima dovoljno ponuđača koji bi bili u mogućnosti da ispune zadate kriterijume. Prikupljeni podaci će poslužiti i kao osnova za pripremu i sprovođenje obuka, te stručnu podršku naručiocima u uvođenju zelenih javnih nabavki.

METOD ISTRAŽIVANJA

Istraživanje tržišta je sprovedeno kroz dve faze.

U prvoj fazi podaci su prikupljeni na način da su svi privredni subjekti iz baze Agencije za privredne registre (njih 14.704 koji su registrovani kao ponuđači) dobili obaveštenje od Agencije za privredne registre, putem elektronske pošte, da se sprovodi istraživanje tržišta, sa linkovima (putanjama) na kojima su privredni subjekti mogli da popune upitnike koji se odnose na njihovu delatnost poslovanja i sa rokom za popunjavanje upitnika.

Upitnici su takođe bili dostupni i na Portalu javnih nabavki, gde su registrovani ponuđači prilikom logovanja na Portal obavešteni da se sprovodi istraživanje tržišta, sa linkovima (putanjama) na kojima su mogli popuniti upitnike koji se odnose na njihovu delatnost poslovanja i sa rokom za popunjavanje upitnika.

Svi prikupljeni podaci preko linkova su obrađeni pomoću Google drive i sumirani u formi tabelarnog pregleda.

Istraživanja tržišta se takođe sprovodilo i metodom ispitivanja u pismenom i usmenom obliku i to:

- Anketiranje (ispitivanje pomoću upitnika - elektronski)
- Intervjuisanje (telefonskim putem)

U drugoj fazi je rađeno kvalitativno istraživanje i to u vidu:

- Grupnih diskusija (fokus grupe), putem održavanja online sastanka.

VREMENSKI PERIOD ISTRAŽIVANJA

Linkovi (putanje) za popunjavanje upitnika su bili dostupni privrednim subjektima u periodu od 17.04.2023. godine do 28.04.2023. godine.

Istraživanje tržišta metodom ispitivanja u pismenom i usmenom obliku se sprovodilo u periodu od 28.02.2023. godine do 05.05.2023. godine.

Druga faza (kvalitativno istraživanje) je sprovedeno putem dva online sastanka sa ponuđačima.

NALAZ ISTRAŽIVANJA SA KRATKIM PREGLEDOM ZAKLJUČAKA I PREPORUKA ZA SVAKI PREDMET NABAVKE

U predmetnom istraživanju učestvovalo je ukupno 272 privredna subjekta. Od toga 19 privrednih subjekata pripada kategoriji velikih preduzeća, 64 privredna subjekta pripada kategoriji srednjih preduzeća, 102 privredna subjekta pripada kategoriji malih preduzeća i 87 privrednih subjekata pripada kategoriji mikro preduzeća.

UPITNIKA

BOJLERI

Upitnik za bojlere je popunjen od strane četiri privredna subjekta. Kada je u pitanju veličina preduzeća tri privredna subjekta pripadaju kategoriji srednjih preduzeća, dok jedan privredni subjekt pripada kategoriji mikro preduzeća. Kada je u pitanju okrug u kom se nalazi sedište preduzeća dva privredna subjekta pripadaju Beogradskom okrugu, jedan Moravičkom i jedan Šumadijskom.

U okviru istraživanja tržišta bojlera, analizirano je stanje u pogledu dva proizvoda, i to:

1. Kotlovi za grejanje putem vode i
2. Bojlere za obezbeđenje sanitarne tople vode

KOTLOVI ZA GREJANJE PUTEM VODE

PITANJE BROJ 1:

Na pitanje da se navede snaga i najveća klasa energetske efikasnosti za kotlove za grejanje putem vode koje imaju u svom asortimanu, i to za:

- a) Kombinovani kotao, gasni kondenzacioni
- b) Kombinovani kotao, gasni konvencionalni
- c) Kombinovani kotao na čvrsto gorivo

Jedan privredni subjekt je odgovorio da u svom asortimanu ima kombinovani kotao gasni kondenzacioni najveće snage 35kW na grejanju i 40 na pripremi tople vode, klase A, i da svom asortimanu ima kombinovani konvencionalni gasni kotao snage 32kW, klase D.

Jedan privredni subjekt je odgovorio da ima kombinovani kotao gasni kondenzacioni snage 35kW, klase A+.

Jedan privredni subjekt je odgovorio da nema navedeno u ponudi.

Jedan privredni subjekt je naveo da ima u ponudi kotao snage 24kW, D klase, ali nije naveo koja od navedena tri kotla.

PITANJE BROJ 2:

Na pitanje na koji vremenski period se daje garancija na navedene kotlove, od tri privredna subjekta koja su odgovorila da imaju neke od navedenih kotlova u svom asortimanu u prvom pitanju, jedan privredni subjekt je naveo da se garancija daje na 25 meseci, dva privredna subjekta su navela da se garancija daje na 10 godina.

PITANJE BROJ 3:

Na pitanje na koji vremenski period su dostupni originalni rezervni delovi ili njihovi ekvivalenti od momenta kupovine, za navedene kotlove, od tri privredna subjekta koja su odgovorila da imaju neke od navedenih kotlova u svom asortimanu u prvom pitanju, jedan privredni subjekt je odgovorio da je u pitanju vremenski period od 5 godina, drugi privredni subjekt je odgovorio da je u pitanju vremenski period od sedam godina i treći privredni subjekt je odgovorio da je u pitanju vremenski period od 10 godina.

PITANJE BROJ 4:

Na pitanje da li se uz navedene kotlove isporučuje uputstvo koje podrazumeva:

- a) opšte informacije o odgovarajućim dimenzijama grejača za različite karakteristike/ veličine
- b) zgrade
- c) informacije o potrošnji energije grejača
- d) ako je primenljivo, detalje o tome koje vrednosti emisije zagađenja vazduha dimni gas treba
- e) da ima tokom faze rada i kako se grejač treba podesiti da bi se to postiglo
- f) preporuke o pravilnom korišćenju i održavanju grejača
- g) informacije o pravilnoj upotrebi proizvoda za minimiziranje potrošnje energije
- h) preporuke o odgovarajućem odlaganju proizvoda na kraju njihovog životnog ciklusa

Dva privredna subjekta su odgovorila da se uz kotlove isporučuje uputstvo koje podrazumeva sve navedeno, jedan privredni subjekt je odgovorio da se uz kotlove isporučuje uputstvo koje podrazumeva navedeno pod b, i jedan privredni subjekt je odgovorio da se uz kotlove isporučuje uputstvo koje podrazumeva navedeno pod a i b.

ZAKLJUČAK:

Kako su pitanja od broja 1 do broja 4 povezana, može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti zahtevu za klasu energetske efikasnosti od A do D ni za jedan od navedenih kotlova.

PITANJE BROJ 5:

Na pitanje da li u asortimanu imaju bojlere čiji sadržaj emisije azotnih oksida u izduvnim gasovima ne prelazi sledeće granične vrednosti:

- a) Gasni grejači sa gorionikom sa unutrašnjim sagorevanjem 170 mg/kWh GCV ulazne energije

- b) Sva četiri privredna subjekta su odgovorila da u svom asortimanu imaju navedeno.
- c) Gasni grejači sa spoljnim sagorevanjem 36 mg/kWh GCV ulazne energije

Jedan privredni subjekt je naveo da u svom asortimanu ima navedeno.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti zahtevu za bojlere kada su u pitanju gasni grejači sa gorionikom sa unutrašnjim sagorevanjem čiji sadržaj emisije azotnih oksida u izduvnim gasovima ne prelazi 170 mg/kWh GCV ulazne energije, dok tržište ne može odgovoriti zahtevu za bojlere kada su u pitanju gasni grejači sa spoljnim sagorevanjem čiji sadržaj emisije azotnih oksida u izduvnim gasovima ne prelazi 36 mg/kWh GCV ulazne energije.

PITANJE BROJ 6:

Na pitanje da li u asortimanu imaju bojlere čiji sadržaj emisije azotnih oksida u izduvnim gasovima ne prelazi sledeće granične vrednosti:

- a) Bojleri na čvrsto gorivo 150 mg/Nm³ pri 10 % O₂

Sva četiri privredna subjekta su navela da nemaju navedeno.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu navedenog može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti zahtevu za nabavkom bojlera na čvrsto gorivo čiji sadržaj emisije azotnih oksida u izduvnim gasovima ne prelazi 150 mg/Nm³ pri 10 % O₂.

PITANJE BROJ 7:

Na pitanje da li u asortimanu imaju bojlere čiji sadržaj emisije ugljen monoksida u izduvnim gasovima ne prelazi sledeće granične vrednosti:

- a) Gasni bojleri, sa gorionikom sa unutrašnjim sagorevanjem 150 mg/Nm³ pri 5 % O₂

Sva četiri privredna subjekta su odgovorila da u svom asortimanu imaju navedeno.

- b) Gasni bojleri, sa spoljašnjim sagorevanjem 25 mg/kWh GCV ulazne energije

Jedan privredni subjekt je odgovorio da u svom asortimanu ima navedeno.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti zahtevu za nabavkom bojlera kada su u pitanju gasni bojleri sa gorionikom sa unutrašnjim sagorevanjem čiji sadržaj emisije ugljen monoksida u izduvnim gasovima ne prelazi 150 mg/Nm³ pri 5 % O₂, dok tržište ne može odgovoriti zahtevu kada su u pitanju gasni bojleri sa spoljnim sagorevanjem čiji sadržaj emisije ugljen monoksida u izduvnim gasovima ne prelazi 25 mg/kWh GCV ulazne energije.

BOJLERI ZA OBEZBEĐENJE SANITARNE TOPLE VODE

PITANJE BROJ 1:

Na pitanje da se navede najveća klasa energetske efikasnosti za bojlere za sanitarnu toplu vodu, za sledeće profile:

-
- a) bojleri zapremine od 5-15l:

Jedan privredni subjekt je naveo da ima bojler zapremine 10l (klasa A), i 15l (klasa B), jedan privredni subjekt je odgovorio da je najveća klasa energetske efikasnosti za bojlere zapremine od 5-15l (klasa D), odgovori dva privredna subjekta se ne mogu uzeti kao relevantni jer su nedefinirani.

- b) bojleri zapremine od 30-65l:

Jedan privredni subjekt je odgovorio da ima bojler zapremine 50l (klasa C), jedan privredni subjekt je odgovorio da je najveća klasa energetske efikasnosti za bojlere zapremine od 30-65l (klasa D), odgovori dva privredna subjekta se ne mogu uzeti kao relevantni jer su nedefinirani.

- c) bojleri zapremine 80l:

Jedan privredni subjekt je odgovorio da ima bojlere zapremine 80l (klase B i C), jedan privredni subjekt je odgovorio da ima bojlere zapremine 80l (klasa D), odgovori dva privredna subjekta se ne mogu uzeti kao relevantni jer su nedefinirani.

- d) bojleri zapremine preko 100l:

Jedan privredni subjekt je odgovorio da ima bojlere zapremine 100l (klase B i C), jedan privredni subjekt je odgovorio da ima bojlere zapremine preko 100l (klase D), odgovori dva privredna subjekta se ne mogu uzeti kao relevantni jer su nedefinirani.

PITANJE BROJ 2:

Na pitanje na koji vremenski period se daje garancija na navedene bojlere od dva privredna subjekta koja su dala relevantne odgovore na prethodna pitanja jedan je odgovorio da je garancija 24 meseca, jedan privredni subjekt da je garancija od 2-15 godina.

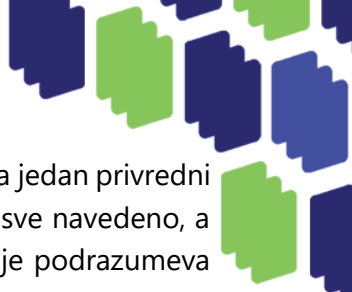
PITANJE BROJ 3:

Na pitanje na koji vremenski period su dostupni originalni rezervni delovi ili njihovi ekvivalenti od momenta kupovine, od dva privredna subjekta koja su dala relevantne odgovore na prethodna pitanja, jedan privredni subjekt je odgovorio da su originalni rezervni delovi dostupni u periodu od 7 godina i jedan privredni subjekt je odgovorio da su originalni rezervni delovi dostupni u periodu od 2-15 godina.

PITANJE BROJ 4:

Na pitanje da li se uz navedene bojlere isporučuje uputstvo koje podrazumeva:

- a) opšte informacije o odgovarajućim dimenzijama grejača za različite karakteristike
- b) informacije o potrošnji energije grejača
- c) ako je primenljivo, detalje o tome koje vrednosti emisije zagađenja vazduha dimni gas treba da ima tokom faze rada i kako se grejač treba podesiti da bi se to postiglo
- d) preporuke o pravilnom korišćenju i održavanju grejača
- e) informacije o pravilnoj upotrebi proizvoda za minimiziranje potrošnje energije
- f) preporuke o odgovarajućem odlaganju proizvoda na kraju njihovog životnog ciklusa

Od dva privredna subjekta koja su dala relevantne odgovore na prethodna pitanja jedan privredni subjekt je odgovorio da se uz proizvod isporučuje uputstvo koje podrazumeva sve navedeno, a jedan privredni subjekt je odgovorio da se uz proizvod isporučuje uputstvo koje podrazumeva navedeno pod b, d i e.

ZAKLJUČAK:

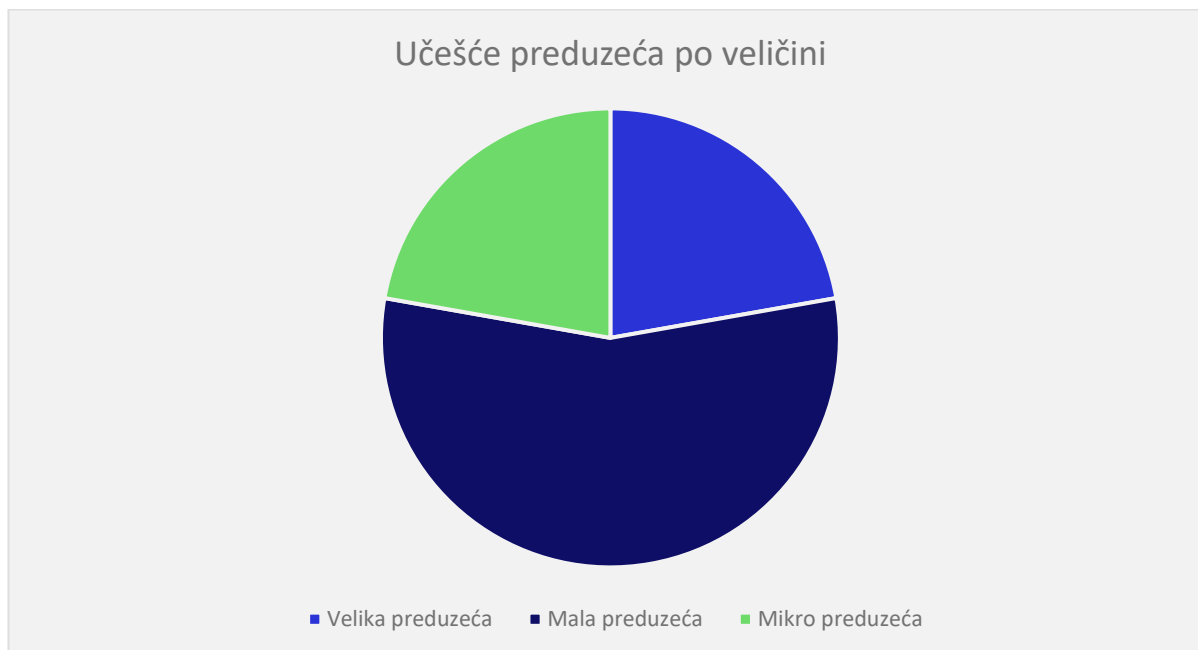
Kako su pitanja od broja 1 do broja 4 povezana, može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti zahtevu kada su u pitanju bojleri profila od 5-15l, bojleri profila 30-65l, bojleri profila 80l i bojleri profila preko 100l, klasa energetske efikasnosti od A do D, da je minimalni garantni period za navedene bojlere 24 meseca, da je minimalni vremenski period dostupnosti originalnih rezervnih delova za navedene bojlere minimalno 2 godine, i da se uz navedene bojlere isporučuje uputstvo koje minimalno sadrži informacije o potrošnji energije grejača, preporuke o pravilnom korišćenju i održavanju grejača, i informacije o pravilnoj upotrebi proizvoda za minimiziranje potrošnje energije.

GENERALNI ZAKLJUČAK:

Imajući u vidu rezultate sprovedenog istraživanja tržišta za ovaj predmet nabavke, proizilazi logičan zaključak da kotlovi za grejanje putem vode ne bi trebalo da budu predmet nabavke sa zelenim kriterijumima, dok bi nabavka bojlera za obezbeđenje sanitarne tople vode sa zelenim kriterijumima mogla biti razmatrana kao mogućnost.

FOTOKOPIR PAPIR

Upitnik za fotokopir papir je popunjen od strane devet privrednih subjekata. Kada je u pitanju veličina preduzeća dva privredna subjekta pripadaju kategoriji velikih preduzeća, pet privrednih subjekata pripadaju kategoriji malih preduzeća i dva privredna subjekata pripadaju kategoriji mikro preduzeća. 6 privrednih subjekata pripadaju beogradskom okrugu, jedan Rasinskom okrugu, jedan zlatiborskom okrugu i jedan raškom okrugu.

U okviru istraživanja tržišta fotokopir papira, analizirano je tržište dve vrste proizvoda, i to:

1. Reciklirani papir do 170 g/m² i
2. Papir napravljen od održivog ili legalno neobrađenog vlakna do 170 g/m².

PRVA GRUPA: RECIKLIRANI PAPIR DO 170g/m²

U okviru istraživanja tržišta recikliranog kopir papira, ispitanicima su postavljena pitanja koja se odnose na:

- posedovanje recikliranog papira u prodajnom asortimanu;
- sastav recikliranog papira, odnosno proizvodnju istog od obnovljenih papirnih vlakana;
- procenat obnovljenih papirnih vlakana u recikliranom papiru;
- posedovanje eko oznake tipa I (npr. EU Ecolabel, The blue angel);
- prisustvo elementarnog hlora u recikliranom papiru.

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

PITANJE BROJ 1:

Na pitanje da li imaju u prodaji reciklirani papir, 5 privrednih subjekata je odgovorilo da ima, četiri privredna subjekta je odgovorilo da nema.

PITANJE BROJ 2:

Na pitanje da li je navedeni papir napravljen od obnovljenih papirnih vlakana, od pet privrednih subjekata koji su potvrdno odgovorili na prvo pitanje, četiri privredna subjekta je odgovorilo da su navedeni papiri napravljeni od obnovljivih papirnih vlakana, jedan privredni subjekt nije dao odgovor.

PITANJE BROJ 3:

Na pitanje koji je procenat obnovljenih papirnih vlakana u papiru, od pet privrednih subjekata koji su potvrdno odgovorili na prvo pitanje, tri privredna subjekta je odgovorilo da je procenat 100%, jedan privredni subjekt je odgovorio da je u pitanju procenat od 80-90%, jedan privredni subjekt nije dao odgovor.

PITANJE BROJ 4:

Na pitanje da li navedeni papir ima eko oznaku tipa I (na primeri: EU Ecolabel, The blue angel), od pet privrednih subjekata koji su potvrdno odgovorili na prvo pitanje, četiri privredna subjekata je odgovorilo da ima, dok jedan privredni subjekt nije dao odgovor.

PITANJE BROJ 5:

Na pitanje da li navedeni papir sadrži elementarni hlor, od pet privrednih subjekata koji su potvrdno odgovorili na prvo pitanje, 3 privredna subjekta je odgovorilo da ne sadrži, jedan privredni subjekt je odgovorio da sadrži, jedan privredni subjekt nije dao odgovor.

ZAKLJUČAK:

Kako su pitanja od broja 1 do broja 5 povezana, može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti kada je u pitanju nabavka recikliranog papira, da se može zahtevati da papir bude napravljen od obnovljenih papirnih vlakana u minimalnom procentu od 80%, da se može zahtevati da papir ima eko oznaku tipa I i da se može zahtevati da papir ne sadrži elementarni hlor.

DRUGA GRUPA: PAPIR NAPRAVLJEN OD ODRŽIVOG ILI LEGALNO NEOBRAĐENOG VLAKNA DO 170g/m²

U okviru istraživanja tržišta papira napravljenog od održivog ili legalno neobrađenog vlakna, ispitanicima su postavljena pitanja koja se odnose na:

- posedovanje papira sertifikovanog oznakom FSC ili PEFC u prodajnom asortimanu;
- posedovanje drugog standarda koji podrazumeva odgovorno gazdovanje šumama;
- saznanja o procentualnom učešću sertifikovanog drveta u papiru;
- prisustvo elementarnog hlora u papiru.

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

PITANJE BROJ 1:

Na pitanje da li u asortimanu imaju papir sertifikovan oznakom FSC ili PEFC i ukoliko je odgovor pozitivan, da navedu oznaku koju ima papir, sedam privrednih subjekata je odgovorilo da ima sertifikovani papir, jedan privredni subjekt nije odgovorio, dok je jedan odgovorio da nema.

Od sedam privrednih subjekata koji su odgovorili da imaju sertifikovani papir šest privrednih subjekata je odgovorilo da ima papir koji je sertifikovan oznakom FSC ili PEFC, jedan privredni subjekt je naveo marke papira što se ne može uzeti kao relevantan podatak.

PITANJE BROJ 2:

Na pitanje da li znaju koji je procenat sertifikovanog drveta u papiru i ukoliko je odgovor pozitivan, da navedu procenat sertifikovanog drveta u papiru, pet privrednih subjekata je odgovorilo da ne zna, dva privredna subjekta su odgovorili da znaju. Od dva privredna subjekta koji su odgovorili da znaju jedan je naveo da je u pitanju procenat 72% a drugi da je u pitanju procenat od 100%.

PITANJE BROJ 3:

Na pitanje da li navedeni papir poseduje neki drugi standard koji podrazumeva održivo gazdovanje šumama i ukoliko je odgovor pozitivan da se navede koji, šest privrednih subjekata je odgovorilo da papir poseduje neki drugi standard, jedan privredni subjekt je odgovorio da ne poseduje. Subjekti koji su odgovorili da papir poseduje neki drugi standard njih dvoje je odgovorilo da poseduju samo PEFC sertifikat, jedan je odgovorio da poseduje EU Ecolabel, jedan je odgovorio da poseduje PEFC, green range i EU Ecolabel, jedan je odgovorio da poseduje EU Ecolabel, ISO 9001 i ISO 14001 i jedan je odgovorio da poseduje Indonesian legal wood sertifikat, MUI Halal certifikate, ISO 9001, ISO14001 i ISO9706.

PITANJE BROJ 4:

Na pitanje da li navedeni papir sadrži elementarni hlor, pet privrednih subjekata je odgovorilo da papir ne sadrži elementarnih hlor, dva privredna subjekta su odgovorila da papir sadrži elementarni hlor.

ZAKLJUČAK:

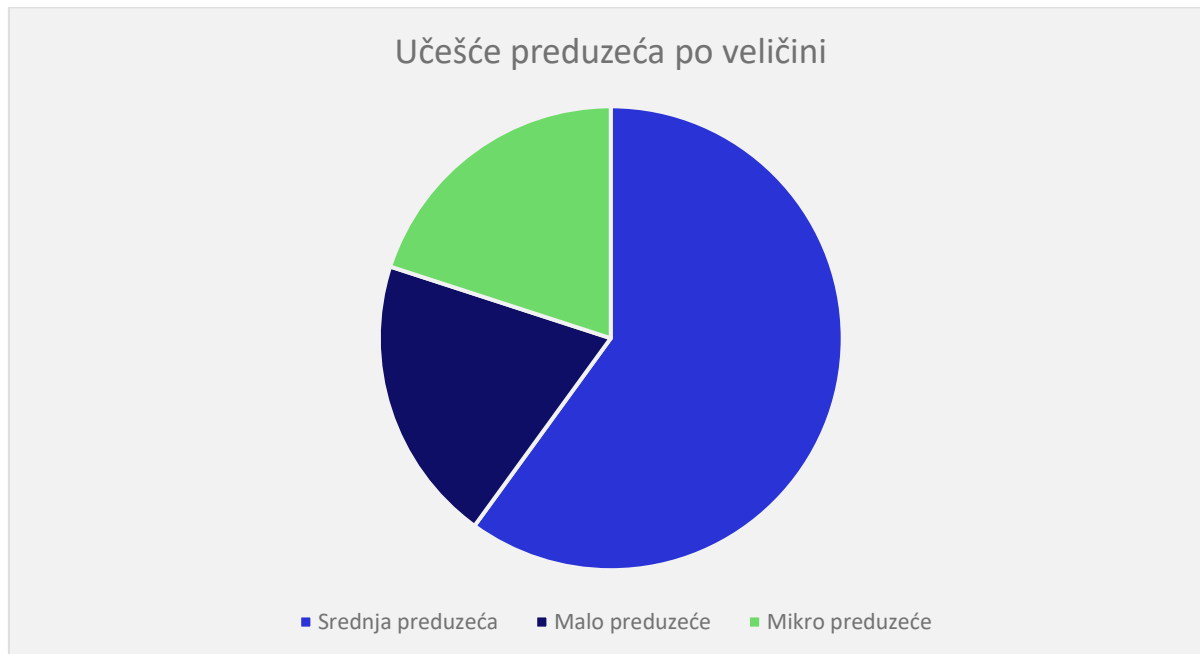
Kako su pitanja od broja 1 do broja 4 povezana može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti za nabavkom papira koji je sertifikovan oznakom FSC ili PEFC, da se minimum procenta sertifikovanog drveta u papiru ne može navoditi prilikom sprovođenja nabavki jer na tržištu ne postoji relevantan podatak i da se prilikom sprovođenja nabavki može zahtevati da sertifikovan papir ne sadrži elementarni hlor.

Generalni zaključak:

Rezultati sprovedenog istraživanja tržišta obrađeni su na osnovu odgovora datih od strane devet privrednih subjekata, što je relativno mali broj u odnosu na broj privrednih subjekata koji učestvuju u postupcima javnih nabavki fotokopir papira. Na osnovu analize sadržine konkursnih dokumentacija za javnu nabavku fotokopir papira koje su dostupne na Portalu javnih nabavki može se zaključiti da veliki broj naručilaca prilikom definisanja tehničkih specifikacija zahteva da ponuđeni papir poseduje neku od oznaka poput FSC i PEFC, iz čega proizlazi da u Republici Srbiji već postoji ustaljena praksa nabavki fotokopir papira u koje su uključeni ekološki aspekti, kao i da su predmetni proizvodi u dovoljnoj meri zastupljeni na tržištu Republike Srbije. U skladu sa navedenim, kao logičan se nameće zaključak da bi propisivanje obaveze za naručioce da prilikom nabavke kopir papira uključe ekološke aspekte, u znatnoj meri doprinelo povećanju broja sprovedenih zelenih javnih nabavki, kako u pogledu broja sprovedenih postupaka, tako i pogledu vrednosti istih.

SANITARNA GALANTERIJA

Upitnik za sanitarnu galanteriju je popunjen od strane pet privrednih subjekata. Kada je u pitanju veličina preduzeća tri privredna subjekta pripadaju kategoriji srednjih preduzeća, jedan privredni subjekt pripada kategoriji malog preduzeća i jedan pripada kategoriji mikro preduzeća. 4 privredna subjekata pripadaju beogradskom okrugu, a jedan sremskom.

U okviru istraživanja tržišta sanitarne galanterije ispitanicima su postavljena pitanja koja se odnose na:

- posedovanje u prodajnom asortimanu slavina za sudoperu/lavabo sa određenim maksimalnim i minimalnim protokom, bez obzira na pritisak vode, sa ili bez limitera;
- posedovanje u prodajnom asortimanu slavina sa eko oznakom tipa I (npr. EU Ecolabel, The blue angel, Nordic Swan);
- posedovanje u prodajnom asortimanu slavina sa uređajem za regulaciju temperature, uređajem za podešavanje vremena korišćenja, senzorom za prekid protoka vode,
- dizajn baterija za sudoperu/lavabo koji omogućava jednostavnu zamenu komponenti i uz koji je dostupan informativni list u pogledu delova koji se mogu zameniti;
- vremenski period dostupnosti originalnih rezervnih delova;
- dužinu garancije.

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

PITANJE BROJ 1:

Na pitanje da li u asortimanu imaju slavine sa maksimalnim protokom vode u sudoperu/lavabo bez obzira na pritisak vode:

- Za kuhinjske slavine bez limitera protoka 6l/min

Tri privredna subjekta su odgovorila da u svom asortimanu imaju navedeno, dva su odgovorila da nemaju navedeno.

- Za kuhinjske slavine sa limiterom protoka 8l/min

Tri privredna subjekta su odgovorila da u svom asortimanu imaju navedeno, dva su odgovorila da nemaju navedeno.

- Za slavine za kupatilo bez limitera protoka 6l/min

Četiri privredna subjekta su odgovorila da u svom asortimanu imaju navedeno, jedan je odgovorio da nema navedeno.

- Za slavine za kupatilo sa limiterom protoka 8l/min

Tri privredna subjekta su odgovorila da u svom asortimanu imaju navedeno, dva su odgovorila da nemaju navedeno.

PITANJE BROJ 2:

Na pitanje protok vode u navedenim slavinama ne sme biti niži od:

- Kuhinjske slavine 2l/min
- Slavine za kupatilo 2l/min

Od tri privredna subjekta koja su odgovorila da u svom asortimanu imaju kuhinjske slavine bez limitera protoka 6l/min, jedan privredni subjekt je odgovorio da ispunjava navedeni uslov, dok su dva odgovorila da ne ispunjavaju navedeni uslov.

Od tri privredna subjekta koja su odgovorila da u svom asortimanu imaju kuhinjske slavine sa limiterom protoka 8l/min, jedan privredni subjekt je odgovorio da ispunjava navedeni uslov, dok su dva odgovorila da ne ispunjavaju navedeni uslov.

Od četiri privredna subjekta koja su odgovorila da u svom asortimanu imaju slavine za kupatilo bez limitera protoka 6l/min, dva privredna subjekta su odgovorila da ispunjavaju navedeni uslov, dok su dva odgovorila da ne ispunjavaju navedeni uslov.

Od tri privredna subjekta su odgovorila da u svom asortimanu imaju slavine za kupatilo sa limiterom protoka 8l/min, jedan privredni subjekt je odgovorio da ispunjava navedeni uslov, dok su dva odgovorila da ne ispunjavaju navedeni uslov

ZAKLJUČAK:

Kako su pitanja pod brojem 1 i 2 povezana, može se izvesti zaključak da tržište jedino može odgovoriti zahtevu za nabavkom slavine za kupatilo bez limitera protoka 6l/min.

PITANJE BROJ 3:

Na pitanje da li u asortimanu imate slavine koje imaju eko oznaku tipa I (na primeri: EU Ecolabel, The blue angel, Nordic Swan)?

4 privredna subjekta su odgovorila da u svom asortimanu imaju navedeno, dok jedan privredni subjekt nije dao odgovor.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti zahtevu za nabavkom slavina koje imaju eko oznaku tipa I.

PITANJE BROJ 4:

Na pitanje da li u asortimanu imaju baterije za sudoperu, lavabo koje imaju uređaj koji omogućava regulaciju temperature, svih pet privrednih subjekata su odgovorila da poseduju navedeno.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti zahtevu za nabavkom baterija za sudoperu/lavabo koje imaju uređaj koji omogućava regulaciju temperature.

PITANJE BROJ 5:

Na pitanje da li u asortimanu imaju baterije za sudoperu, lavabo, koje su opremljene uređajem koji prekida protok vode nakon određenog perioda neupotrebe, tipa senzor (navedeno se odnosi na slavine koje se koriste često i na javnim mestima), svih pet privrednih subjekata su odgovorili da imaju navedeno.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti zahtevu za nabavkom baterija za sudoperu/lavabo koje su opremljene uređajem koji prekida protok vode nakon određenog perioda neupotrebe, tipa senzor.

PITANJE BROJ 6:

Na pitanje da li u asortimanu imaju baterije za sudoperu, lavabo, sa mogućnošću podešavanja vremena korišćenja, na primer tajmer koji zaustavlja protok vode kada je dostignuto maksimalno vreme protoka (navedeno se odnosi na slavine koje se koriste često i na javnim mestima), svih pet privrednih subjekata je odgovorilo da poseduju navedeno.

PITANJE BROJ 7:

Na pitanje ukoliko baterije za sudoperu, lavabo, imaju tajmer da li je vreme unapred podešeno i koje je to vreme, jedan privredni subjekt je odgovori da je vreme fabrički podešeno na 15 sekundi ali da se može podešavati od 10 do 20 sekundi, jedan privredni subjekt je odgovorio da je to vreme od 7 do 10 sekundi, jedan privredni subjekt je odgovori da je to vreme od 6 do 8 sekundi, jedan privredni subjekt je odgovorio da se baterije mogu naknadno podesiti po želji, dok je jedan odgovorio da ne poseduje navedeno.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti zahtevu za nabavkom baterija za sudoperu/lavabo sa mogućnošću podešavanja vremena korišćenja, na primer tajmer koji zaustavlja protok vode kada je dostignuto maksimalno vreme protoka.

PITANJE BROJ 8:

Na pitanje da li su baterije za sudoperu, lavabo sa metalnim Ni-Cr premazom u skladu sa standardom EN248, četiri privredna subjekta su odgovorila da jesu, dok je jedan odgovorio da nisu.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti zahtevu za nabavkom baterija za sudoperu/lavabo sa metalnim Ni-Cr premazom u skladu sa standardom EN248.

PITANJE BROJ 9:

Na pitanje da li su baterije za sudoperu, lavabo dizajnirani tako da se njegove komponente mogu jednostavno zameniti, svih pet privrednih subjekata je odgovorilo da jesu.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti zahtevu za nabavkom baterija za sudoperu/lavabo koje su dizajnirane tako da se njegove komponente mogu jednostavno zameniti.

PITANJE BROJ 10:

Na pitanje da li za baterije za sudoperu, lavabo postoji informativni list u kojem je jasno navedeno koji delovi se mogu zameniti, svih pet privrednih subjekata je odgovorilo da postoji informativni list koji sadrži navedeno.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti zahtevu da se prilikom nabavke baterija za sudoperu/lavabo traži da iste prati informativni list u kojem je jasno navedeno koji delovi se mogu zameniti.

PITANJE BROJ 11:

Na pitanje na koji vremenski period su dostupni rezervni delovi od vremena kupovine, jedan privredni subjekt je odgovorio da su rezervni delovi dostupni jer postoji ovlašćeni servis sa lagerom rezervnih delova, jedan privredni subjekt je odgovorio da su rezervni delovi dostupni u vremenskom periodu od dve godine, jedan privredni subjekt je odgovorio da su rezervni delovi dostupni u vremenskom periodu od 5-15 godina, jedan privredni subjekt je odgovorio da je to period od 10-15 godina, a jedan privredni subjekt da je to period od 10 i više godina.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da se prilikom nabavke baterija za sudoperu/lavabo zahteva dostupnost rezervnih delova u minimalnom periodu od 2 godine.

PITANJE BROJ 12:

Na pitanje da li se daje garancija za zamenu ili popravku, svih pet privrednih subjekata je odgovorilo da se navedena garancija daje.

PITANJE BROJ 13:

Na pitanje na koji vremenski period se daje garancija, dva privredna subjekta su odgovorila da je taj rok 2 godine, jedan je odgovorio da je to period od 2 do 5 godina, jedan da je to period od 5 godina, dok je jedan privredni subjekt odgovorio da sve zavisi od proizvođača i vrste kvara.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da se prilikom nabavke baterija za sudoperu/lavabo zahteva minimalni garantni rok od dve godine i da garancija obuhvata zamenu ili popravku.

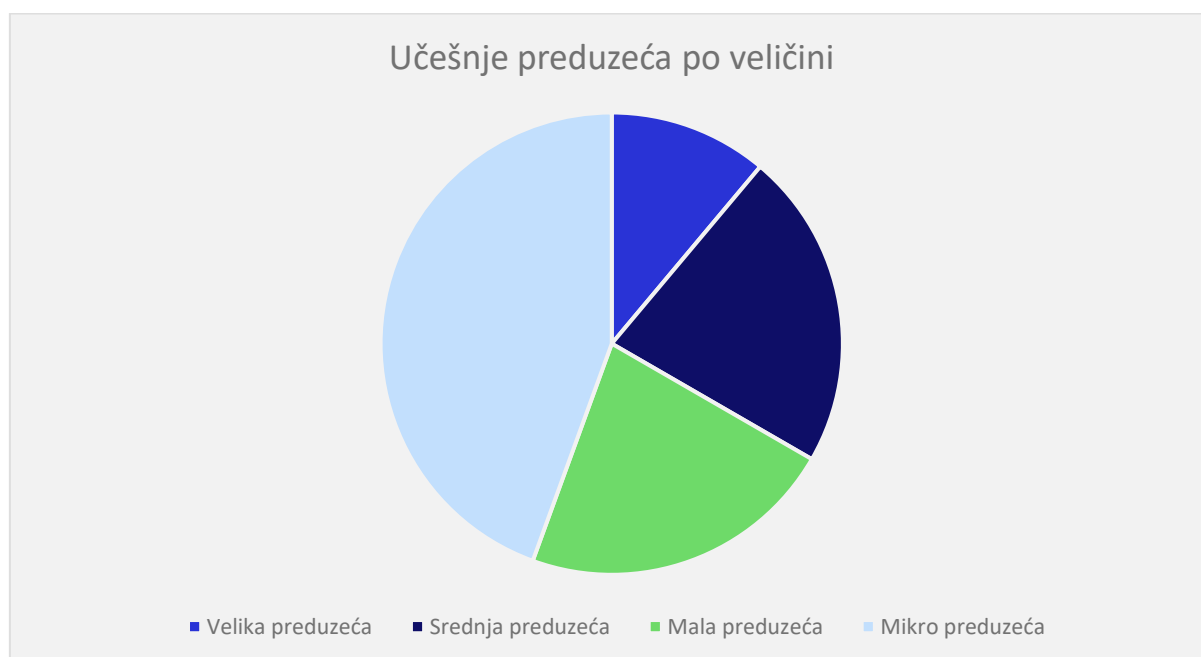
Generalni zaključak:

Rezultati sprovedenog istraživanja tržišta obrađeni su na osnovu odgovora datih od strane pet privrednih subjekata, što takođe predstavlja relativno mali broj u odnosu na broj privrednih subjekata koji na tržištu mogu da ponude ove vrste proizvoda i za koje se, na osnovu analize podataka dostupnih na Portalu javnih nabavki, može zaključiti da kao ponuđači učestvuju u postupcima javnih nabavki predmetnih dobara. Razlog tome svakako leži i u činjenici da mali broj naručilaca sanitarnu galanteriju nabavlja u postupku javne

nabavke dobara, kao poseban predmet javne nabavke. Nabavka sanitarne galanterije je u daleko većem broju slučajeva uključena u tehničke specifikacije predmeta javne nabavke prilikom sprovođenja postupaka javnih nabavki radova, koji između ostalog podrazumevaju i ugradnju sanitarne galanterije, te je logično pretpostaviti da, imajući u vidu naziv predmeta nabavke za koji je sprovedeno istraživanje, ponuđači koji se bave izvođenjem radova nisu iskazali zainteresovanost za popunjavanje upitnika. U svakom slučaju, na osnovu analize prikupljenih odgovora može se zaključiti da je sanitarna galanterija koja ispunjava ekološke zahteve u pogledu kontrole i smanjenja potrošnje vode zastupljena na tržištu u meri koja omogućava efektivnu konkurenciju, te da bi svakako trebalo razmotriti mogućnost propisivanja obaveze za naručioce da uključe ekološke aspekte prilikom sprovođenja postupaka javnih nabavki ovih proizvoda.

DESKTOP RAČUNARI, MONITORI, LAPTOPOVI

Upitnik za desktop računare, monitore i laptopove je popunjen od strane 18 privrednih subjekata. Kada je u pitanju veličina preduzeća, dva privredna subjekta pripadaju kategoriji velikih preduzeća, četiri privredna subjekta pripadaju kategoriji srednjih preduzeća, četiri privredna subjekta pripadaju kategoriji malog preduzeća i osam privrednih subjekata pripadaju kategoriji mikro preduzeća. 10 privrednih subjekata pripadaju beogradskom okrugu, jedan Braničevskom, dva Nišavskom, jedan Južnobačkom, jedan Srednjobanatskom, jedan Moravičkom, jedan mačvanskom i jedan Šumadijskom.

U okviru istraživanja tržišta računarske opreme analizirano je tržište tri vrste proizvoda:

1. Desktop računari
2. Laptopovi
3. Monitori

DESKTOP RAČUNARI

Kroz istraživanje tržišta desktop računara ispitanicima su postavljena pitanja koja se odnose na:

- dizajn koji omogućava popravku;
- dostupnost servisnog priručnika uz proizvod;
- garantni rok proizvođača;
- prisustvo, odnosno ograničenje prisustva hroma, broma i halogenih elemenata u plastičnim delovima proizvoda;
- potrošnju energije.

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

Dizajn koji omogućava popravku

PITANJE BROJ 1:

Na pitanje da li u svom asortimanu imaju desktop računare za koje se garantuje da tehnike spajanja ne sprečavaju popravku i zamenu delova navedenih u nastavku:

Desktop računari: CPU, GPU (PCIe), spoljašnji/unutrašnji PSU, jedinice za skladištenje (SSD, HDD, ODD, RAM), matična ploča (pod CPU se ne podrazumeva CPU koji je lemljen)

Svih 18 privrednih subjekata je odgovorilo da u svom asortimanu imaju navedeno.

Personalni računari sve u jednom: spoljašnji/unutrašnji PSU, jedinice za skladištenje (SSD, HDD, ODD, RAM), matična ploča

12 privrednih subjekata je odgovorilo da u svom asortimanu imaju navedeno.

PITANJE BROJ 2:

Na pitanje da li uz proizvod ide uputstvo o zameni delova u vidu servisnog priručnika, osam privrednih subjekata je odgovorilo da uz proizvod ide uputstvo o zameni delovu u vidu servisnog priručnika, 10 je odgovorilo da ne ide.

Garancija proizvođača

PITANJE BROJ 3:

Na pitanje koji je garantni rok proizvođača na takve desktop računare, šest privrednih subjekata je odgovorilo da je garantni rok 2 godine, četiri privredna subjekta je odgovorilo da je garantni rok od 2-5 godina, dva privredna subjekta je odgovorilo da je garantni rok od 2-3 godine, jedan privredni subjekt da je garantni rok od 1-3 godine, tri privredna subjekta je odgovorilo da je garantni rok 3 godine, jedan privredni subjekt da je garantni rok od 1-5 godina i jedan privredni subjekt je dao neodređeno odgovor.

PITANJE BROJ 4:

Na pitanje šta se dostavlja kao dokaz da proizvođač daje navedeni garantni rok, pet privrednih subjekata je odgovorilo da se dostavlja račun, sedam privrednih subjekata je odgovorilo da se dostavlja garantni list, dva privredna subjekta su odgovorila da se dostavlja saobraznost, jedan privredni subjekt je odgovorio da se dostavlja ugovor o kupovini, jedan privredni subjekt je odgovorio da se dostavlja pisana izjava i uvid u status konkretnog računara u bazi podataka o garancijama proizvođača, jedan privredni subjekt da se dostavlja potvrda ovlašćene kancelarije uvoznika i jedan privredni subjekt je odgovorio da se dostavlja ugovor uz mogućnost provere garantnog roka po serijskom broju uređaja na zvaničnom sajtu proizvođača.

ZAKLJUČAK:

Kako su pitanja od broja 1 do broja 4 povezana može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti zahtevu da se prilikom nabavke zahteva da tehnike spajanja kod desktop računara ne sprečavaju popravku ili zamenu delova poput CPU, GPU (PCIe), spoljašnji/unutrašnji PSU, jedinice za skladištenje (SSD, HDD, ODD, RAM), matična ploča (pod CPU se ne podrazumeva CPU koji je lemljen) i kada je u pitanju nabavka personalnih računara sve u jednom delova poput spoljašnji/unutrašnji PSU, jedinice za skladištenje (SSD, HDD, ODD, RAM), matična ploča. Prilikom nabavke se ne može tražiti uputstvo o zameni delova u vidu servisnog priručnika. Minimalni garantni rok koji se može zahtevati je 2 godine. Kao dokaz garantnog roka može se tražiti neki od sledećih dokumenata: račun ili garantni list kao najčešći način dokazivanja.

Ograničenje hromiranih i bromiranih stvari u plastičnim delovima

PITANJE BROJ 5:

Na pitanje da li za desktop računare u asortimanu znaju koji je udeo halogenih elemenata u plastičnim delovima koji teže više od 25g, tri privredna subjekta je odgovorilo da zna dok je 15 odgovorilo da ne zna.

ZAKLJUČAK:

Tržište ne može odgovoriti zahtevu da se prilikom nabavke definiše udeo halogenih elemenata u plastičnim delovima koji teže više od 25g.

PITANJE BROJ 6:

Na pitanje da li za desktop računare u asortimanu znaju koji je udeo broma u plastičnim delovima, 16 privrednih subjekata je odgovorilo da ne zna, dva privredna subjekta su odgovorila da znaju.

ZAKLJUČAK:

Tržište ne može odgovoriti zahtevu da se prilikom nabavke definiše udeo broma u plastičnim delovima.

PITANJE BROJ 7:

Na pitanje da li za desktop računare u asortimanu znaju koji je udeo hroma u plastičnim delovima, 16 privrednih subjekata je odgovorilo da ne zna, dva privredna subjekta su odgovorila da znaju.

ZAKLJUČAK:

Tržište ne može odgovoriti zahtevu da se prilikom nabavke definiše udeo hroma u plastičnim delovima.

PITANJE BROJ 8:

Na pitanje da li su navedena ispitivanja izvršena u skladu sa normama IEC 62321-3-1 ili IEC 62321-3-2) ili IEC 62474, 14 privrednih subjekata je odgovorilo sa ne, četiri sa da.

ZAKLJUČAK:

Navedeno se ne može uzeti u razmatranje jer većina privrednih subjekata nije znala odgovor na prethodna pitanja.

Potrošnja energije

PITANJE BROJ 9:

Na pitanje da li u asortimanu imaju desktop računare za koje je urađen izveštaj o ispitivanju za potrošnju električne energije, sedam privrednih subjekata je odgovorilo da nemaju dok je 11 odgovorilo da imaju.

PITANJE BROJ 10:

Na pitanje da li je navedeno ispitivanje izvršeno u skladu sa normom IEC 62623:2012, od 11 privrednih subjekata koji su odgovorili potvrdno na prethodno pitanje, 9 je odgovorilo da su navedena ispitivanja izvršena u skladu sa normom IEC62623:2012.

ZAKLJUČAK:

Tržište može odgovoriti zahtevu da se prilikom nabavke desktop računara zahteva izveštaj o ispitivanju za potrošnju električne energije koji je izvršen u skladu sa normom IEC62623:2012.

LAPTOP RAČUNARI

Kroz istraživanje tržišta laptopova ispitanicima su postavljena pitanja koja se odnose na:

- dizajn koji omogućava popravku;
- trajanje i izdržljivost baterija;
- ispitivanje trajnosti opreme;
- potrošnju energije;
- prisustvo, odnosno ograničenje prisustva hroma, broma i halogenih elemenata u plastičnim delovima.

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

Dizajn koji omogućava popravku

PITANJE BROJ 1:

Na pitanje da li u svom asortimanu imaju laptop računare za koje se garantuje da tehnike spajanja ponuđenih proizvoda ne sprečavaju popravku i zamenu delova kao što su: baterija, displej panel / sklop displeja, jedinice za skladištenje (SSD, HDD, RAM), spoljašnji/unutrašnji PSU, tastatura, matična ploča, svih 18 privrednih subjekata je odgovorilo da u svom asortimanu imaju takve laptopove.

PITANJE BROJ 2:

Na pitanje da li uputstvo o zameni delova ide uz proizvod u vidu servisnog priručnika, 12 privrednih subjekata je odgovorilo da uz proizvod ne ide uputstvo, dok je 6 privrednih subjekata odgovorilo da ide.

ZAKLJUČAK:

Kako su pitanja od broja 1 do broja 2 povezana može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti zahtevu da se prilikom nabavke laptop računara zahteva da tehnike spajanja ponuđenih proizvoda ne sprečavaju popravku i zamenu delova kao što su: baterija, displej panel / sklop displeja, jedinice za skladištenje (SSD, HDD, RAM), spoljašnji/unutrašnji PSU, tastatura, matična ploča. Prilikom nabavke se ne može tražiti uputstvo o zameni delova u vidu servisnog priručnika.

Trajanje i izdržljivost baterija

PITANJE BROJ 3:

Na pitanje da li za laptop računare u asortimanu poseduju izveštaj o ispitivanju stanja baterija, osam privrednih subjekata je odgovorilo da poseduju navedeni izveštaj, dok je 10 odgovorilo da ne poseduju.

PITANJE BROJ 4:

Na pitanje da li su navedeni izveštaji dobijeni od tela koji su akreditovani prema normi ISO 17025 u skladu sa normom IEC EN 61960- 3:2017 ili drugom odgovarajućom normom, od 8 privrednih

subjekata koji su potvrdno odgovorili na prethodno pitanje 4 privredna subjekta je odgovorilo da su ispitivanja izvršena u skladu sa navedenom normom.

ZAKLJUČAK:

Tržište ne može odgovoriti zahtevu da se prilikom nabavke laptop računara zahteva izveštaj o ispitivanju stanja baterija.

PITANJE BROJ 5:

Na pitanje da li u asortimanu imaju laptop računar koji ima instaliran softver koji omogućava utvrđivanje i praćenje statusa baterije/akumulatora, očitavanje stanja i nivoa napunjenosti baterije ili akumulatora, kao i broja završenih punih ciklusa punjenja, te prikazivanje takvih podataka korisniku, 17 privrednih subjekata je odgovorilo da imaju takve laptop računare, dok je jedan odgovorio da nema.

PITANJE BROJ 6:

Na pitanje da li navedeni softver pruža savete korisnicima o tome kako što više produžiti vek trajanja baterije, od 17 privrednih subjekata koji su potvrdno odgovorili na prethodno pitanje 16 privrednih subjekata je odgovorilo da navedeni softver pruža takve savete, jedan privredni subjekt je odgovorio da softver ne pruža takve savete.

PITANJE BROJ 7:

Na pitanje da li instaliran softver omogućava ograničenje nivoa napunjenosti baterije kad se računar upotrebljava u umreženom radu i koja je to vrednost, od 17 privrednih subjekata koji su potvrdno odgovorili na pitanje broj 5, 11 privrednih subjekata je odgovorilo da softver omogućava ograničenje nivoa napunjenosti baterije kad se računar upotrebljava u umreženom radu. Od 11 privrednih subjekata njih dvoje je odgovorilo da je taj procenat 80%, jedan je odgovori da je taj procenat 95%, jedan je odgovorio da je taj procenat od 55-100% dok je jedan odgovorio da je moguće podesiti nivo napunjenosti baterije u rasponu od 75% do 100%.

ZAKLJUČAK:

Kako su pitanja od broja 5 do broja 7 povezana, može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti zahtevu da se prilikom nabavke laptop računara zahteva da isti ima instaliran softver koji omogućava utvrđivanje i praćenje statusa baterije/akumulatora, očitavanje stanja i nivoa napunjenosti baterije ili akumulatora, kao i broja završenih punih ciklusa punjenja, te prikazivanje takvih podataka korisniku. Da se može definisati da navedeni softver ima mogućnost pružanja saveta korisnicima o tome kako što više produžiti vek trajanja baterije i da softver ima mogućnost ograničenje nivoa napunjenosti baterije kad se računar upotrebljava u umreženom radu.

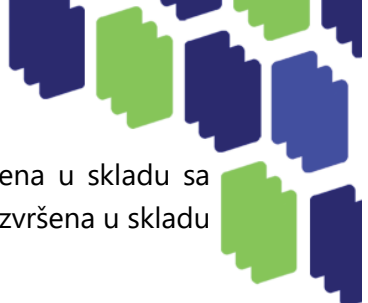
Ispitivanje trajnosti opreme

PITANJE BROJ 8:

Na pitanje da li u asortimanu imaju laptop računare za koje poseduju izveštaj o ispitivanju nakon izlaganja padom, 9 privrednih subjekata je odgovorilo da imaju takve laptop računare a 9 privrednih subjekata je odgovorilo da nemaju.

PITANJE BROJ 9:

Na pitanje da li su navedena ispitivanja izvršena u skladu sa normama IEC 60068 Deo 2-31: Ec (slobodan pad, postupak 1), od 9 privrednih subjekata koji su potvrdno odgovorili na prethodno

pitanje, 5 privrednih subjekata je odgovorilo da su navedena ispitivanja izvršena u skladu sa navedenom normom dok je 4 privredna subjekta odgovorilo da ispitivanja nisu izvršena u skladu sa navedenom normom.

PITANJE BROJ 10:

Na pitanje da li je izveštaj izdala akreditovana laboratorija prema normi ISO 17025, od 5 privrednih subjekata koji su potvrdno odgovorili na prethodno pitanje svih 5 privrednih subjekata su odgovorila da je izveštaj izdala akreditovana laboratorija prema normi ISO 17025.

ZAKLJUČAK:

Kako su pitanja od broja 8 do broja 10 povezana može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti zahtevu za nabavkom laptop računara za koji postoji izveštaj o ispitivanju nakon izlaganja padom, da se od privrednih subjekata može tražiti da su ispitivanja izvršena u skladu sa normom IEC 60068 Deo 2-31: Ec i da se može zahtevati da je navedeno ispitivanje izdala akreditovana laboratorija prema normi ISO 17025.

Potrošnja energije

PITANJE BROJ 11:

Na pitanje da li u asortimanu imaju laptop računare za koje je urađen izveštaj o ispitivanju za potrošnju električne energije, 12 privrednih subjekata je odgovorilo da imaju laptop računare za koje je urađen navedeni izveštaj do je 6 privrednih subjekata odgovorilo da nemaju takve laptop računare.

PITANJE BROJ 12:

Na pitanje da li je to ispitivanje izvršeno u skladu sa normom IEC 62623:2012, od 12 privrednih subjekata koji su potvrdno odgovorili na prethodno pitanje njih 9 je odgovorilo da je ispitivanje izvršeno u skladu sa navedenom normom.

ZAKLJUČAK:

Može se zaključiti da tržište može odgovoriti zahtevu da se prilikom nabavke laptop računara traži da isti poseduju izveštaj o ispitivanju za potrošnju električne energije i da je to ispitivanje izvršeno u skladu sa normom IEC 62623:2012.

Ograničenje hromiranih i bromiranih stvari u plastičnim delovima

PITANJE BROJ 13:

Na pitanje da li za laptop računare u asortimanu znaju koji je udeo halogenih elemenata u plastičnim delovima koji teže više od 25g, 16 privrednih subjekata je odgovorilo da ne znaju, dok su dva privredna subjekta odgovorila da znaju.

PITANJE BROJ 14:

Na pitanje da li za laptop računare u asortimanu znaju koji je udeo broma u plastičnim delovima, 16 privrednih subjekata je odgovorilo da ne zna, dok su dva privredna subjekta odgovorila da znaju.

PITANJE BROJ 15:

Na pitanje da li za laptop računare u asortimanu znaju koji je udeo hroma u plastičnim delovima, 16 privrednih subjekata je odgovorilo da ne zna, dok su dva privredna subjekta odgovorila da znaju.

PITANJE BROJ 16:

Na pitanje da li su navedena ispitivanja izvršena u skladu sa normama IEC 62321-3-1 ili IEC 62321-3-2) ili IEC 62474, 15 privrednih subjekata je odgovorilo sa ne, a tri privredna subjekta sa da.

ZAKLJUČAK:

Kako su pitanja od broja 13 do broja 16 povezana može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti zahtevu za ograničenjem hromiranih i bromiranih stvari u plastičnim delovima kada se radi nabavka laptop računara.

MONITORI

Kroz istraživanje tržišta monitora ispitanicima su postavljena pitanja koja se odnose na:

- dizajn koji omogućava popravku i zamenu određenih delova;
- potrošnju energije;
- prisustvo, odnosno ograničenje prisustva halogenih elemenata, hroma i broma u plastičnim delovima.

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

Dizajn koji omogućava popravku

PITANJE BROJ 1:

Na pitanje da li u asortimanu imaju monitore za koje se garantuje da tehnike spajanja ponuđenih proizvoda ne sprečavaju popravku i zamenu sledećih delova: priključni kabele, kabele za napajanje, spoljašnji PSU, 16 privrednih subjekata je odgovorilo sa u svom asortimanu imaju takve monitore, dok je njih dvoje odgovorilo da nemaju.

PITANJE BROJ 2:

Na pitanje da li uz navedene proizvode ide uputstvo o zameni delova u vidu servisnog priručnika, od 16 privrednih subjekata koji su potvrdno odgovorili na prethodno pitanje njih sedam je odgovorilo da uz navedeni proizvodi ide uputstvo o zameni delova u vidu servisnog priručnika.

ZAKLJUČAK:

Kako su pitanja pod brojem 1 i 2 povezana može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti zahtevu da se prilikom nabavke monitora zahteva da tehnike spajanja ponuđenih proizvoda ne sprečavaju popravku ili zamenu priključnog kabla, kabla za napajanje, spoljašnjeg PSU, ali da se ne može tražiti uputstvo o zameni delova u vidu servisnog priručnika.

Potrošnja energije

PITANJE BROJ 3:

Na pitanje da li poseduju informaciju o energetsom razredu monitora koje nude, 16 privrednih subjekata je odgovorilo da poseduju takvu informaciju dok su dva privredna subjekta odgovorila da ne poseduju takvu informaciju.

PITANJE BROJ 4:

Na pitanje da li nude monitore energetskog razreda A, B, C ili D, 15 privrednih subjekata je odgovorilo da nude monitore energetskog razreda A, B, C ili D.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti za nabavkom monitora energetskog razreda A, B, C ili D.

Ograničenje hromiranih i bromiranih stvari u plastičnim delovima

PITANJE BROJ 5:

Na pitanje da li za monitore u asortimanu znaju koji je udeo halogenih elemenata u plastičnim delovima koji teže više od 25g, 16 privrednih subjekata je odgovorilo da ne znaju dok su dva privredna subjekta odgovorila da znaju.

PITANJE BROJ 6:

Na pitanje da li za monitore u asortimanu znaju koji je udeo broma u plastičnim delovima, 16 privrednih subjekata je odgovorilo da ne zna, dok su dva privredna subjekta odgovorila da znaju.

PITANJE BROJ 7:

Na pitanje da li za monitore u asortimanu znaju koji je udeo hroma u plastičnim delovima, 16 privrednih subjekata je odgovorilo da ne zna, dva privredna subjekta su odgovorila da znaju.

PITANJE BROJ 8:

Na pitanje da li su navedena ispitivanja izvršena u skladu sa normama IEC 62321-3-1 ili IEC 62321-3-2) ili IEC 62474, 14 privrednih subjekata je odgovorilo sa ne, a 4 privredna subjekta sa da.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti zahtevu da se prilikom nabavke monitora zahteva ograničenje hromiranih i bromiranih stvari u plastičnim delovima.

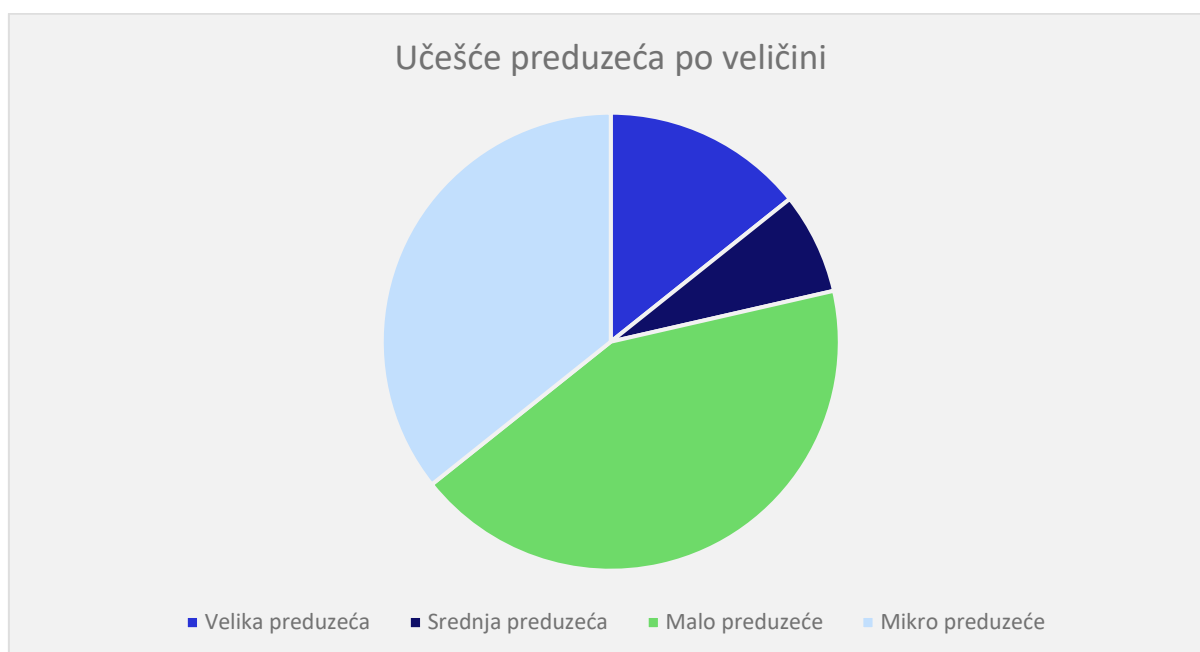
Generalni zaključak:

Rezultati sprovedenog istraživanja tržišta obrađeni su na osnovu odgovora datih od strane 18 privrednih subjekata, što je samo po sebi pokazatelj da veliki broj ponuđača na tržištu javnih nabavki nudi predmetna dobra. Takođe, veliki udeo ponuđača može da odgovori zahtevima u pogledu dizajna koji omogućava popravku uređaja, što doprinosi dužem trajanju životnog veka proizvoda, kao i u pogledu izveštaja o ispitivanju potrošnje električne energije. Sve navedeno ukazuje da postoji opravdana potreba da se propiše obaveza za naručioce da prilikom nabavke računara i monitora uključe ekološke aspekte, a da se to neće negativno odraziti na tržište.

KANCELARIJSKA ELEKTRONSKA OPREMA

(ŠTAMPAČI, SKENERI, MULTIFUNKCIONALNI UREĐAJI)

Upitnik za kancelarijsku elektronsku opremu je popunjen od strane 14 privrednih subjekata. Kada je u pitanju veličina preduzeća, dva privredna subjekta pripadaju kategoriji velikih preduzeća, jedan privredni subjekt pripada kategoriji srednjih preduzeća, šest privrednih subjekata pripadaju kategoriji malog preduzeća i pet privrednih subjekata pripadaju kategoriji mikro preduzeća. 11 privrednih subjekata pripadaju Beogradskom okrugu, jedan Podunavskom, jedan Južnobačkom i jedan Šumadijskom.

ŠTAMPAČI

Kroz istraživanje tržišta štampača ispitanicima su postavljena pitanja koja se odnose na:

- posedovanje oznake *ENERGY STAR*;
- mogućnost obostranog štampanja;
- mogućnost upotrebe recikliranog papira i recikliranih tonera/kertridža;
- vremenski period dostupnosti određenih rezervnih delova;
- dužinu garancije i
- prisustvo galvanskih premaza i mogućnost jednostavnog otklanjanja komponenti koje sadrže opasne sastojke.

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

PITANJE BROJ 1:

Na pitanje da li u asortimanu imaju štampače sa oznakom ENERGY STAR, 13 privrednih subjekata je odgovorilo da imaju dok je jedan privredni subjekt odgovorio da nema štampače sa navedenom oznakom.

PITANJE BROJ 2:

Na pitanje ukoliko je odgovor potvrđan da li štampači ima funkciju obostranog štampanja, od 13 privrednih subjekata koji su potvrdno odgovorili na prethodno pitanje svih 13 je odgovorilo da navedeni štampači imaju funkciju obostranog štampanja.

PITANJE BROJ 3:

Na pitanje da li se na navedenim štampačima može koristiti reciklirani papir, od 13 privrednih subjekata koji su potvrdno odgovorili na prvo pitanje, 11 privrednih subjekata je odgovorilo da se na navedenim štampačima može koristiti reciklirani papir.

PITANJE BROJ 4:

Na pitanje da li se na navedenim štampačima mogu koristiti reciklirani kertridži/toneri, od 13 privrednih subjekata koji su potvrdno odgovorili na prvo pitanje, svih 13 privrednih subjekata je odgovorilo da se na navedenim štampačima mogu koristiti reciklirani kertridži/toneri.

PITANJE BROJ 5:

Na pitanje na koji vremenski period su dostupni rezervni delovi za glave za štampanje od momenta kupovine, za navedene štampače, 5 privrednih subjekata je odgovorilo da je to vremenski period od sedam godina, 2 privredna subjekta su odgovorila da je to vremenski period od 10 godina, 2 privredna subjekta su odgovorila da je to vremenski period od 5 godina, jedan privredni subjekt je odgovorio da je to vremenski period od 3-5 godina, dok se odgovori 3 privredna subjekta ne mogu uzeti kao relevantni.

PITANJE BROJ 6:

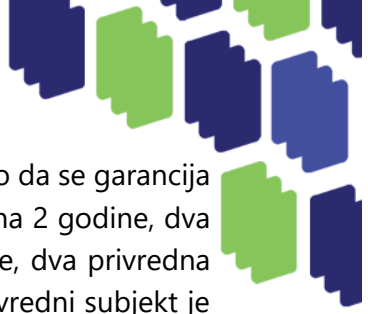
Na pitanje na koji vremenski period su dostupni rezervni delova za uređaje za zagrevanje tonera od momenta kupovine, za navedene štampače, 4 privredna subjekta su odgovorila da je to vremenski period od sedam godina, dva privredna subjekta su odgovorila da je to vremenski period od 10 godina, 3 privredna subjekta su odgovorila da je to vremenski period od 5 godina, jedan privredni subjekt je odgovorio da je to vremenski period od 3-5 godina, dok se odgovori 3 privredna subjekta ne mogu uzeti kao relevantni.

PITANJE BROJ 7:

Na pitanje na koji vremenski period su dostupni rezervni delovi za bubnjeve od momenta kupovine, za navedene štampače, 4 privredna subjekta su odgovorila da je to vremenski period od 7 godina, 2 privredna subjekta su odgovorila da je to vremenski period od 10 godina, 2 privredna subjekta su odgovorila da je to vremenski period od 5 godina, jedan privredni subjekt je odgovorio da je to vremenski period od 3-5 godina, dok se odgovori 4 privredna subjekta ne mogu uzeti kao relevantni.

PITANJE BROJ 8:

Na pitanje na koji vremenski period se daje garancija na proizvod od momenta isporuke, 3 privredna subjekta su odgovorila da se garancija daje na 3 godine, jedan privredni subjekt je

odgovorio da se garancija daje na 1 godinu, jedan privredni subjekt je odgovorio da se garancija daje na pet godina, jedan privredni subjekt je odgovorio da se garancija daje na 2 godine, dva privredna subjekta su odgovorila da se garancija daje na period od 1-3 godine, dva privredna subjekta su odgovorila da se garancija daje na period od 3-5 godina, jedan privredni subjekt je odgovorio da se garancija daje na vremenski period od 1 ili 2 godine u zavisnosti da li je proizvod za ličnu ili profesionalnu upotrebu, jedan privredni subjekt je odgovorio da se garancija daje na period od 1 do 5 godina i jedan privredni subjekt je odgovorio da se garancija daje na period od 2-3 godine.

PITANJE BROJ 9:

Na pitanje da li je garancijom pokrivena popravka ili zamena, svih 13 privrednih subjekata je odgovorilo da je garancijom pokrivena popravka ili zamena.

PITANJE BROJ 10:

Na pitanje da li se delovi kućišta, okvir, električni sklopovi i kertridži mogu jednostavno razdvojiti pomoćnim uređajima za razdvajanje ili je potrebno imati posebnu opremu za razdvajanje, 12 privrednih subjekata je odgovorilo da se delovi mogu jednostavno razdvojiti pomoćnim uređajima za razdvajanje dok je jedan privredni subjekt odgovorio da se delovi ne mogu jednostavno razdvojiti.

PITANJE BROJ 11:

Na pitanje da li se električni sklopovi i komponente kao što su baterije i kondenzatori za koje postoji opasnost da sadrže sastojke koji sadrže opasne stvari, kao i fluorescentne lampe koje sadrže živu mogu lako pronaći i ukloniti, 8 privrednih subjekata je odgovorilo da se takvi električni sklopovi i komponente mogu lako pronaći i ukloniti dok je 5 privrednih subjekata odgovorilo da se takvi električni sklopovi i komponente ne mogu lako pronaći i ukloniti.

PITANJE BROJ 12:

Na pitanje da li se u plastičnim delovima kućišta i kertridža koriste galvanski premazi, 8 privrednih subjekata je odgovorilo da se u plastičnim delovima kućišta i kertridža ne koriste galvanski premazi dok je 5 privrednih subjekata odgovorilo da se u plastičnim delovima kućišta i kertridža koriste galvanski premazi.

ZAKLJUČAK:

Kako su pitanja od 1 do 12 povezana, može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti zahtevu za nabavkom štampača za oznakom *ENERGY STAR*, da navedeni štampači imaju funkciju obostranog štampanja, da se na navedenim štampačima može koristiti reciklirani papir, da se na navedenim štampačima mogu koristiti reciklirani kertridži/toneri, da je minimalni vremenski period dostupnosti rezervnih delovi za glave za štampanje od momenta kupovine 3 godine, da je minimalni vremenski period dostupnosti rezervnih delova za uređaje za zagrevanje tonera od momenta kupovine 3 godine, da je minimalni vremenski period dostupnosti rezervnih delovi za bubnjeve od momenta kupovine 3 godine, da je minimalni vremenski period na koji se daje garancija na proizvod od momenta isporuke 1 godina, da je navedenom garancijom pokrivena popravka ili zamena, da se prilikom nabavke može zahtevati da se delovi kućišta, okvir, električni sklopovi i kertridži mogu jednostavno razdvojiti pomoćnim uređajima za razdvajanje, da se prilikom nabavke može zahtevati da je štampač takav da se električni sklopovi i komponente kao što su baterije i kondenzatori za koje postoji opasnost da sadrže sastojke koji sadrže opasne stvari,

kao i fluorescentne lampe koje sadrže živu mogu lako pronaći i ukloniti, i da se može zahtevati da se u plastičnim delovima kućišta i kertridža ne koriste galvanski premazi.

SKENERI

U okviru istraživanja tržišta skenera ispitanicima su postavljena pitanja koja se odnose na:

- posedovanje oznake *ENERGY STAR*;
- mogućnost obostranog ispisa;
- dizajn koji omogućava jednostavno razdvajanje komponenti;
- vremenski period dostupnosti rezervnih delova;
- dužinu garancije i
- prisustvo galvanskih premaza i mogućnost jednostavnog otklanjanja delova koji sadrže opasne sastojke.

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

PITANJE BROJ 1:

Na pitanje da li u asortimanu imaju skenere sa oznakom ENERGY STAR, 13 privrednih subjekata je odgovorilo da imaju navedene skenere dok je jedan privredni subjekt odgovorio da nema takve skenere.

PITANJE BROJ 2:

Na pitanje da li takvi skeneri imaju funkciju obostranog ispisa, od 13 privrednih subjekata koji su potvrdno odgovorili na prethodno pitanje 9 je odgovorilo da skeneri imaju funkciju obostranog ispisa, jedan privredni subjekt nije dao odgovor, i 3 privredna subjekta su odgovorila da skeneri nemaju funkciju obostranog ispisa.

PITANJE BROJ 3:

Na pitanje na koji vremenski period su dostupni rezervni delovi za laserske jedinice od momenta kupovine, 5 privrednih subjekata je odgovorilo da je to period od 7 godina, 2 privredna subjekta su odgovorila da je to period od 10 godina, 2 privredna subjekta su odgovorila da je to period od 5 godina, jedan privredni subjekt je odgovorio da je to period od 3-5 godina, dok se odgovori 3 privredna subjekta ne mogu uzeti kao relevantni.

PITANJE BROJ 4:

Na pitanje da li se delovi kućišta, okvir, električni sklopovi i kertridži mogu jednostavno razdvojiti pomoćnim uređajima za razdvajanje ili je potrebno imati posebnu opremu za razdvajanje, 11 privrednih subjekata je odgovorilo da se delovi kućišta, okvir, električni sklopovi i kertridži mogu jednostavno razdvojiti pomoćnim uređajima za razdvajanje, dok je 2 privredna subjekta odgovorilo da se delovi kućišta, okvir, električni sklopovi i kertridži ne mogu jednostavno razdvojiti pomoćnim uređajima za razdvajanje.

PITANJE BROJ 5:

Na pitanje da li se električni sklopovi i komponente kao što su baterije i kondenzatori za koje postoji opasnost da sadrže sastojke koji sadrže opasne stvari kao i fluorescentne lampe koje sadrže živu mogu lako pronaći i ukloniti, 7 privrednih subjekata je odgovorilo da se električni sklopovi i komponente kao što su baterije i kondenzatori za koje postoji opasnost da sadrže sastojke koji sadrže opasne stvari kao i fluorescentne lampe koje sadrže živu mogu lako pronaći

i ukloniti, dok je 6 privrednih subjekata odgovorilo da se takvi delovi ne mogu lako pronaći i ukloniti.

PITANJE BROJ 6:

Na pitanje da li se u plastičnim delovima kućišta i kertridža koriste galvanski premazi, 8 privrednih subjekata je odgovorilo da se u plastičnim delovima kućišta i kertridža ne koriste galvanski premazi dok je njih 5 odgovorilo da se u plastičnim delovima kućišta i kertridža koriste galvanski premazi.

PITANJE BROJ 7:

Na pitanje na koji vremenski period se daje garancija na proizvod od momenta isporuke, 2 privredna subjekta su odgovorila da je to vremenski period od 3 godine, jedan privredni subjekt da je to period od 1 godine, jedan privredni subjekt da je to period od 2-3 godine, jedan privredni subjekt je odgovorio da se garancija daje na period od 1 ili 2 godine u zavisnosti od toga da li je proizvod za ličnu ili profesionalnu upotrebu, tri privredna subjekta da je to period od 1-3 godine i dva privredna subjekta da je to period od 3-5 godina, dva privredna subjekta je odgovorilo da je to period od 2 godine, jedan privredni subjekt je odgovorio da je to period od 5 godina.

PITANJE BROJ 8:

Na pitanje da li je garancijom pokrivena popravka ili zamena, svih 13 privrednih subjekata su odgovorili da je garancijom pokrivena popravka ili zamena.

ZAKLJUČAK:

Kako su pitanja od broja 1 do broja 8 povezana može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti zahtevu za nabavkom skenera sa oznakom *ENERGY STAR*, da se može zahtevati da skeneri imaju funkciju obostranog ispisa, da je minimalni vremenski period dostupnosti rezervnih delova za laserske jedinice od momenta kupovine 3 godine, da se može zahtevati da se delovi kućišta, okvir, električni sklopovi i kertridži mogu jednostavno razdvojiti pomoćnim uređajima za razdvajanje, da se može zahtevati da električni sklopovi i komponente kao što su baterije i kondenzatori za koje postoji opasnost da sadrže sastojke koji sadrže opasne stvari kao i fluorescentne lampe koje sadrže živu mogu lako pronaći i ukloniti, da se može zahtevati da se u plastičnim delovima kućišta i kertridža ne koriste galvanski premazi, da je minimalni garantni rok na proizvod od momenta isporuke 1 godina i da je garancijom pokrivena popravka ili zamena.

MULTIFUNKCIONALNI UREĐAJI

U okviru istraživanja tržišta multifunkcionalnih uređaja ispitanicima su postavljena pitanja koja se odnose na:

- posedovanje oznake *ENERGY STAR*;
- mogućnost obostranog štampanja;
- mogućnost upotrebe recikliranog papira i tonera/kertridža;
- vremenski period dostupnosti rezervnih delova;
- dužinu garancije;
- dizajn koji omogućava jednostavno razdvajanje komponenti;
- prisustvo galvanskih premaza i mogućnost jednostavnog otklanjanja delova koji sadrže opasne sastojke.

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

PITANJE BROJ 1:

Na pitanje da li u svom asortimanu imaju multifunkcionalne uređaje sa oznakom *ENERGY STAR*, 13 privrednih subjekata je odgovorilo da u svom asortimanu imaju multifunkcionalne uređaje sa oznakom *ENERGY STAR*, dok je jedan odgovorio da nema.

PITANJE BROJ 2:

Na pitanje da li navedeni uređaj ima funkciju obostranog štampanja, svih 13 privrednih subjekata su odgovorili da uređaj ima funkciju obostranog štampanja.

PITANJE BROJ 3:

Na pitanje da li se na navedenom uređaju može koristiti reciklirani papir, 11 privrednih subjekata je odgovorilo da se na navedenom uređaju može koristiti reciklirani papir dok su dva privredna subjekta odgovorila da se na navedenom uređaju ne može koristiti reciklirani papir.

PITANJE BROJ 4:

Na pitanje da li se na navedenom uređaju mogu koristiti reciklirani kertridži/toneri, svih 13 privrednih subjekata je odgovorilo da se na navedenom uređaju mogu koristiti reciklirani kertridži/toneri.

PITANJE BROJ 5:

Na pitanje na koji period su dostupni rezervni delovi za glave za štampanje od momenta kupovine, 5 privrednih subjekata je odgovorilo da je to period od 7 godina, 2 privredna subjekta da je to period od 10 godina, 2 privredna subjekta da je to period od 5 godina, jedan privredni subjekt da je to period od 3-5 godina, dok se odgovori 3 privredna subjekta ne mogu uzeti kao relevantni.

PITANJE BROJ 6:

Na pitanje na koji period su dostupni rezervni delovi za uređaje za zagrevanje tonera od momenta kupovine, 4 privredna subjekta su odgovorila da je to period od 7 godina, 2 privredna subjekta da je to period od 10 godina, 2 privredna subjekta da je to period od 5 godina, jedan privredni subjekt da je to period od 3-5 godina, dok se odgovori 4 privredna subjekta ne mogu uzeti kao relevantni.

PITANJE BROJ 7:

Na pitanje na koji vremenski period su dostupni rezervni delovi za bubnjeve od momenta kupovine, 4 privredna subjekta je odgovorilo da je to vremenski period od 7 godina, dva privredna subjekta da je to period od 10 godina, 2 privredna subjekta da je to period od 5 godina, jedan privredni subjekt da je to period od 3-5 godina, dok se odgovori 4 privredna subjekta ne mogu uzeti kao relevantni.

PITANJE BROJ 8:

Na pitanje da li se delovi kućišta, okvir, električni sklopovi i kertridži mogu jednostavno razdvojiti pomoćnim uređajima za razdvajanje, 12 privrednih subjekata je odgovorilo da se delovi kućišta, okvir, električni sklopovi i kertridži mogu jednostavno razdvojiti pomoćnim uređajima za razdvajanje, dok je jedan odgovorio da se navedeni delovi ne mogu jednostavno razdvojiti.

PITANJE BROJ 9:

Na pitanje da li se električni sklopovi i komponente kao što su baterije i kondenzatori za koje postoji opasnost da sadrže sastojke koji sadrže opasne stvari kao i fluorescentne lampe koje sadrže živu mogu lako pronaći i ukloniti, 8 privrednih subjekata je odgovorilo da se električni sklopovi i komponente kao što su baterije i kondenzatori za koje postoji opasnost da sadrže sastojke koji sadrže opasne stvari kao i fluorescentne lampe koje sadrže živu mogu lako pronaći i ukloniti, dok je njih 5 odgovorilo suprotno.

PITANJE BROJ 10:

Na pitanje da li se u plastičnim delovima kućišta i kertridža koriste galvanski premazi, 8 privrednih subjekata je odgovorilo da se u plastičnim delovima kućišta i kertridža ne koriste galvanski premazi, dok je njih 5 odgovorilo da se koriste galvanski premazi.

PITANJE BROJ 11:

Na pitanje na koji period se daje garancija na proizvod od momenta isporuke, jedan privredni subjekt je odgovorio da se garancija da je na period od 2-3 godine, jedan privredni subjekta je odgovorio da je to period od 1 ili 2 godine u zavisnosti da li se aparat koristi za ličnu ili profesionalnu upotrebu, dva privredna subjekta da je to period od 1-3 godine, 3 privredna subjekta da je to period od 3 godine, jedan privredni subjekt da je to period od 1 godine, jedan privredni subjekt da je to period od 5 godina, jedan privredni subjekt da je to period od 2 godine, dva privredna subjekta da je to period od 3-5 godina, i jedan privredni subjekt da je to period od 7 godina.

PITANJE BROJ 12:

Na pitanje da li je garancijom pokrivena popravka ili zamena, svih 13 privrednih subjekata je odgovorilo da je garancijom pokrivena popravka ili zamena.

ZAKLJUČAK:

Kako su pitanja od broja 1 do broja 12 povezana, može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti kada je u pitanju nabavka multifunkcionalnih uređaja sa oznakom ENERGY STAR, da se može zahtevati da navedeni uređaji imaju funkciju obostranog štampanja, da se može zahtevati da se na navedenom uređaju koristi reciklirani papir, da se na navedenim uređajima mogu koristiti reciklirani kertridži/toneri, da je minimalni period dostupnosti rezervnih delova za glave za štampanje od momenta kupovine 3 godine, da je minimalni period dostupnosti rezervnih delova za uređaje za zagrevanje tonera od momenta kupovine 3 godine, da je minimalni vremenski period dostupnosti rezervnih delova za bubnjeve od momenta kupovine 3 godine, da se može zahtevati da se delovi kućišta, okvir, električni sklopovi i kertridži mogu jednostavno razdvojiti pomoćnim uređajima za razdvajanje, da se može zahtevati da električni sklopovi i komponente kao što su baterije i kondenzatori za koje postoji opasnost da sadrže sastojke koji sadrže opasne stvari kao i fluorescentne lampe koje sadrže živu mogu lako pronaći i ukloniti, da se u plastičnim delovima kućišta i kertridža ne koriste galvanski premazi, da je minimalni period na koji se daje garancija na proizvod od momenta isporuke 1 godina i da je garancijom pokrivena popravka ili zamena.

Generalni zaključak:

Rezultati sprovedenog istraživanja tržišta obrađeni su na osnovu odgovora datih od strane 14 privrednih subjekata, što kao i kada je u pitanju računarska oprema ukazuje na postojanje efektivne konkurencije na tržištu ovih predmeta nabavke. Gotovo svi ponuđači mogu da odgovore na zahteve u pogledu oznake *ENERGY STAR*, kao i druge postavljene zahteve kroz koje se izražavaju ekološka svojstva navedenih proizvoda, tako da se i u vezi sa ovim predmetima nabavki može zaključiti da postoji objektivna potreba da se propiše obaveza za naručioce da prilikom sprovođenja nabavki kancelarijske elektronske opreme uključe ekološke aspekte, bez negativnih posledica na stanje tržišne konkurencije u ovoj oblasti.

SANITARNA OPREMA

Upitnik za sanitarnu opremu je popunjen od strane 4 privredna subjekta. Kada je u pitanju veličina preduzeća, dva privredna subjekta pripadaju kategoriji srednjih preduzeća a dva privredna subjekta pripadaju kategoriji mikro preduzeća. 2 privredna subjekta pripadaju Beogradskom okrugu, jedan Šumadijskom i jedan Nišavskom.

U okviru istraživanja tržišta sanitarne opreme analizirano je tržište dve vrste proizvoda:

1. Sistem za ispiranje toaleta (WC šolje)
2. Sistem za ispiranje pisoara.

SISTEM ZA ISPIRANJE TOALETA (WC ŠOLJE)

U okviru istraživanja tržišta sistema za ispiranje toaleta (WC šolje) ispitanicima su postavljena pitanja koja se odnose na:

- posedovanje u prodajnom asortimanu sistema za ispiranje toaleta sa zapreminom ispiranja ne većom od 6l i uređajem za uštedu i mogućnost podešavanja zapremine ispiranja;
- posedovanje u prodajnim asortimanu sistema za ispiranje toaleta sa oznakom eko tip I (EU ecolabe, Nordic Swan, The blue angel);
- posedovanje u prodajnim asortimanu sistema za ispiranje toaleta koji su ispitani i usklađeni sa određenim standardima;
- vremenski period dostupnosti rezervnih delova;
- dužinu garancije;
- postojanje uputstva uz opremu u pogledu mogućnosti uštede vode prilikom upotrebe i odgovarajućem odlaganju proizvoda na kraju životnog veka.

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

PITANJE BROJ 1:

Na pitanje da li u asortimanu imaju opremu (sistem za ispiranje toaleta) sa zapreminom ispiranja koja nije veća od 6l (puna zapremina ispiranja) bez obzira na pritisak vode, sva četiri privredna subjekta su odgovorila da imaju navedeno.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti zahtevu za nabavkom sistema za ispiranje toaleta sa zapreminom ispiranja koja nije veća od 6l (puna zapremina ispiranja) bez obzira na pritisak vode.

PITANJE BROJ 2:

Na pitanje da li u asortimanu imaju opremu (sistem za ispiranje toaleta) koja ima eko oznaku tipa I (na primeri: EU Ecolabel, The blue angel, Nordic Swan), sva četiri privredna subjekta su odgovorila da imaju.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti zahtevu za nabavkom sistema za ispiranje toaleta koja ima eko oznaku tipa I.

PITANJE BROJ 3:

Na pitanje da li u asortimanu imaju opremu (sistem za ispiranje toaleta) koja je ispitana u skladu sa standardom EN997, tri privredna subjekta je odgovorilo da imaju, jedan je odgovorio da nema.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti zahtevu za nabavkom sistema za ispiranje toaleta koja je ispitana u skladu sa standardom EN997.

PITANJE BROJ 4:

Na pitanje da li u asortimanu imaju opremu (sistem za ispiranje toaleta) koja je usklađena sa standardom EN14055, sva četiri privredna subjekta su odgovorila da imaju.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti zahtevu za nabavkom sistema za ispiranje toaleta koja je usklađena sa standardom EN14055.

PITANJE BROJ 5:

Na pitanje da li u asortimanu imaju opremu (sistem za ispiranje toaleta) koja ima uređaj za uštedu vode, sva četiri privredna subjekta su odgovorila da imaju.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti zahtevu za nabavkom sistema za ispiranje toaleta koja ima uređaj za uštedu vode.

PITANJE BROJ 6:

Na pitanje da li u asortimanu imaju opremu (sistem za ispiranje toaleta) koja je opremljena uređajem za podešavanje tako da instalater može podesiti zapreminu ispiranja, sva četiri privredna subjekta su odgovorila da imaju.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti zahtevu za nabavkom sistema za ispiranje toaleta koja je opremljena uređajem za podešavanje tako da instalater može podesiti zapreminu ispiranja.

PITANJE BROJ 7:

Na pitanje da li možete da navedete maksimalnu zapreminu ispiranja ako sistem ne poseduje uređaj za uštedu vode i maksimalnu zapreminu ispiranja ako sistem poseduje uređaj za uštedu vode, jedan privredni subjekta je naveo 9 litara maksimum I 3 litara maksimum, jedan privredni subjekt je odgovorio 6 litara, jedan privredni subjekt je odgovorio 14 litara I jedan privredni subjekt je odgovorio 3-4 litara.

ZAKLJUČAK:

Kako su odgovori neodređeni ne može se izvesti zaključak.

PITANJE BROJ 8:

Na pitanje da li su ventili za sistem za ispiranje toaleta sa pritiskom automatskim zatvaranjem PN 10 u skladu sa standardom EN12541, tri privredna subjekta su odgovorila da jesu, jedan privredni subjekta nije dao odgovor.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti zahtevu da se prilikom nabavke sistema za ispiranje toaleta zahteva da ventili za sistem za ispiranje toaleta sa pritiskom automatskim zatvaranjem PN 10 budu u skladu sa standardom EN12541 .

PITANJE BROJ 9:

Na pitanje ako u asortimanu imaju opremu (sistem za ispiranje toaleta) sa elektronskim zatvaranjem i otvaranjem slavine, da li je ono usklađeno sa standardom EN15091, tri privredna subjekta su odgovorila da je oprema usklađena sa navedenim standardom, jedan privredni subjekt nije dao odgovor.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti zahtevu da se prilikom nabavke sistema za ispiranje toaleta sa elektronskim zatvaranjem i otvaranjem slavine da ono bude usklađeno sa standardom EN15091.

PITANJE BROJ 10:

Na pitanje na koji vremenski period se daje garancija na opremu (sistem za ispiranje toaleta), jedan privredni subjekt je odgovorio da je garancija od 2-15 godina, jedan privredni subjekt da je garancija 5 godina, jedan privredni subjekt da je garancija 2 godine, i jedan privredni subjekt je odgovorio da garancija zavisi od proizvođača i da se kreće u rasponu od 2-10 godina.

PITANJE BROJ 11:

Na pitanje da li je navedenom garancijom pokrivena nepropusnost za sve ventile, tri privredna subjekta su odgovorila da je garancijom pokrivena nepropusnost za sve ventile, jedan je odgovorio da nije.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da se prilikom nabavke može zahtevati da garantni rok na opremu (sistem za ispiranje toaleta) bude minimalno dve godine i da garancijom bude pokrivena nepropusnost za sve ventile.

PITANJE BROJ 12:

Na pitanje na koji vremenski period su dostupni originalni rezervni delovi ili njihovi ekvivalenti od momenta kupovine, jedan privredni subjekt je odgovorio da je to period od 10-20 godina, jedan privredni subjekt je odgovorio da je to period od 3 meseca do 5 godina, jedan privredni subjekt je odgovorio da je to period od 5 godina i jedan privredni subjekt je odgovorio da taj period zavisi od proizvođača i da se kreće u rasponu od 10-25 godina.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da se prilikom nabavke opreme (sistema za ispiranje toaleta) može zahtevati da originalni rezervni delovi ili njihovi ekvivalenti od momenta kupovine bude dostupni minimalno dve godine.

PITANJE BROJ 13:

Na pitanje da li se uz opremu (sistem za ispiranje toaleta) isporučuje uputstvo o tome kako racionalna upotreba može da minimizira uticaj na životnu sredinu i informacije o pravilnoj upotrebnosti proizvoda kako bi se minimizirala potrošnja vode, tri privredna subjekta su odgovorila da se uz opremu isporučuje takvo uputstvo, jedan privredni subjekt je odgovorio da se ne isporučuje takvo uputstvo.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da se prilikom nabavke opreme (sistema za ispiranje toaleta) može zahtevati da opremu prati uputstvo o tome kako racionalna upotreba može da minimizira uticaj na životnu sredinu i informacije o pravilnoj upotrebnosti proizvoda kako bi se minimizirala potrošnja vode.

PITANJE BROJ 14:

Na pitanje da li se uz opremu (sistem za ispiranje toaleta) isporučuje uputstvo o odgovarajućem odlaganju proizvoda na kraju životnog veka, dva privredna subjekta su odgovorila da se uz proizvod isporučuje navedeno uputstvo a dva privredna subjekta su odgovorila da se uz proizvod ne isporučuje navedeno uputstvo.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da se prilikom nabavke opreme (sistema za ispiranje toaleta) može zahtevati da opremu prati uputstvo o odgovarajućem odlaganju proizvoda na kraju životnog veka.

SISTEM ZA ISPIRANJE PISOARA (OPREMA)

U okviru istraživanja tržišta sistema za ispiranje pisoara ispitanicima su postavljena pitanja koja se odnose na:

- posedovanje u prodajnom asortimanu sistema za ispiranje toaleta sa zapreminom ispiranja ne većom od 2l i uređajem za uštedu i mogućnost podešavanja zapremine ispiranja;
- posedovanje u prodajnim asortimanu sistema za ispiranje pisoara koji su ispitani i usklađeni sa određenim standardima;
- vremenski period dostupnosti rezervnih delova;
- dužinu garancije,
- postojanje uputstva uz opremu u pogledu mogućnosti uštede vode prilikom upotrebe i odgovarajućem odlaganju proizvoda na kraju životnog veka.

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

PITANJE BROJ 1:

Na pitanje da li u svom asortimanu imate sistem za ispiranje pisoara sa zapreminom ispiranja koja nije veća od 2l (puna zapremina ispiranja) bez obzira na pritisak vode, tri privredna subjekta su odgovorila da imaju, jedan privredni subjekta je odgovorio da nema.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da se prilikom nabavke sistema za ispiranje pisoara može zahtevati da sistem bude sa zapreminom ispiranja koja nije veća od 2l (puna zapremina ispiranja) bez obzira na pritisak vode.

PITANJE BROJ 2:

Na pitanje da li u asortimanu imaju sistem za ispiranje pisoara (opremu) koja je ispitana u skladu sa standardom EN 13407, tri privredna subjekta su odgovorila da imaju, jedan je odgovorio da nema.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da se prilikom nabavke sistema za ispiranje pisoara može zahtevati da sistem bude u skladu sa standardom EN 13407.

PITANJE BROJ 3:

Na pitanje da li u asortimanu imaju sistem za ispiranje pisoara (opremu) koja je usklađena sa standardom EN14055, tri privredna subjekta su odgovorila da imaju, jedan je odgovorio da nema.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da se prilikom nabavke sistema za ispiranje pisoara može zahtevati da sistem bude u skladu sa standardom EN 14055.

PITANJE BROJ 4:

Na pitanje da li u asortimanu imaju sistem za ispiranje pisoara koji poseduje uređaj za podešavanje tako da instalater može podesiti zapreminu ispiranja, sva četiri privredna subjekta su odgovorila da imaju.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da se prilikom nabavke sistema za ispiranje pisoara može zahtevati da sistem poseduje uređaj za podešavanje tako da instalater može podesiti zapreminu ispiranja.

PITANJE BROJ 5:

Na pitanje da li su ventili za sistem za ispiranje pisoara sa pritiskom automatskim zatvaranjem PN 10 u skladu sa standardom EN12541, tri privredna subjekta su odgovorila da jesu, jedan privredni subjekt nije dao odgovor.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da se prilikom nabavke sistema za ispiranje pisoara može zahtevati da ventili za sistem za ispiranje pisoara sa pritiskom automatskim zatvaranjem PN 10 budu u skladu sa standardom EN12541.

PITANJE BROJ 6:

Na pitanje ako u svom asortimanu imaju sistem za ispiranje pisoara sa elektronskim zatvaranjem i otvaranjem slavine, da li je ono u skladu sa standardom EN15091, tri privredna subjekta su odgovorila da je sistem u skladu sa standardom, jedan je odgovorio da nije.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da se prilikom nabavke sistema za ispiranje pisoara sa elektronskim zatvaranjem i otvaranjem slavine može zahtevati da sistem bude u skladu sa standardom EN15091.

PITANJE BROJ 7:

Na pitanje na koji vremenski period se daje garancija na sistem za ispiranje pisoara, jedan privredni subjekt je odgovorio da je garancija od 2-5 godina, jedan da je to period od 5 godina, jedan da je to period od 2 godine i jedan je odgovorio da garancija zavisi od proizvođača i da se kreće u rasponu od 2-10 godina.

PITANJE BROJ 8:

Na pitanje da li je navedenom garancijom pokrivena nepropusnost za sve ventile, tri privredna subjekta su odgovorila da garancija pokriva navedeno, jedan je odgovorio da garancija ne pokriva navedeno.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da se prilikom nabavke sistema za ispiranje pisoara može zahtevati da minimalni garantni rok bude dve godine i da garancijom bude pokrivena nepropusnost za sve ventile.

PITANJE BROJ 9:

Na pitanje na koji vremenski period su dostupni originalni rezervni delovi ili njihovi ekvivalenti od momenta kupovine, jedan privredni subjekt je odgovorio da je to period od 10-20 godina, jedan je odgovorio da je to period od 3 meseca do 3 godine, jedan je odgovorio da je to period od 5 godina i jedan je odgovorio da period zavisi od proizvođača i da se kreće u rasponu od 10-25 godina.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da se prilikom nabavke sistema za ispiranje pisoara može zahtevati da minimalni vremenski period dostupnosti originalnih rezervnih delova ili njihovih ekvivalenta od momenta kupovine bude 3 godine.

PITANJE BROJ 10:

Na pitanje da li se uz sistem za ispiranje pisoara isporučuje uputstvo o tome kako racionalna upotreba može da minimizira uticaj na životnu sredinu i informacije o pravilnoj upotrebi proizvoda kako bi se minimizirala potrošnja vode, tri privredna subjekta su odgovorila da se uz sistem isporučuje navedeno uputstvo, jedan je odgovorio da se uz sistem ne isporučuje navedeno uputstvo.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da se prilikom nabavke sistema za ispiranje pisoara može zahtevati da proizvod prati uputstvo o tome kako racionalna upotreba može da minimizira uticaj na životnu sredinu i informacije o pravilnoj upotrebi proizvoda kako bi se minimizirala potrošnja vode.

PITANJE BROJ 11:

Na pitanje da li se uz sistem za ispiranje pisoara isporučuje uputstvo o odgovarajućem odlaganju proizvoda na kraju životnog veka, dva privredna subjekta su odgovorila da se isporučuje navedeno uputstvo, dva su odgovorila da se navedeno uputstvo ne isporučuje.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da se prilikom nabavke sistema za ispiranje pisoara može zahtevati da proizvod prati uputstvo o odgovarajućem odlaganju proizvoda na kraju životnog veka.

Generalni zaključak:

Rezultati sprovedenog istraživanja tržišta obrađeni su na osnovu odgovora datih od strane četiri privredna subjekta što, kao i kada je u pitanju sanitarna galanterija, predstavlja relativno mali broj u odnosu na broj privrednih subjekata koji na tržištu mogu da ponude ove vrste proizvoda Takođe, i kada je u pitanju sanitarna oprema treba napomenuti da veoma mali broj naručilaca nabavlja sanitarnu opremu u postupku javne nabavke dobara, kao poseban predmet javne nabavke, budući da najveći broj naručilaca u svojoj organizacionoj strukturi nema stručnu službu ili zaposlene koji bi mogli da ugrađuju predmetnu opremu. Nabavka sanitarne opreme je u daleko većem broju slučajeva uključena u tehničke specifikacije predmeta javne nabavke prilikom sprovođenja postupaka javnih nabavki radova na izgradnji objekata, a još češće prilikom nabavki radova na adaptaciji i sanaciji toaleta, koji podrazumevaju i ugradnju sanitarne opreme. Stoga se i ovde nameće logičan zaključak da, imajući u vidu naziv predmeta nabavke za koji je sprovedeno istraživanje, ponuđači koji se bave izvođenjem radova nisu iskazali zainteresovanost za popunjavanje upitnika. U svakom slučaju, na osnovu analize prikupljenih odgovora može se zaključiti da je sanitarna oprema koja ispunjava ekološke zahteve u pogledu kontrole i smanjenja potrošnje vode zastupljena na tržištu u meri koja omogućava efektivnu konkurenciju, te da bi svakako trebalo razmotriti mogućnost propisivanja obaveze za naručioce da uključe ekološke aspekte prilikom sprovođenja postupaka nabavki ovih predmeta.

PAPIRNA GALANTERIJA

Upitnik za papirnu galanteriju je popunjen od strane 7 privrednih subjekata. Kada je u pitanju veličina preduzeća, šest privrednih subjekata pripadaju kategoriji malih preduzeća, jedan privredni subjekt pripada kategoriji mikro preduzeća. 3 privredna subjekta pripadaju Beogradskom okrugu, jedan Sremskom, jedan Južnobačkom i dva pripadaju Severnobačkom.

Analizom istraživanja tržišta papirne galanterije obuhvaćeni su:

1. Higijenski proizvodi od papira (toalet papir)
2. Higijenski proizvodi od recikliranog papira (toalet papir) i
3. Ubrusi

HIGIJENSKI PROIZVODI OD PAPIRA (TOALET PAPIR)

U vezi sa ovim predmetom ispitanicima su postavljena pitanja koja se odnose na:

- posedovanje sertifikata u pogledu odgovornog gazdovanja šumama;
- posedovanje ekoloških oznaka na proizvodima;
- posedovanje dokaza da prilikom proizvodnje papira nisu korišćeni sastojci koji su alergeni, kancerogeni ili mutageni;
- tehničke karakteristike u vezi sa sposobnošću upijanja papira u skladu sa odgovarajućim standardima;
- posedovanje oznake da proizvod ne sadrži elementarni hlor;
- dokaz o potrošnji vode po 1 toni papira.

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

PITANJE BROJ 1:

Na pitanje da li u asortimanu imaju papir koji poseduje oznaku FSC17 ili PEFC18, tri privredna subjekta su odgovorila da imaju navedeni papir, četiri su odgovorila da nemaju.

Na pitanje ukoliko je odgovor pozitivan, navedite koju oznaku poseduje papir, dva privredna subjekta su odgovorila da imaju papir sa oznakom PEFC a jedan je odgovorio da ima papir i sa jednom i sa drugom oznakom.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da se prilikom nabavke toalet papira ne može zahtevati da proizvod poseduje oznaku FSC17 ili PEFC18.

PITANJE BROJ 2:

Na pitanje da li u asortimanu imaju papir koji ima ekološku oznaku tipa I (na primeri: EU Ecolabel, The blue angel, Nordic Swan), dva privredna subjekta su odgovorila da imaju, 5 su odgovorila da nemaju.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da se prilikom nabavke toalet papira ne može zahtevati da proizvod ima ekološku oznaku tipa I.

PITANJE BROJ 3:

Na pitanje da li za papir koji imaju u asortimanu poseduju dokaz da se prilikom proizvodnje papira nisu koristili sastojci koji su proglašeni alergenima, koji su kancerogeni ili mutageni, u skladu sa Uredbom (EC) 1272/2008, 4 privredna subjekta su odgovorila da poseduju dokaz, 3 privredna subjekta su odgovorila da ne poseduju dokaz.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da se prilikom nabavke toalet papira može zahtevati da proizvod prati dokaz da se prilikom proizvodnje papira nisu koristili sastojci koji su proglašeni alergenima, koji su kancerogeni ili mutageni, u skladu sa Uredbom (EC) 1272/2008.

PITANJE BROJ 4:

Na pitanje da li u asortimanu imaju papir koji ima sposobnost upijanja u skladu sa standardom ISO 12625-8, šest privrednih subjekata je odgovorilo da nemaju, jedan je odgovorio da ima.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da se prilikom nabavke toalet papira ne može zahtevati da proizvod ima sposobnost upijanja u skladu sa standardom ISO 12625-8.

PITANJE BROJ 5:

Na pitanje da li u asortimanu imaju papir sa oznakom EFC (navedena oznaka znači da proizvod ne sadrži elementarni hlor), tri privredna subjekta su odgovorila da imaju, 4 su odgovorila da nemaju.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da se prilikom nabavke toalet papira ne može zahtevati da proizvod ima oznaku EFC.

PITANJE BROJ 6:

Na pitanje da li za papir u asortimanu posedujete informaciju o količini potrošnje vode po 1t papira, svih sedam privrednih subjekata su odgovorili da ne poseduju tu informaciju.

PITANJE BROJ 7:

Na pitanje ukoliko je odgovor da, navedite količinu potrošnje vode po 1t papira, s obzirom da nije bilo potvrdnog odgovora na prethodno pitanje nije bilo odgovora ni na ovo pitanje.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da se prilikom nabavke toalet papira ne može zahtevati dokaz o potrošnji vode po 1t papira.

HIGIJENSKI PROIZVODI OD RECIKLIRANOG PAPIRA (TOALET PAPIR)

Ispitanicima je pre svega postavljeno pitanje da li u svojoj ponudi imaju proizvode od recikliranog papira, a zatim i sva ostala pitanja koja su postavljena za prethodni proizvod.

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

PITANJE BROJ 1:

Na pitanje da li u asortimanu imate toalet papir od recikliranog papira, tri privredna subjekta su odgovorila da imaju navedeni papir, 4 privredna subjekta su odgovorila da nemaju.

PITANJE BROJ 2:

Na pitanje da li reciklirani papir ima oznaku FSC ili PEFC, od tri privredna subjekta koja su potvrdno odgovorila na prethodno pitanje sva tri privredna subjekta su odgovorila da papir ima oznaku FSC ili PEFC.

Na pitanje ako je odgovor pozitivan, navedite koju oznaku ima papir, jedan privredni subjekt je odgovorio da papir ima oznaku FSC, a dva privredna subjekta su odgovorila da papir ima oznaku PEFC.

PITANJE BROJ 3:

Na pitanje da li reciklirani papir ima ekološku oznaku tipa I (na primeri: EU Ecolabel, The blue angel, Nordic Swan), od tri privredna subjekta sva tri su odgovorila da papir ima ekološku oznaku tipa I.

PITANJE BROJ 4:

Na pitanje da li u asortimanu imaju reciklirani papir koji ima sposobnost upijanja u skladu sa standardom ISO 12625-8, šest privrednih subjekata je odgovorilo da nemaju, jedan nije dao odgovor.

PITANJE BROJ 5:

Na pitanje da li su reciklirana vlakna u toalet papiru beljena elementarnim hlorom (oznaka EFC znači da proizvod ne sadrži elementarni hlor), od tri privredna subjekta sva tri su odgovorila da nisu.

PITANJE BROJ 6:

Na pitanje da se navede udeo recikliranih vlakana u papiru, od tri privredna subjekta jedan privredni subjekt je odgovorio da zavisi od proizvoda da poseduju i sa 100% recikliranim vlaknima, jedan je odgovorio da nema tu informaciju i jedan je odgovorio sa ne.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da se prilikom nabavke toalet papira ne može zahtevati da isti bude od recikliranog papira.

UBRUSI

U vezi sa ovim predmetom ispitanicima su postavljena pitanja:

- da li privredni subjekti u svojoj ponudi imaju proizvod od primarnih vlakana;
- koliki je procenat primarnih vlakana u ubrusima;
- da li ubrusi imaju sposobnost upijanja u skladu sa odgovarajućim standardima;
- da li privredni subjekti poseduju standard koji se odnosi na sistem menadžmenta zdravljem i bezbednošću na radu.

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

PITANJE BROJ 1:

Na pitanje da li u asortimanu imaju ubruse koji su napravljeni od primarnih vlakana, 4 privredna subjekta su odgovorila da imaju, tri su odgovorila da nemaju.

PITANJE BROJ 2:

Na pitanje da se navede koji je procenat primarnih vlakana u ubrusima, od 4 privredna subjekta koja su potvrdno odgovorila na prethodno pitanje jedan je odgovorio da zavisi od proizvoda i da taj procenat varira, dva privredna subjekta su odgovorila da je taj procenat 100% i jedan privredni subjekt je odgovorio da je taj procenat od 50-70%.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da se prilikom ubrusa može zahtevati da isti budu napravljeni od primarnih vlakana i da se može zahtevati da minimalni procenat primarnih vlakana u ubrusima bude 50%.

PITANJE BROJ 3:

Na pitanje da li u asortimanu imaju ubruse koji imaju sposobnost upijanja u skladu sa standardom ISO 12625-8, tri privredna subjekta su odgovorila da imaju, 4 su odgovorila da nemaju.

ZAKLJUČAK:

Može se izvesti zaključak da se prilikom nabavke ubrusa ne može zahtevati da isti imaju sposobnost upijanja u skladu sa standardom ISO 12625-8.

PITANJE BROJ 4:

Na pitanje da li u asortimanu imaju ubruse za koje znaju da proizvođač istih poseduje standard OHSAS18001, tri privredna subjekta su odgovorila da imaju takve ubruse, tri su odgovorila da nemaju, jedan privredni subjekt nije dao odgovor.

ZAKLJUČAK:

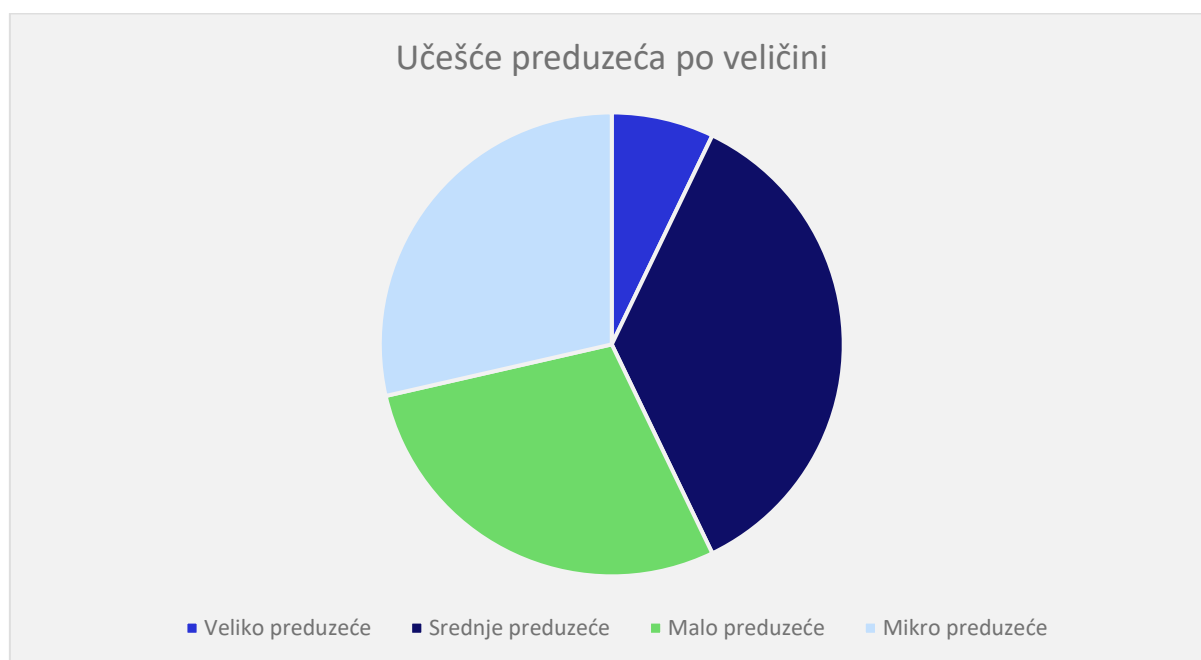
Može se izvesti zaključak da se prilikom nabavke ubrusa ne može zahtevati da proizvođač istih poseduje standard OHSAS18001.

ELEKTRIČNA ENERGIJA

Upitnik za električnu energiju je popunjen od strane 14 privrednih subjekata.

Kada je u pitanju veličina preduzeća 1 privredni subjekt pripada kategoriji velikih preduzeća, 5 privrednih subjekata pripadaju kategoriji srednjih preduzeća, 4 privredna subjekta pripadaju kategoriji malih preduzeća i 4 privredna subjekta pripadaju kategoriji mikro preduzeća.

Kada su upitanju okruzi 5 privrednih subjekata pripadaju Beogradskom okrugu, 3 privredna subjekta pripadaju Južnobačkom okrugu, po jedan Moravičkom, Raškom, Borskom, Mačvanskom i Sremskom okrugu.

U okviru analize tržišta električne energije sprovedena je anketa koja je sadržala pitanja u vezi sa:

- posedovanjem električne energije iz obnovljivih izvora energije;
- procentom električne energije iz obnovljivih izvora energije;
- dozvolom nadležnog organa za obavljanje energetske delatnosti.

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

1. Na prvo pitanje, da li možete da ponudite električnu energiju iz obnovljivih izvora energije i/ili iz visokoučinkovite kogeneracije kako je to definisano Direktivom 2009/28/EZ odnosno Direktivom 2004/8/EZ, 8 privrednih subjekata je odgovorilo sa DA, 6 privrednih subjekata je odgovorilo sa NE
2. Na drugo pitanje, koji procenat električne energije koji isporučujete je iz obnovljivih izvora energije i/ ili iz visokoučinkovite kogeneracije, od 8 privrednih subjekata koji su na prvo pitanje odgovorili sa DA 6 je odgovorilo 100%, 1 je naveo količinu od 55000kWh i 1 je naveo da imaju napravljenu solarnu elektranu sa 550 kW za sopstvene potrebe
3. Na treće pitanje, da li imate važeću dozvolu nadležnog organa za obavljanje energetske delatnosti – snabdevanje električnom energijom na tržištu električne energije, 10 privrednih subjekata je odgovorilo sa NE, 4 privredna subjekta je odgovorilo sa DA

Napomena: EPS nije uzeo učešće

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti navedenim zelenim kriterijumima.

Generalni zaključak:

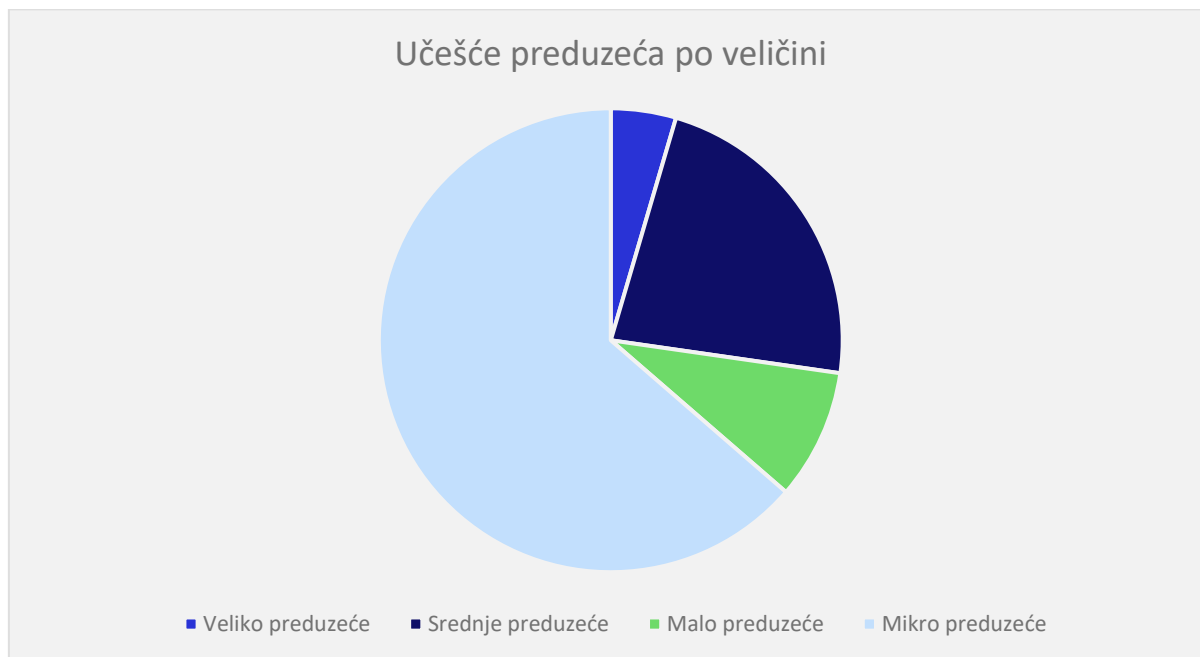
Iako su rezultati istraživanja tržišta obrađeni na osnovu odgovora prikupljenih od čak 14 privrednih subjekata jasno je da se, prema sadašnjem stanju stvari, prilikom sprovođenja postupka javne nabavke električne energije ne mogu smatrati opravdanim zahtevi u pogledu nabavke električne energije iz obnovljivih izvora, pa stoga ne bi bilo opravdano ni propisivanje obaveze za naručioce da nabavljaju električnu energiju iz obnovljivih izvora.

KLIME

Upitnik za klime je popunjen od strane 22 privredna subjekta.

Kada je u pitanju veličina preduzeća 1 privredni subjekt pripada kategoriji velikih preduzeća. 5 privrednih subjekata pripadaju kategoriji srednjih preduzeća, 2 privredna subjekta pripadaju kategoriji malih preduzeća, 14 privrednih subjekata pripada kategoriji mikro preduzeća.

Kada su upitanju okruzi 14 privrednih subjekata je navelo Beogradski okrug, po jedan Lapovo i Zapadna Srbija, 2 Moravički, 2 Niški, 2 Severno Bački okrug.

U vezi sa ovim predmetom ispitanicima su postavljena pitanja:

- da li privredni subjekti u ponudi imaju standardne i inverter klime za grejanje i hlađenje, u energetskim razredima sa oznakom A, B, C ili D, u skladu sa propisima EU o energetskim oznakama i eko dizajnu;
- koliko modela privredni subjekti imaju u ponudi;
- dužina garantnog perioda;
- postojanje ovlašćenih servisa;
- postojanje u ponudi klima uređaja sa oznakom Blue Energy Star;
- postojanje u ponudi klima uređaja sa ekološki bezbednim gasom, freonom.

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

1. Na prvo pitanje, da li možete da ponudite standardne i inverter klime klasifikovane, i za grejanje i za hlađenje, u energetske razrede sa oznakom A, B, C ili D u skladu sa važećim propisima EU o energetskim oznakama i eko dizajnu, 22 privredna subjekta su odgovorila sa DA
2. Na drugo pitanje, koliko modela standardnih i inverter klima možete da ponudite u tim energetskim razredima –molimo navedite modele, navedeni su Midea, Bosch, Vivax, Panasonic, Mitsubishi, Beko

-
3. Na treće pitanje, koji je garantni rok na navedene modele klima uređaja, privredni subjekti su naveli 2 godine, 1, godina, 5 godina
  4. Na četvrto pitanje, da li možete da obezbedite ovlašćene servise za navedene modele klima uređaja, 22 privredna subjekta su odgovorila sa DA
  5. Na peto pitanje, da li možete da ponudite klima uređaje sa oznakom Blue Energy Star, 14 privrednih subjekata je odgovorila DA, 8 NE
  6. Na šesto pitanje, da li možete da ponudite klima uređaje koji koriste ekološki bezbedan gas- freon, 22 privredna subjekta su odgovorila DA

Privredni subjekti koji su na prethodno pitanje odgovorili DA naveli su da je u pitanju gas-freon R 32 koji koriste svi modeli klima

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

Generalni zaključak:

Rezultati istraživanja tržišta obrađeni su na osnovu odgovora prikupljenih od strane čak 22 privredna subjekta. Imajući u vidu navedeni podatak i okolnost da su svi ispitanici odgovorili potvrdno na većinu pitanja, jasno je da se prilikom nabavke klima uređaja mogu postavljati ekološki zahtevi i da postoji objektivna potreba da se propiše obaveza za naručioce da iste uključe prilikom sprovođenja postupaka javnih nabavki predmetnih dobara.

TELEVIZORI

Upitnik za televizore je popunjen od strane 3 privredne subjekta.

Kada je u pitanju veličina preduzeća 2 privredna subjekta pripadaju kategoriji srednjih preduzeća, 1 privredni subjekat pripada kategoriji malih preduzeća.

Kada su upitanju okruzi po jedan privredni subjekat je naveo Beogradski okrug, Lapovo i Zapadna Srbija.

U okviru ove stavke ispitanicima su postavljena pitanja koja se odnose na:

- energetske razrede sa oznakom A, B, C ili D, u skladu sa propisima EU o energetskim oznakama i eko dizajnu,
- različite modele televizora koje privredni subjekti imaju u ponudi,
- dužinu garantnog perioda,
- postojanje ovlašćenih servisa.

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

1. Na prvo pitanje, da li možete da ponudite televizore koji su klasifikovani u energetske razrede sa oznakom A, B, C ili D u skladu sa važećim propisima EU o energetskim oznakama i eko dizajnu, 3 privredna subjekta su odgovorila sa DA
2. Na drugo pitanje, koliko različitih modela TV možete da ponudite u tim razredima, 1 privredni subjekat je naveo preko 100 modela, 1 je naveo 16 brendova i 1 je naveo 4 brenda (ne navodeći koji su to brendovi)
3. Na treće pitanje, koji je garantni rok na navedene modele TV, 2 privredna subjekta su navela 24-60 meseci, 1 privredni subjekat je naveo 5 godina
4. Na četvrto pitanje, da li možete da obezbedite ovlašćene servise za navedene modele TV, 2 privredna subjekta su odgovorila sa DA, 1 privredni subjekat je odgovorio NE

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti navedenim zelenim kriterijumima.

Generalni zaključak:

Imajući u vidu da su rezultati sprovedenog istraživanja tržišta obrađeni na osnovu odgovora datih od strane samo tri privredna subjekta, da u samoj analizi nije naveden podatak o zastupljenosti televizora viših energetske razreda, kao i da ovi proizvodi nisu u značajnoj meri zastupljeni kao predmet nabavke u postupcima javnih nabavki, kao logičan se nameće zaključak da prema sadašnjem stanju stvari ne postoji objektivna osnova za donošenje zaključka o potrebi propisivanja obaveze za naručioce da prilikom nabavke televizora u istu uključe ekološke aspekte.

BELA TEHNIKA

Upitnik za belu tehniku je popunjen od strane 6 privrednih subjekata.

Kada je u pitanju veličina preduzeća 2 privredna subjekta pripadaju kategoriji srednjih preduzeća, 1 privredni subjekat pripada kategoriji malih preduzeća, 3 privredna subjekta pripadaju kategoriji mikro preduzeća.

Kada su u pitanju okruzi po jedan privredni subjekat je naveo Beogradski okrug, Moravički, Toplički, Braničevski, Lapovo i Šumadijski.

Tokom analize tržišta bele tehnike sprovedena je anketa koja je sadržala pitanja u vezi sa:

- postojanjem energetske razreda sa oznakom A, B, C ili D, u skladu sa propisima EU o energetskim oznakama i eko dizajnu;
- ponudom različitih modela mašina za pranje veša, mašina za sušenje veša i kombinovanih mašina za pranje i sušenje veša u navedenim energetskim razredima;
- količinom potrošnje električne energije u kWh za 100 ciklusa rada mašine;
- maksimalnim kapacitetom mašine za pranje veša;
- trajanjem "Eco 40-60" programa mašine za pranje veša;
- potrošnjom vode u litrima po ciklusu rada mašine za pranje veša;
- emisijom buke mašine za pranje veša izražene u dB(A);
- dužinom garantnog perioda, odnosno produženim garatnim rokom;
- postojanjem ovlašćenih servisa.

Ovaj tip pitanja postavljen je i za frižidere, kombinovane frižidere sa komorom za zamrzavanje i zamrzivače.

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

1. Na prvo pitanje, da li možete da ponudite mašina za pranje veša, mašine za sušenje veša i kombinovane mašine za pranje i sušenje veša koji su klasifikovani u energetske razrede

-
- sa oznakom A, B, C ili D u skladu sa važećim propisima EU o energetske oznakama i eko dizajnu, 5 privrednih subjekata su odgovorila sa DA, 1 sa NE
2. Na drugo pitanje, koliko različitih modela mašina za pranje veša, mašina za sušenje veša i kombinovanih mašina za pranje i sušenje veša možete da ponudite u tim razredima, odgovori su 50 modela, 14 modela i preko 100 modela
  3. Na treće pitanje, kolika je potrošnja energije u kWh/100 ciklusa rada mašine za pranje veša (u Eco 40-60 programu), odgovori su 90kwh, 140 kwh, 0,75 kwh, 0,496 kwh
  4. Na četvrto pitanje, koji je maksimalni kapacitet pranja mašine za pranje veša, troje je navelo 14kg, dvoje je navelo 10 kg i jedan je naveo 8 kg
  5. Na peto pitanje, koje je trajanje "Eco 40-60" programa mašine za pranje veša, odgovori su 69min, 185min, 240-270 min, 40 min
  6. Na šesto pitanje, koja je izmerena potrošnja vode u litrama po ciklusu rada (u Eco 40-60 programu) mašine za pranje veša, odgovori su zavisno od modela između 9l i 51l
  7. Na sedmo pitanje, koja je emisija buke tokom ciklusa obrtaja izražena u dB(A) mašine za pranje veša, odgovori su zavisno od modela između 58db i 79 dB
  8. Na osmo pitanje, da li možete da ponudite frižidere, kombinovane frižidere sa komorom za zamrzavanje i zamrzivače koji su klasifikovani u energetske razrede sa oznakom A, B, C ili D u skladu sa važećim propisima EU o energetske oznakama i eko dizajnu, 5 privrednih subjekata je reko DA 1 privredni subjekt NE
  9. Na deveto pitanje, koliko različitih modela frižidera, kombinovanih frižidera sa komorom za zamrzavanje i zamrzivača možete da ponudite u tim razredima, odgovori su više modela, preko 400 modela ,12 modela, 115 modela
  10. Na deseto pitanje, koji je garantni rok za navedene uređaje, svih 6 privrednih subjekata je navelo 5 godina
  11. Na jedanaesto pitanje, koja je potrošnja energije u kWh/godišnje frižidera /zamrzivača koje nudite, odgovori su zavisno od modela između 140kw i 300kw
  12. Na dvanaesto pitanje, koja je ukupna zapremina svih delova zamrzivača, odgovori su zavisno od modela
  13. Na trinaesto pitanje, koja je ukupna zapremina svih delova frižidera, odgovori su zavisno od modela
  14. Na četrnaesto pitanje, kolika je emisija buke izražena u dB(A) re 1 PW i klasa emisije buke za frižidere i zamrzivače koje nudite, odgovori su oko 40db
  15. Na petnaesto pitanje, da li možete da obezbedite ovlašćene servise za sve gore navedene tipove uređaja, 4 privredna subjekta su odgovorila DA 2 privredna subjekta NE
  16. Na šesnaesto pitanje, da li navedeni uređaji imaju „produženu garanciju “ prema garantnom listu, 4 privredna subjekta su odgovorila DA 2 privredna subjekta NE

Na pitanje molimo navedite koliko iznosi produžena garancija za svaki tip uređaja, privredni subjekti koji su odgovorili sa DA naveli su da se zavisno od modela produžena garancija kreće u rasponu od 36 - 60 meseci

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

Generalni zaključak:

Rezultati istraživanja tržišta obrađeni su na osnovu odgovora prikupljenih od strane samo šest privrednih subjekata, što predstavlja relativno mali broj u odnosu na broj privrednih subjekata koji na tržištu nude ove proizvode. Uprkos tome, imajući u vidu da se na osnovu analize prikupljenih odgovora može zaključiti da je na tržištu u velikoj meri prisutna bela tehnika koja ispunjava ekološke zahteve, posebno u pogledu energetske efikasnosti, postoji objektivna potreba da se propiše obaveza naručilaca da prilikom sprovođenja postupaka javnih nabavki ovih proizvoda u iste uključe ekološke aspekte.

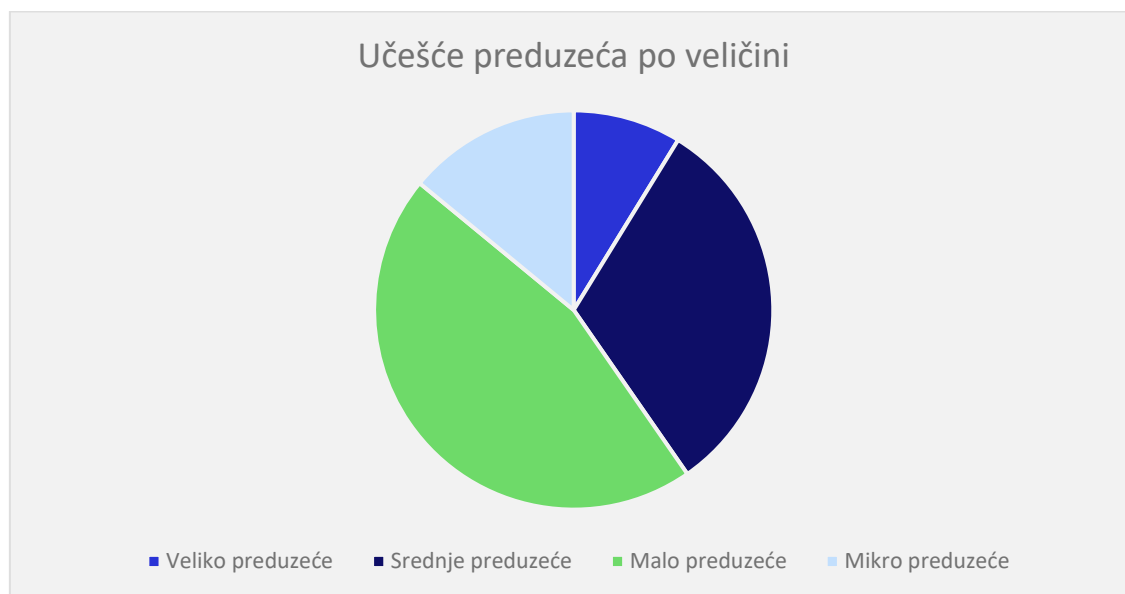

NAMIRNICE ZA PRIPREMANJE HRANE

Upitnik za namirnice za pripremanje hrane je popunjen od strane 57 privrednih subjekata.

Kada je u pitanju veličina preduzeća 5 privrednih subjekata pripadaju kategoriji velikih preduzeća, 18 privrednih subjekata pripadaju kategoriji srednjih preduzeća, 26 privrednih subjekata pripada kategoriji malih preduzeća, 8 privredna subjekta pripadaju kategoriji mikro preduzeća.

Kada su u pitanju okruzi navedeni su Toplički, Sremski, Pčinjski, Beogradski, Južno Bački, Severno Banatski, Moravički, Šumadijski, Zlatiborski, Raški, Mačvanski, Pomoravski, Srednje Banatski, Podunavski, Jablanički, Pirotski.

U okviru istraživanja tržišta namirnica za pripremanje hrane ispitanicima su postavljena pitanja koja se odnose na:

- ambalažu/pakovanje namirnica koja je izrađena od recikliranih materijala i da li je reč o povratnoj ambalaži;
- mogućnost ponude organskih namirnica koje su proizvedene u skladu sa važećim propisima;
- vozila za dostavu hrane (minimum norma EURO 5).

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

1. Na prvo pitanje, da li namirnice isporučujete u ambalaži/pakovanju koja je izrađena od recikliranih materijala, 21 privrednih subjekata su odgovorila sa DA, 36 sa NE
2. Na drugo pitanje, da li je namirnice isporučujete u povratnoj ambalaži (ponovna i višekratna upotreba ambalaže) 19 privrednih subjekata su odgovorila sa DA, 38 sa NE
3. Na treće pitanje, da li možete ponuditi organske namirnice koje su proizvedene u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i Pravilnikom o kontroli i sertifikaciji u organskoj

proizvodnji i metodama organske proizvodnje 11 privrednih subjekata su odgovorila sa DA, 46 sa NE

4. Privredni subjekti koji su odgovorili sa DA naveli su da su to sledeće namirnice: raženi hleb, mleko, riba i proizvodi od ribe, povrće i voće
5. Na četvrto pitanje, da li vozila koja upotrebljavate za dostavu hrane ispunjavaju minimum normu Euro 5, 45 privrednih subjekata su odgovorila sa DA, 12 sa NE

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

Generalni zaključak:

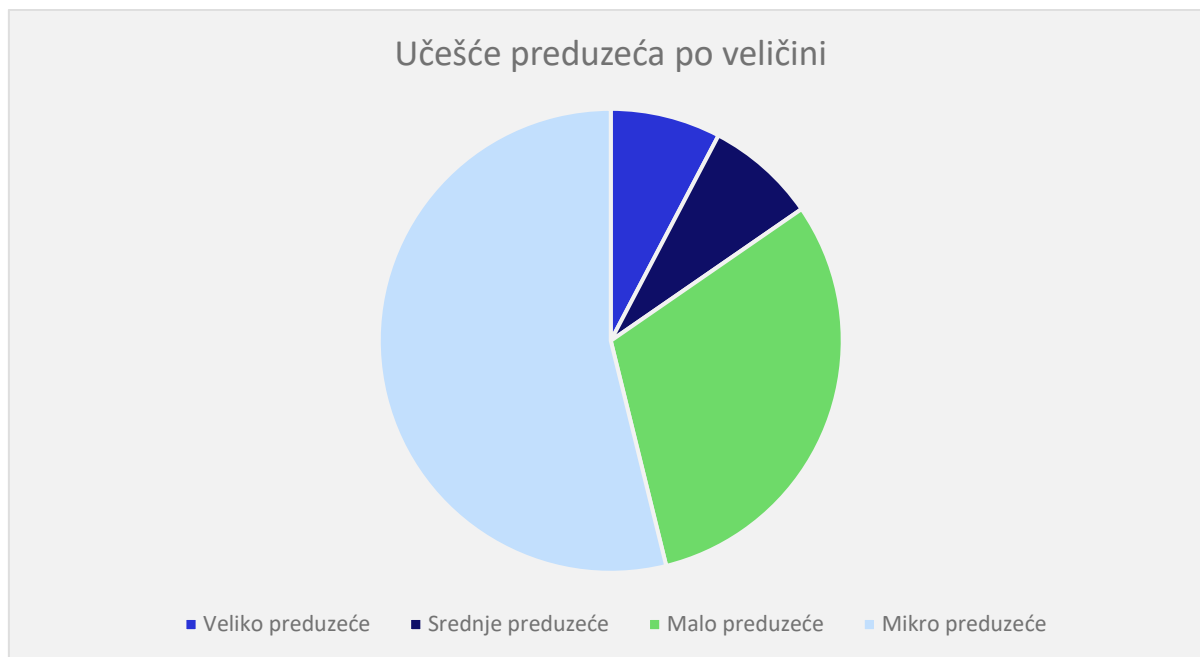
Rezultati istraživanja tržišta obrađeni su na osnovu odgovora prikupljenih od strane čak 57 privrednih subjekata. Imajući u vidu da je znatno veći broj privrednih subjekata koji su dali negativne odgovore na ključna pitanja koja se odnose na ekološko poreklo namirnica, odnosno ambalaže u koju se iste pakuju i isporučuju, ekološka svojstva proizvoda ne mogu se zasnivati jedino na činjenici da najveći broj privrednih subjekata vrši isporuku dostavnim vozilima koja ispunjavaju minimum normu EURO 5. Stoga, jasno je da bi insistiranje na uključivanje ekoloških zahteva prilikom nabavke namirnica u velikoj meri uticalo na ograničenje tržišta, kao i da prema sadašnjem stanju stvari nije opravdano propisivanje obaveze za naručioca da prilikom nabavke namirnica za pripremu hrane uključe ekološke aspekte.

SREDSTVA ZA ČIŠĆENJE

Upitnik za sredstva za čišćenje je popunjen od strane 13 privrednih subjekata.

Kada je u pitanju veličina preduzeća 1 privredni subjekt pripada kategoriji velikih preduzeća, 1 privredni subjekt pripada kategoriji srednjih preduzeća, 4 privredna subjekta pripadaju kategoriji malih preduzeća, 7 privrednih subjekata pripadaju kategoriji mikro preduzeća.

Kada su upitanju okruzi 8 privredna subjekata su navela Beogradski okrug, 2 Severno Bački, po 1 Rački, Jablanički, Zapadno Bački.

U okviru istraživanja tržišta sredstava za čišćenje ispitanicima su postavljena pitanja koja se odnose na:

- upotrebu proizvoda za čišćenje tvrdih površina i drugih proizvoda za čišćenje koja poseduju ekološku oznaku EU i na kojima je navedeno uputstvo za pravilno razblaživanje;
- tekstilnih proizvoda za čišćenje koji su izrađeni od mikrovlakana;
- upotrebu pribora za čišćenje namenjenog za višekratnu upotrebu;
- klasu energetske efikasnosti opreme koju koriste za čišćenje.

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

1. Na prvo pitanje, da li proizvodi koje koristite za čišćenje tvrdih površina poseduju ekološku oznaku EU za čišćenje tvrdih površina ili druge relevantne ekološke oznake npr. EN ISO 14024 tipa I, 8 privrednih subjekata je odgovorilo DA, 5 je odgovorilo NE
2. Na drugo pitanje, da li su proizvodi koje koristite za čišćenje tektila – krpe glave za brisanje i sl, izrađeni od mikrovlakana, 9 privrednih subjekata su odgovorila sa DA, 4 sa NE.
3. Na treće pitanje, da li koristite proizvode za čišćenje koji poseduju neku eko-oznaku, 8 privrednih subjekata je odgovorila sa DA, 5 sa NE
4. Privredni subjekti koji su odgovorili sa DA naveli su sledeće proizvode: Grass, Ajax, Fairy, Mr. Proper, Hollu Austria

-
5. Na četvrto pitanje, da li koristite pribor za čišćenje koji je za višekratnu upotrebu, 11 privrednih subjekata je odgovorilo DA, 2 je odgovorilo NE
  6. Privredni subjekti koji su odgovorili sa DA naveli su sledeće proizvode: sunđere, krpe, džogere, mopove
  7. Na peto pitanje, da li je na proizvodima za čišćenje koje koristite navedeno uputstvo za pravilno razblaživanje proizvoda i doziranje, 13 privrednih subjekata su odgovorila sa DA
  8. Na šesto pitanje, koje je klasa energetske efikasnosti opreme koju koristite za čišćenje npr. usisivača (A, A+ ili druga), privredni subjekt su naveli A, A+, A+++ ne znam

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

Generalni zaključak:

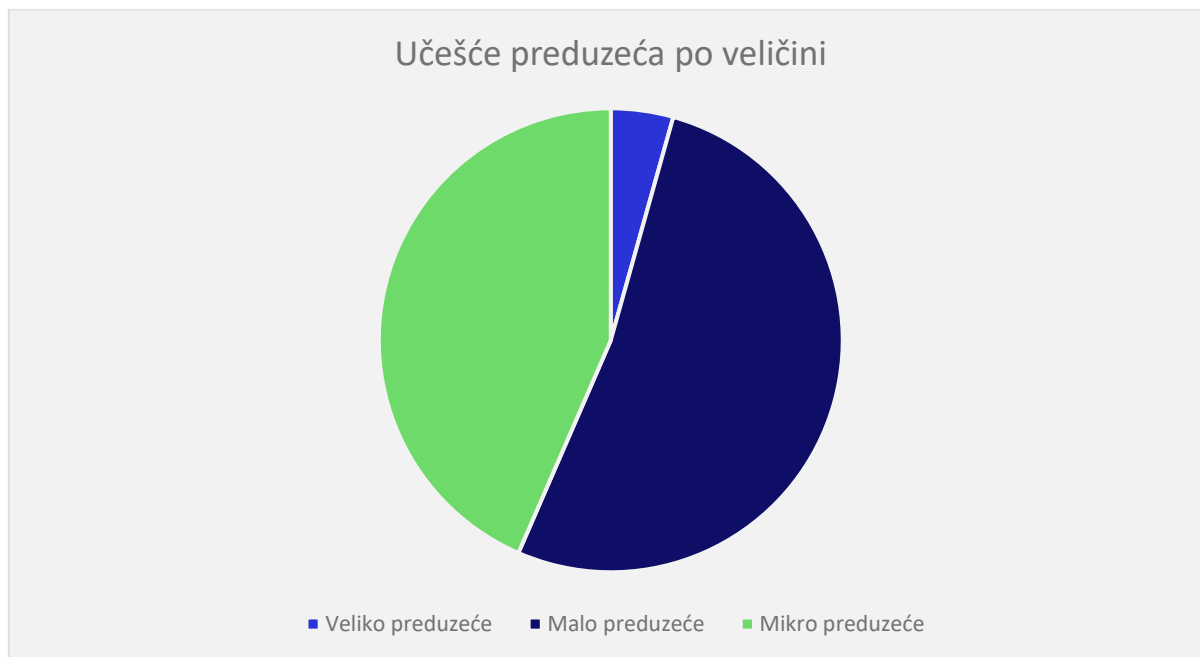
Rezultati istraživanja tržišta obrađeni su na osnovu odgovora datih od strane 13 privrednih subjekata. Imajući u vidu da je velika većina ispitanika dala potvrdne odgovora na većinu postavljenih pitanja, kao logičan se nameće zaključak da se prilikom nabavke sredstava za čišćenje mogu postavljati ekološki zahtevi i da postoji objektivna potreba da se propiše obaveza za naručioce da iste uključe prilikom sprovođenja postupaka javnih nabavki predmetnih dobara.

USLUGE ČIŠĆENJA

Upitnik za usluge čišćenja je popunjen od strane 23 privredna subjekta.

Kada je u pitanju veličina preduzeća 1 privredni subjekt pripada kategoriji velikih preduzeća, 12 privrednih subjekata pripadaju kategoriji malih preduzeća, 10 privrednih subjekata pripadaju kategoriji mikro preduzeća.

Kada su upitanju okruzi 11 privrednih subjekata je navelo Beogradski okrug, 2 privredna subjekta su navela Pčinjski okrug, a po 1 Zlatiborski, Južno Bački, Borski, Južno Moravski, Sremski.

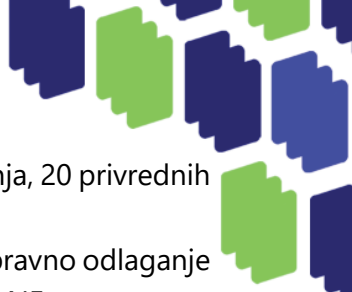

U okviru istraživanja tržišta usluga čišćenja ispitanicima su postavljena pitanja koja se odnose na:

- obučenosť osoblja koje obavlja čišćenje u pogledu korišćenja ispravne doze proizvoda, stope razblaživanja, pravilnog skladištenja sredstava za čišćenje, odlaganja otpadne vode nakon čišćenja i razvrstavanje otpada;
- upotrebu sredstava za čišćenje koja poseduju neku eko oznaku;
- upotrebu pribora za čišćenje koji je namenjen za višekratnu upotrebu;
- praćenje količine vode upotrebljene za poslove čišćenja;
- klasu energetske efikasnosti opreme koju koriste za čišćenje.

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

1. Na prvo pitanje, da li je osoblje koje sprovodi čišćenje obučeno da koristi ispravnu dozu proizvoda za svaki zadatak čišćenja, 23 privredna subjekta je odgovorilo DA
2. Da li je osoblje koje sprovodi čišćenje obučeno da koristi ispravnu stopu razblaživanja za nerazređene proizvode za čišćenje i da koristi odgovarajući aparat za doziranje 23 privredna subjekta je odgovorilo DA
3. Da li je osoblje koje sprovodi čišćenje obučeno da pravilno skladištiti sredstava za čišćenje 23 privredna subjekta je odgovorilo DA.
4. Na drugo pitanje, da li je pribor za čišćenje koji koristite za višekratnu upotrebu 23 privredna subjekta je odgovorilo DA.

-
5. Na treće pitanje, da li pratite količinu vode koja se utroši za poslove čišćenja, 20 privrednih subjekata je odgovorila sa DA, 3 sa NE
  6. Na četvrto pitanje, da li osoblje koje sprovodi čišćenje osposobljeno za ispravno odlaganje otpadne vode, 20 privrednih subjekata je odgovorilo DA, 3 je odgovorilo NE
  7. Na peto pitanje, da li osoblje koje sprovodi čišćenje obučeno za razvrstavanje otpada za sav otpad koji nastaje tokom aktivnosti čišćenja, 21 privredni subjekt je odgovorio sa DA, 2 sa NE
  8. Na šesto pitanje, koja je energetska klasa aparata koje koristite za poslove čišćenja (npr. usisivača, mašine za pranje tepiha, podova i dr), privredni subjekt su naveli A, A+, B, od A++ do D, ne znam

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti navedenim zelenim kriterijumima.

Generalni zaključak:

Rezultati istraživanja tržišta obrađeni su na osnovu odgovora datih od strane 23 privredna subjekta. Imajući u vidu da je velika većina ispitanika dala potvrdne odgovora na većinu postavljenih pitanja i u vezi sa ovim predmetom nabavke se kao logičan nameće zaključak da se prilikom sprovođenja postupka javne nabavke usluga čišćenja mogu postavljati ekološki zahtevi bez negativnih posledica u vidu ograničenja konkurencije na tržištu, kao i da postoji objektivna potreba da se propiše obaveza za naručioce da iste uključe prilikom sprovođenja postupaka javnih nabavki predmetnih usluga.

UPITNIK ZA UGOSTITELJSKE USLUGE

Upitnik za ugostiteljske usluge je popunjen od strane 12 privrednih subjekata.

Kada je u pitanju veličina preduzeća 3 privredna subjekta pripadaju kategoriji srednjih preduzeća, 5 privrednih subjekata pripada kategoriji malih preduzeća, 4 privredna subjekta pripadaju kategoriji mikro preduzeća.

Kada su upitanju okruzi 4 privredna subjekta su navela Beogradski okrug, 2 Južno Bački, 1 Severno Bački, 1 Braničevski, 1 Zlatiborski, 2 Nišavski i 1 Kragujevac.

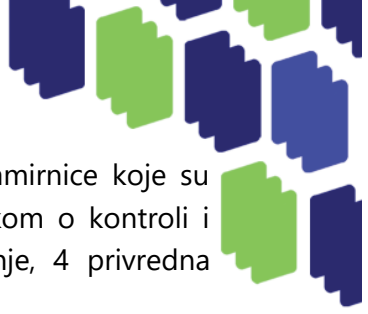

U okviru istraživanja tržišta ugostiteljskih usluga ispitanicima su postavljena pitanja koja se odnose na:

- mogućnost ponude vegetarijanskih obroka ili posedovanje jelovnika koji se temelje na biljnim jelima;
- upotrebu organskih namirnica za pripremanje obroka;
- vozila koja koriste za obavljanje usluga (minimum norma EURO 5);
- uspostavljen sistem za sakupljanje i odlaganje masnoća, ulja i masti, sistem za sortiranje i odlaganje otpada;
- upotrebu potrošnih proizvoda za pripremu hrane koji se mogu reciklirati;
- upotrebu papirne galanterije koja poseduje oznake FSC ili PEFC ili je biorazgradiva;
- način pranja posuđa.

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

1. Na prvo pitanje, da li u ponudi imate vegetarijanske obroke ili jelovnike koji se temelje isključivo na biljnim jelima, 10 privrednih subjekata su odgovorila sa DA, 2 sa NE

-
2. Na drugo pitanje, da li za pripremanje obroka koristite organske namirnice koje su proizvedene u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i Pravilnikom o kontroli i sertifikaciji u organskoj proizvodnji i metodama organske proizvodnje, 4 privredna subjekta su odgovorila sa DA, 8 sa NE.
  3. Privredni subjekti koji s odgovorili sa DA naveli su da su to sledeće namirnice: jaja, mleko, krompir, paradajz, meso
  4. Na treće pitanje, da li vozila koja upotrebljavate za obavljanje usluge/ dostavu hrane ispunjavaju minimum normu Euro 5 , 7 privrednih subjekata su odgovorila sa DA, 5 sa NE
  5. Na četvrto pitanje, da li imate uspostavljen sistem za sakupljanje masnoća, ulja i masti i odlaganje istih u odgovarajuće spremnike, 12 privrednih subjekata su odgovorila sa DA
  6. Na peto pitanje, da li u pripremi obroka koristite potrošne artikle koji se mogu reciklirati (izrađeni od plastike koja se može reciklirati ili od materijala koji se može kompostirati), 10 privrednih subjekata su odgovorila sa DA, 2 su dogovorila NE
  7. Na šesto pitanje, da li koristite papir - kuhinjske papirne rolne i kuhinjski papir- koji poseduje oznaku FSC ili PEFC ili koji je biorazgradiv, 9 privrednih subjekata je odgovorila sa DA , 3 su rekla NE
  8. Na sedmo pitanje, da li imate uspostavljen sistem za sortiranje i odlaganje otpada, 9 privrednih subjekata je odgovorila sa DA , 3 su rekla NE
  9. Na osmo pitanje, da li otpad reciklirate, 5 privrednih subjekata je odgovorilo DA, 7 privrednih subjekata je odgovorilo NE
  10. Na deveto pitanje, da li posuđe perete mašinski, 9 privrednih subjekata je odgovorilo DA, 3 privredna subjekta su odgovorila sa NE

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti navedenim zelenim kriterijumima.

Generalni zaključak:

Rezultati istraživanja tržišta obrađeni su na osnovu odgovora datih od strane 12 privrednih subjekata. Pri tome, na veći broj pitanja većina privrednih subjekata dala je potvrdne odgovore (uspostavljen sistem za sakupljanje i odlaganje masnoća, ulja i masti, sistem za sortiranje i odlaganje otpada, mašinsko pranje sudova, upotreba potrošnih artikala za pripremu hrane koji se mogu reciklirati, upotreba papirne galanterije koja poseduje oznake FSC ili PEFC ili je biorazgradiva). Imajući u vidu broj privrednih subjekata koji je učestvovao u anketi u odnosu na ukupan broj privrednih subjekata koji pružaju ugostiteljske usluge, kao i odnos pozitivnih i negativnih odgovora na data pitanja, ne može su u potpunosti prihvatiti stav da pružaoci predmetnih usluga ne mogu odgovoriti postavljenim ekološkim zahtevima. Ipak, imajući u vidu da ugostiteljske usluge pripadaju kategoriji društvenih i drugih posebnih usluga iz Priloga 7 Zakona o javnim nabavkama, te da su pragovi do kojih se odredbe ovog zakona ne primenjuju, propisani članom 27. stav 1. tačka 3) istog zakona znatno viši, mali broj naručilaca ima obavezu da za ovu vrstu usluge spovode postupak javne nabavke. Stoga, prema sadašnjem stanju stvari ne postoji objektivna potreba da se propiše obaveza za naručioce da prilikom sprovođenja postupka javne nabavke ugostiteljskih usluga uključe ekološke aspekte.

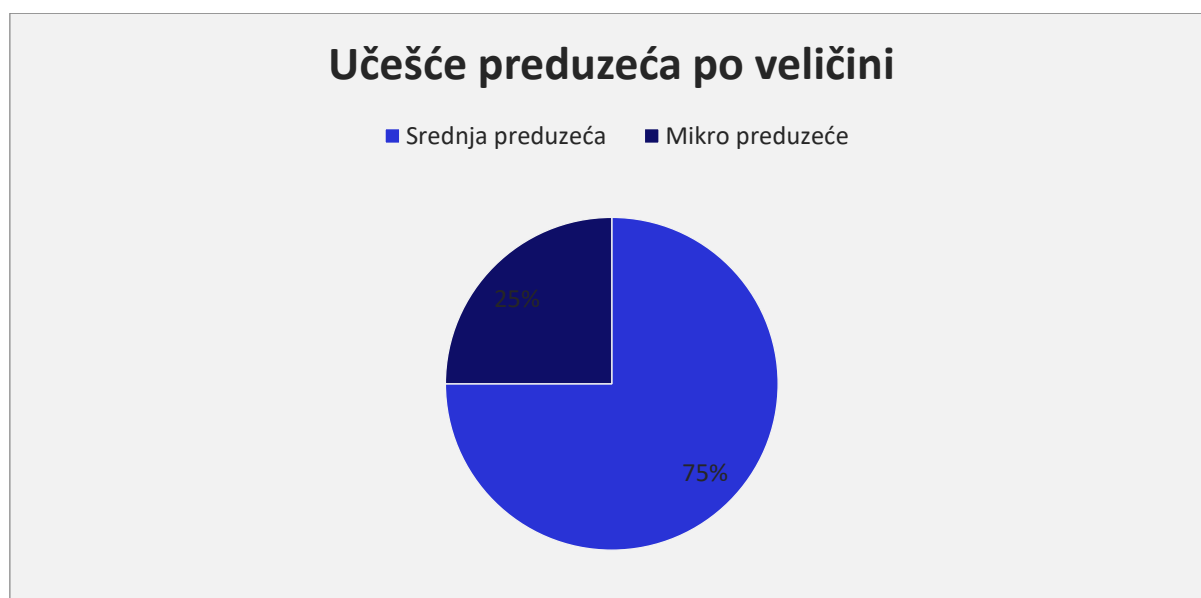

GRAĐEVINSKI MATERIJAL – ZIDNE PLOČE

Upitnik za građevinski materijal – zidne ploče je popunjen od strane 5 privredna subjekta.

Kada je u pitanju veličina preduzeća 3 privredna subjekta pripadaju kategoriji srednjih preduzeća dok 2 privredna subjekta pripadaju kategoriji mikro preduzeća.

Kada su upitanju okruzi 2 privredna subjekta je navelo Beogradski okrug, a po 1 privredni subjekt je naveo Raški, Srednje banatski okrug i Lapovo.

U okviru ovog predmeta ispitanicima su postavljena sledeća pitanja:

- da li se zidne ploče isporučuju u ambalaži koja je izrađena od recikliranih materijala;
- da li se zidne ploče isporučuju u povratnoj ambalaži;
- da li privredni subjekti raspolažu sa drvenim panelima koji imaju odgovarajući procenat formaldehida;
- da li u ponudi imaju zidne ploče koje pri procesu proizvodnje ne ispuštaju štetne hemikalije;
- da li poseduju dostavna vozila sa motorom Euro 5.

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

PITANJE BROJ 1:

Na pitanje da li zidne ploče isporučujete u ambalaži/pakovanju koja je izrađena od recikliranih materijala, 2 privredna subjekta su odgovorila sa DA, 3 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 2:

Na pitanje da li zidne ploče isporučujete u povratnoj ambalaži (ponovna i višekratna upotreba ambalaže), 1 privredni subjekt je odgovorio sa DA, 4 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 3:

Na pitanje da li raspolazete sa drvenim panelima, gde se koriste veziva koja sadrže formaldehid, čija granična vrednost ne prelazi vrednost emisije iz standarda E1 za formaldehid na osnovu standarda EN 13986 ili odgovarajućeg standarda, odnosno 0,13 mg/m³ vazduha (ili 0,1 ppm), 1 privredni subjekt je odgovorio sa DA, 4 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 4:

Na pitanje da li posedujete proizvode koji ispunjavaju uslov da sadržaj slobodnog formaldehida u lepkovima/smolama za drvene ploče ne prelazi 0,5 tež. %, 1 privredni subjekt je odgovorio sa DA, 4 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 5:

Na pitanje da li raspolazete sa drvenim zidnim pločama koje pri procesu proizvodnje, odnosno u uslovima normalne upotrebe, ne koriste hemikalije/ne ispuštaju supstance koje su klasifikovane kao štetne u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1272/2008 ili drugim odgovarajućim standardima, 2 privredna subjekta su odgovorila sa DA, 3 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 6:

Na pitanje da li posedujete dostavna vozila za isporuku koja ispunjavaju minimum normu Euro 5, 3 privredna subjekta su odgovorila DA, 2 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

NAPOMENA: Na predlog predstavnika Ministarstva zaštite životne sredine Republike Srbije, kontaktiran je privredni subjekt Wienerberger doo Kanjiža, kao proizvođač drvenih ploča i crepa, radi provere dostupnosti asortimana njihovih proizvoda koji ispunjavaju zelene kriterijume na tržištu Republike Srbije, nakon čeka je konstatovano da udeo tih proizvoda na tržištu nije u dovoljnoj meri zastupljen kako bi postojala realna tržišna konkurencija.

Generalni zaključak:

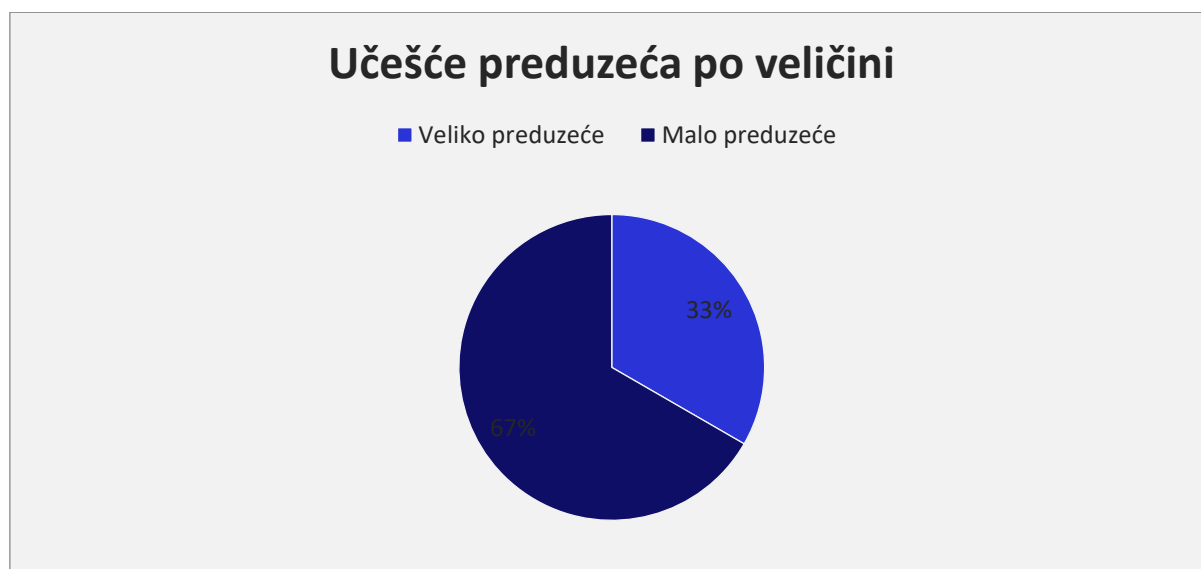
Rezultati istraživanja tržišta analizirani su na osnovu odgovora datih od strane pet privrednih subjekata. Imajući u vidu da je velika većina ispitanika na najveći broj pitanja dala negativne odgovore, jasno je da uključivanje ekoloških aspekata za ovaj predmet nabavke ne bi bilo opravdano.

PNEUMATICI

Upitnik za pneumatike je popunjen od strane 6 privredna subjekta.

Kada je u pitanju veličina preduzeća 2 privredna subjekta pripadaju kategoriji velikih preduzeća dok 4 privredna subjekta pripadaju kategoriji malih preduzeća.

Kada su upitanju okruzi po 1 privredni subjekt je naveo Nišavski, Beogradski, Južnobački, Rasinski okrug, Novosadski okrug i okrug Lapovo.

U okviru istraživanja tržišta za ovaj predmet nabavke ispitanicima su postavljena sledeća pitanja:

- da li se pneumatice isporučuju u ambalaži koja je izrađena od recikliranih materijala;
- da li se pneumatice isporučuju u povratnoj ambalaži;
- da li u ponudi postoje pneumatice sa odgovarajućim standardom u pogledu efikasnosti potrošnje goriva (najmanje klasa B);
- da li u ponudi postoje pneumatice sa odgovarajućim standardom u pogledu prljanjanja na mokroj podlozi (najmanje klasa B);
- da li u ponudi postoje pneumatice sa odgovarajućim standardom u pogledu emisije buke (do 69 Db);
- da li poseduju dostavna vozila sa motorom Euro 5.

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

PITANJE BROJ 1:

Na pitanje da li pneumatike isporučujete u ambalaži/pakovanju koja je izrađena od recikliranih materijala, 3 privredna subjekta su odgovorila sa DA, 3 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 2:

Na pitanje da li je pneumatike isporučujete u povratnoj ambalaži (ponovna i višekratna upotreba ambalaže), svih 6 privrednih subjekta su odgovorili sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 3:

Na pitanje da li raspolazete sa pneumaticima koji u skladu sa Uredbom (EU) 47 2020/740 ili „odgovarajućim standardima“ ispunjavaju zahteve da su u pogledu efikasnosti potrošnje goriva klasifikovani najmanje u klasu B, 4 privredna subjekta su odgovorila sa DA, 2 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 4:

Na pitanje da li raspolazete sa pneumaticima koji u skladu sa Uredbom (EU) 47 2020/740 ili „odgovarajućim standardima“ ispunjavaju zahteve da imaju indeks prianjanja na mokroj podlozi najmanje klase B., 4 privredna subjekta su odgovorila sa DA, 2 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 5:

Na pitanje da li raspolazete sa pneumaticima koji u skladu sa Uredbom (EU) 47 2020/740 ili „odgovarajućim standardima“ ili odgovarajućim standardima ispunjavaju zahteve da imaju emisiju buke najviše 69 Db, 3 privredna subjekta su odgovorila sa DA, 3 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 6:

Na pitanje da li posedujete dostavna vozila za isporuku pneumatika koja ispunjavaju minimum normu Euro 5, 3 privredna subjekta su odgovorila sa DA, 3 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

Generalni zaključak:

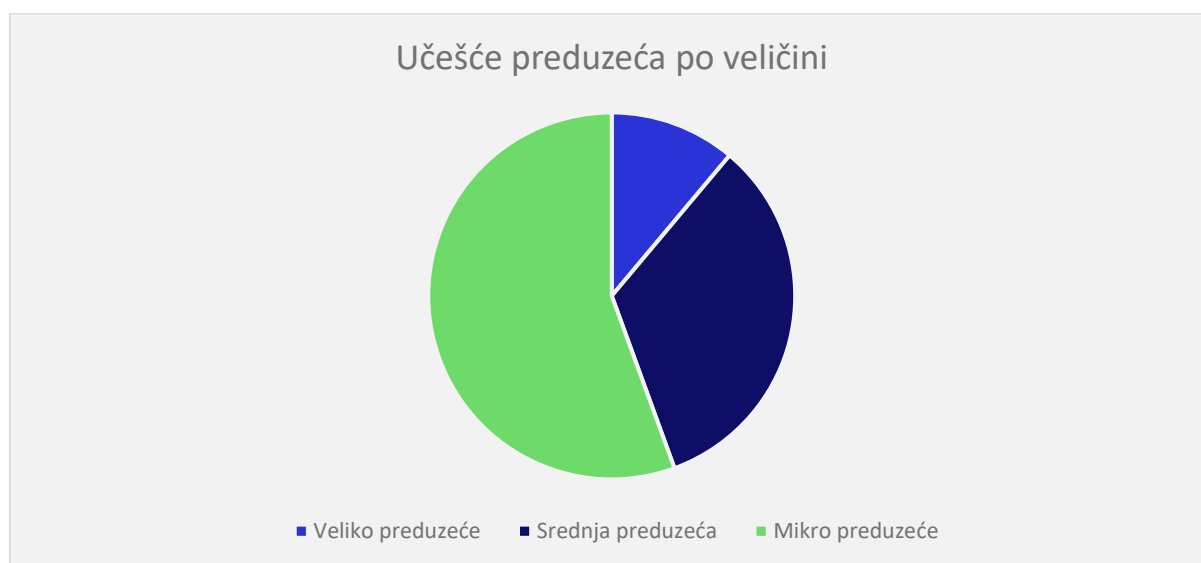
Rezultati istraživanja tržišta obrađeni su na osnovu odgovora datih od strane šest privrednih subjekata, što predstavlja relativno mali broj u odnosu na broj privrednih subjekata koji na tržištu mogu da ponude ove vrste proizvoda. Imajući u vidu da je većina ispitanika dala potvrdne odgovore na većinu postavljenih pitanja, kao logičan se nameće zaključak da se prilikom nabavke pneumatika mogu postavljati ekološki zahtevi i da postoji objektivna potreba da se propiše obaveza za naručioce da iste uključe prilikom sprovođenja postupaka javnih nabavki predmetnih dobara.

NAMEŠTAJ

Upitnik za nameštaj je popunjen od strane 11 privrednih subjekata.

Kada je u pitanju veličina preduzeća 1 privredni subjekt pripadaju kategoriji velikih preduzeća, 3 privredna subjekta pripadaju kategoriji srednjih preduzeća, 5 privredna subjekta pripadaju kategoriji malih preduzeća, 2 privredna subjekta pripadaju kategoriji mikro preduzeća.

Kada su upitanju okruzi po 3 privredna subjekta su naveli Beogradski okrug, po 2 privredna subjekta su navela Sremski okrug, dok po 1 privredni subjekt je naveo Pomoravski, Pčinjski, Kolubarski okrug, Svilajnac-Jagodina, Adrani - Kraljevo i Pomoravlje.

U okviru istraživanja tržišta nameštaja ispitanicima su postavljena pitanja koja se odnose na:

- mogućnost ponude nameštaja izrađenog od ploča na bazi drveta primenom formaldehidnih smola sa emisijom formaldehida jednakom ili manjom od graničnih vrednosti E1;
- mogućnost ponude nameštaja sa EU eko oznakom;
- netoksičnost premaza koji se koristi u proizvodnji nameštaja;
- upotrebu kadmijuma ili nikla prilikom galvanizacije metalnih delova nameštaja;
- ambalažu za isporuku nameštaja, koja je povratna ili izrađena od recikliranih materijala;
- vozila za dostavu (minimum norma EURO 5).

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

PITANJE BROJ 1:

Na pitanje da li možete da ponudite nameštaj sastavljen od ploča na bazi drveta koje su u obliku u kojem se upotrebljavaju u nameštaju (tj. površinski neobrađene, sa premazom, obrađene, furnirane) i proizvedene primenom formaldehidnih smola gde emisije formaldehida moraju da budu jednake ili niže od graničnih vrednosti E1 za emisije formaldehida kako je definisano kroz Prilog B standarda SRPS EN 13986 (Ploče na bazi drveta za upotrebu u građevinarstvu — Karakteristike, vrednovanje usaglašenosti i označavanje, 7 privrednih subjekata je odgovorilo sa DA, 4 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 2:

Na pitanje da li možete da ponudite nameštaj kojem je dodeljen EU Eko znak za nameštaj (ili drugi priznati eko znak tipa I sa identičnim traženim zahtevima), 3 privredna subjekta su odgovorila sa DA, 8 privrednih subjekata je odgovorilo sa NE.

PITANJE BROJ 3:

Na pitanje ukoliko je odgovor DA molimo navedite koja je to EU Eko oznaka, privredni subjekti koji su odgovorili sa DA, naveli su sledeće eko oznake: TÜV Rheinland, IAF & DakS BS OHSAS ("Occupational Health and Safety Assessment Series") Berkeley Analytical (2014) –VOC Emission Compliance Test Certificate United States Department of Agriculture's (USDA's) BioPreferred program (2016) Certified Biobased Product Label for FlatCOR -WaveCOR –HoneyCOR i FSC.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 4:

Na pitanje da li nameštaj koji nudite ispunjava zahtev da premazi koje proizvođač nameštaja upotrebljava za premazivanje svih drvenih ili metalnih komponenti nameštaja ne smeju biti klasifikovani kao hemikalije koje su u skladu sa propisima iz oblasti klasifikacije, obeležavanja i oglašavanja hemikalije Republike Srbije označene kao: karcinogene, mutagene ili toksične po reprodukciju (kategorije 1 ili 2 H350, H350i, H351, H340, H341, H360, H360F, H360D, H360FD, H360Fd, H360Df, H361f, H361d, H361fd, H362); kod kojih postoji opasnost od akutne toksičnosti oralnim, dermalnim ili inhalacionim putem (kategorija 1 ili 2 H300, H304, H310, H330) ili opasnost po životnu sredinu (kategorija 1 H400, H410); premazi ne smeju sadržavati aditive na bazi kadmijuma, olova, hroma VI, žive, arsena ili selena u koncentracijama većim od 0,010 % masenog udela, 8 privrednih subjekata je odgovorilo sa DA, 3 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 5:

Na pitanje da li nameštaj koji nudite ispunjava zahtev da za galvanizaciju metalnih sastavnih delova koji se koriste u nameštaju kao konačnom proizvodu nije upotrebljavan Kadmijum. Upotreba nikla pri galvanizaciji dozvoljena je samo ako je brzina oslobađanja nikla iz galvanizovanog sastavnog dela manja od 0,5 µg/cm² nedeljno u skladu sa standardom SRPS EN 1811, 6 privrednih subjekata je odgovorilo sa DA, 5 privrednih subjekata je odgovorilo sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 6:

Na pitanje da li nameštaj isporučujete u ambalaži/pakovanju koja je izrađena od recikliranih materijala, 8 privrednih subjekata je odgovorilo sa DA, 3 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 7:

Na pitanje da li nameštaj isporučujete u povratnoj ambalaži (ponovna i višekratna upotreba ambalaže), 3 privredna subjekta su odgovorila sa DA, 8 privrednih subjekata je odgovorilo sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 8:

Na pitanje da li posedujete dostavna vozila za isporuku koja ispunjavaju minimum normu Euro 5, 7 privrednih subjekata je odgovorilo sa DA, 4 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

Generalni zaključak:

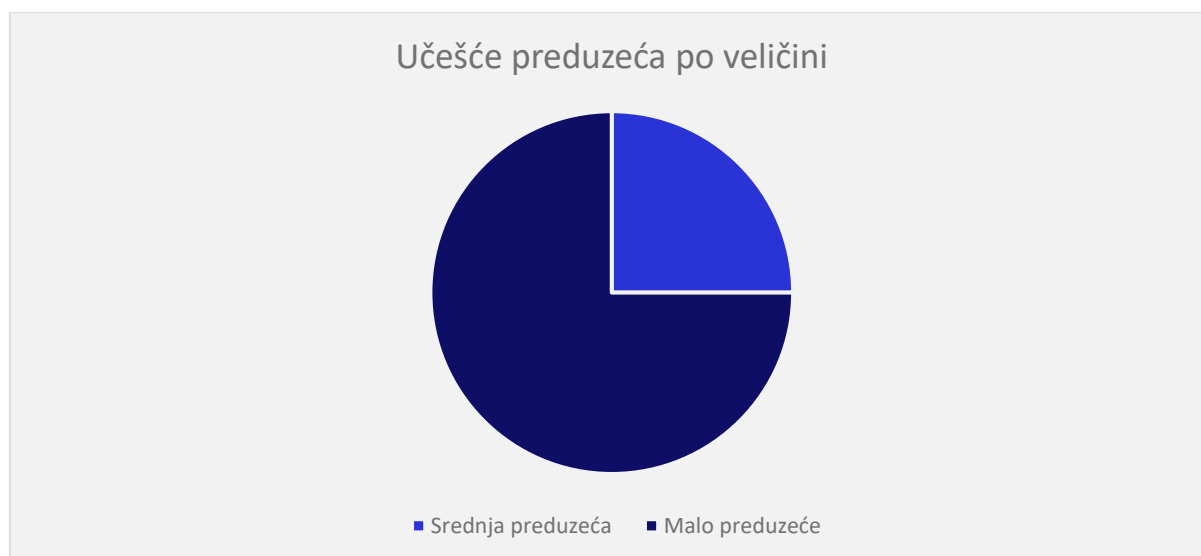
Rezultati istraživanja tržišta obrađeni su na osnovu odgovora datih od strane 11 privrednih subjekata. Kako je većina ispitanika dala potvrdne odgovore na većinu postavljenih pitanja, zaključuje se da naručioci prilikom sprovođenja postupka javne nabavke nameštaja mogu postavljati ekološke zahteve bez negativnih posledica u vidu ograničenja konkurencije na tržištu. Takođe, trebalo bi razmotriti mogućnost propisivanja obaveze naručilaca da za određene kategorije nameštaja uključe ekološke kriterijume prilikom sprovođenja postupaka javnih nabavki predmetnih dobara.

TEKSTILNE USLUGE

Upitnik za tekstilne usluge je popunjen od strane 4 privredna subjekta.

Kada je u pitanju veličina preduzeća 1 privredni subjekt pripada kategoriji srednjih preduzeća, 3 privredna subjekta pripadaju kategoriji malih preduzeća.

Kada su u pitanju okruzi 2 privredna subjekta su navela Beogradski okrug, dok po 1 privredni subjekt je naveo Srednjobanatski i Zlatiborski okrug.

U okviru istraživanja tržišta tekstilnih usluga ispitanicima su postavljena pitanja koja se odnose na:

- posedovanje sistema za pranje i sušenje tekstilnih tkanina u skladu sa određenim normama;
- mogućnost ponude usluga održavanja i popravke radne odeće i drugih tekstilnih proizvoda;
- posedovanje opreme za pranje i sušenje klasifikovane u energetske razrede A, B ili C;
- potrošnju energije i vode u 100 ciklusa ili u eko režimu rada;
- maksimalni kapacitet opreme za pranje i sušenje tekstilnih tkanina;
- mogućnost pružanja usluga prikupljanja, sortiranja i povrata radne i druge odeće/tekstilnih proizvoda;
- vozila koja se koriste za preuzimanje i dostavu (minimum norma EURO 5).

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

PITANJE BROJ 1:

Na pitanje da li raspolazete sa sistemom za pranje i sušenje tekstilnih tkanina u skladu s normom EN ISO 15797 (za pranje) odnosno u skladu s normom EN ISO 15487 (za sušenje) ili drugim odgovarajućim standardom koji nakon pranja omogućava da sadržaj tkanine koji zadržava vlagu čini manje od 35 % udela te da u pogledu glatkoće tkanine nakon sušenja postiže ocenu SA3 za tkanine s udelom pamuka jednak ili veći 50 %, odnosno SA4 ako je udeo pamuka manji od 50 %, sva 4 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 2:

Na pitanje da li u okviru svoje ponude pružate usluge održavanja i popravke radne odeće i drugih tekstilnih proizvoda čime se u značajnoj meri produžava njihov vek upotrebe i to: pružanje osnovnih usluga popravke, uključujući popravljanje rasparanih šavova i šivenje, zamenu pokvarenih/izgubljenih delova te popravljanje/zamenu patentnih zatvarača i kopči, zamenu tkanina za radnu odeću, ponovnu obradu i impregniranje funkcionalnih presvlaka, sva 4 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 3:

Na pitanje da li raspolazete sa opremom/uređajima za pranje i za sušenje koji su klasifikovani u energetske razrede sa oznakom A, B ili C u skladu sa važećim propisima EU o energetskim oznakama i eko dizajnu, sva 4 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

PITANJE BROJ 4:

Na pitanje ako je odgovor na prethodno pitanje da, navedite sa koliko mašina/opreme/uređaja raspolazete po energetskim razredima A, B ili C, nije dat odgovor pošto su sva 4 privredna subjekta odgovorila sa NE na prethodno pitanje.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 5:

Na pitanje kolika je potrošnja energije u kWh/100 ciklusa rada mašina/opreme/uređaja za pranje tekstilnih tkanina u ECO režimu rada, sva 4 privredna subjekta su dala neodgovarajući odgovor.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 6:

Na pitanje koja je izmerena potrošnja vode u litrama po ciklusu rada mašina/opreme/uređaja za pranje tekstilnih tkanina u ECO režimu rada, sva 4 privredna subjekta su dala neodgovarajući odgovor.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 7:

Na pitanje koji je maksimalni kapacitet mašina/opreme/uređaja za pranje i sušenje tekstilnih tkanina, sva 4 privredna subjekta su dala neodgovarajući odgovor.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 8:

Na pitanje da li pružate usluge prikupljanja/sortiranja tekstilnih proizvoda i druge radne odeće kao i njihov povrat na mesto preuzimanja, 4 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 9:

Na pitanje da li vozila koja upotrebljavate za dostavu i preuzimanje ispunjavaju minimum normu Euro 5, 2 privredna subjekta su odgovorila sa DA i 2 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

Generalni zaključak:

Rezultati istraživanja tržišta obrađeni su na osnovu odgovora datih od strane šest privrednih subjekata. Imajući u vidu da je većina anketiranih privrednih subjekata dala negativne odgovore na većinu postavljenih pitanja, zaključuje se da propisivanje obaveze za naručioce da prilikom nabavke ove vrste usluga uključe ekološke kriterijume ne bi bilo opravdano.

USLUGE IZ OBLASTI HORTIKULTURE

Upitnik za usluge iz oblasti hortikulture je popunjen od strane 4 privredna subjekta.

Kada je u pitanju veličina preduzeća 2 privredna subjekta pripadaju kategoriji malih preduzeća i 2 privredna subjekta pripadaju kategoriji mikro preduzeća.

Kada su u pitanju okruzi 2 privredna subjekta su navela Beogradski okrug, dok po 1 privredni subjekt je naveo Mačvanski i Paraćinski okrug.

U okviru istraživanja tržišta usluga u oblasti hortikulture ispitanicima su postavljena pitanja koja se odnose na:

- mogućnost ponude proizvoda/ukrasnih biljaka od kojih je najmanje 70% prilagođeno lokalnim uslovima uzgoja;
- kvalitet/sastav poboljšivača zemljišta koje koriste prilikom uzgoja biljaka, uključujući i prisustvo teških metala u određenim graničnim vrednostima;
- posedovanje automatskog sistema za zalivanje određenih karakteristika;
- uspostavljenost sistema upravljanja otpadom koji nastaje tokom obavljanja usluga;
- servisna vozila (minimum norma EURO 5).

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

PITANJE BROJ 1:

Na pitanje da li pri pružanju usluga iz oblasti hortikulture možete da ponudite proizvode koji ispunjavaju uslove da najmanje 70% ukrasnih biljaka mora biti prilagođeno lokalnim uslovima uzgoja (npr. kiselost zemljišta, prosečne količine padavina, temperaturni raspon tokom godine itd.) pri čemu najmanje 25% ukrasnog bilja mora biti medonosno, sva 4 privredna subjekta su odgovorila sa DA.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 2:

Na pitanje da li prilikom uzgoja bilja koristite poboljšivače zemljišta i malča čiji organski sastojci ne sadrže sledeće materijale: treset; materijale koji su u celosti ili delimično dobijeni iz organskog dela mešanog komunalnog otpada iz domaćinstva odvojenog mehaničkom, hemijskom, biološkom i/ili ručnom obradom; materijale koji su u celosti ili delimično dobijeni od muljeva obradom komunalne kanalizacijske vode i muljeva dobijenih iz industrije papira; materijale koji su u celosti ili delimično dobijeni od nusproizvoda životinjskog porekla 1. kategorije u skladu s Uredbom (EZ) br. 1069/2009., 3 privredna subjekta su odgovorila sa DA, 2 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 3:

Na pitanje da li prilikom uzgoja bilja koristite poboljšivače zemljišta čija maksimalna koncentracija teških metala u konačnom proizvodu ili sastojku ne sme premašiti dole navedene vrednosti, izmerene kao suva masa proizvoda:

Element	Koncentracija teških metala – težina suve materije (mg/kg)
(Cd)	1,5
(Cr)	100
(Cu)	200
(Hg)	1
(Ni)	50
(Pb)	120
(Zn)	600

2 privredna subjekta su odgovorila sa DA i 2 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 4:

Na pitanje da li posedujete automatski sistem za zalivanje koji omogućuje detaljnu parametrizaciju: uspostavu više zona navodnjavanja; mogućnost prilagođavanja količine dozirane vode po zonama; raspored zalivanja prilagođen po zonama; merenje vlažnosti zemljišta i automatsko blokiranje navodnjavanja po zonama kada je zemljište dovoljno vlažno, na primer nakon kiše, sva 4 privredna subjekta je odgovorilo sa DA.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 5:

Na pitanje da li imate uspostavljen sistem upravljanja i otklanjanja otpada koji nastaje tokom obavljanja usluga iz oblasti hortikulture: sav organski otpad (suvo lišće, pokosi, trava) treba kompostirati u objektima pružaoca usluge ili predajom preduzeću za upravljanje otpadom; drveni organski otpad od grana i dr. mora biti usitnjen na licu mesta ili u objektima pružaoca usluge i mora se koristiti za prekrivanje steljom ili malčom na dogovorenim površinama; pre odlaganja organskog otpada koji sadrži invazivne strane vrste, neophodno je obezbediti odgovarajuće rukovanje kako bi se sprečilo dalje širenje održivih delova biljke; otpadna ambalaža se mora razdvojiti na postojeće frakcije komunalnog otpada i odložiti u odgovarajući kontejner (papir, plastika, itd.). Otpadna ambalaža opasnih materija kao npr. fitofarmaceutski proizvodi moraju se bezbedno odložiti na odobrenim sabirnim mestima ili predati ovlašćenom upravljaču otpada na dalju obradu, 3 privredna subjekta su odgovorila sa DA, 1 privredni subjekt je odgovorio sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 6:

Na pitanje da li posedujete servisna vozila koja ispunjavaju minimum normu Euro 5, 3 privredna subjekta su odgovorila sa DA, 1 privredni subjekt je odgovorio sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

Generalni zaključak:

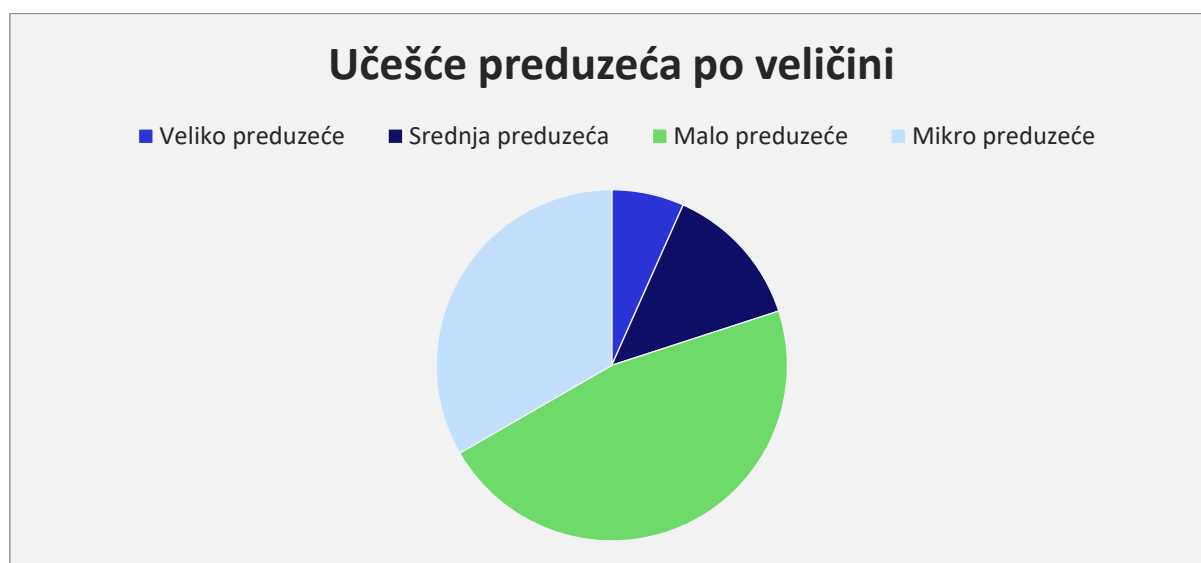
Rezultati istraživanja tržišta obrađeni su na osnovu odgovora datih od strane četiri privredna subjekta. Iako se na osnovu datih odgovora može zaključiti da su privredni subjekti koji pružaju usluge u oblasti hortikulture u mogućnosti da odgovore na postavljene ekološke zahteve, preporuka je da se u ovom trenutku ne razmatra potreba za propisivanjem obaveze naručilaca da uključe ekološke aspekte prilikom nabavke ove vrste usluga. Ovo naročito imajući u vidu da je analiza urađena na osnovu odgovora samo četiri privredna subjekta, da većinu poslova u oblasti hortikulture obavljaju javna komunalna preduzeća osnovana od strane jedinica lokalnih samouprava, kao i da se retko javlja potreba za nabavkom ovih usluga u postupku javne nabavke.

USLUGE PREVOZA

Upitnik za usluge prevoza je popunjen od strane 15 privrednih subjekata.

Kada je u pitanju veličina preduzeća 1 privredni subjekt pripada kategoriji velikih preduzeća, 2 privredna subjekta pripadaju kategoriji srednjih preduzeća, 7 privrednih subjekata pripadaju kategoriji malih preduzeća i 5 privrednih subjekata pripadaju kategoriji mikro preduzeća.

Kada su u pitanju okruzi 5 privredna subjekta su navela Beogradski okrug, 2 privredna subjekta su navela Raški okrug, dok po 1 privredni subjekt je naveo Subotički, Nišavski, Jablanički, Šumadijsko-pomoravski, Užički, Srednjobanatski, Pčinjski i Šumadijski okrug.

U okviru istraživanja tržišta usluga prevoza ispitanicima su postavljena pitanja koja se odnose na:

- posedovanje vozila koja ispunjavaju minimum normu EURO 6;
- broj vozila u posedu koja ispunjavaju normu EURO 6;
- posedovanje autobusa „bez emisija“;
- posedovanje vozila kategorije M1 i M2 koja ispunjavaju minimum normu EURO 6;
- posedovanje vozila sa sistemom praćenja pritiska u gumama;
- opremljenost pneumaticima čije su performanse usklađene sa najvišim razredom energetske efikasnosti potrošnje goriva.

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

PITANJE BROJ 1:

Na pitanje da li posedujete vozila (M3, klasa I A) koja ispunjavaju minimum normu EURO 6, 6 privrednih subjekata je odgovorilo sa DA, 9 privrednih subjekata su odgovorila sa NE.

PITANJE BROJ 2:

Na pitanje ako je odgovor DA, koliko vozila posedujete sa normom EURO 6, 6 privrednih subjekata koja su na prethodno pitanje odgovorila sa DA naveli su da poseduju 73, 22, 20, 14, i dva privredna subjekata poseduju po 1 vozilo.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 3:

Na pitanje da li raspolazete sa „Čistim autobusima bez emisija“ koji koriste alternativne izvore energije električni autobus na baterije (BEV) ili hibridne (HEV), ili utični hibridne autobuse (PHEV), svih 15 privrednih subjekta su odgovorili sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 4:

Na pitanje ako je odgovor DA, koliko električnih autobusa posedujete, svih 15 privrednih subjekta nije dalo odgovor obzirom da je na prethodno pitanje odgovorilo sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 5:

Na pitanje da li raspolazete sa vozilima kategorije M1 i M2 koja ispunjavaju minimum normu EURO 6, 3 privredna subjekta su odgovorila sa DA, 12 privrednih subjekata je odgovorilo sa NE.

PITANJE BROJ 6:

Na pitanje ako je odgovor DA, koliko vozila posedujete sa normom EURO 6, 3 privredna subjekta koja su na prethodno pitanje odgovorila sa DA, naveli su da poseduju 35, 14, 10 vozila.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 7:

Na pitanje da li raspolazete sa vozilima koje imaju sistem praćenja pritiska u gumama TPMS, 4 privredna subjekta su odgovorila sa DA, 11 privrednih subjekata su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 8:

Na pitanje da li raspolazete vozilima koji su opremljeni pneumaticima čije performanse su usklađene s najvišim razredom energetske efikasnosti potrošnje goriva za otpor kotrljanja i čije performanse su usklađene s razredom A ili B s obzirom na prijanjanje na mokroj podlozi kako je utvrđeno Uredbom (EU) 47 2020/740 ili odgovarajućim standardima, 5 privredna subjekta su odgovorila sa DA, 10 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

Generalni zaključak:

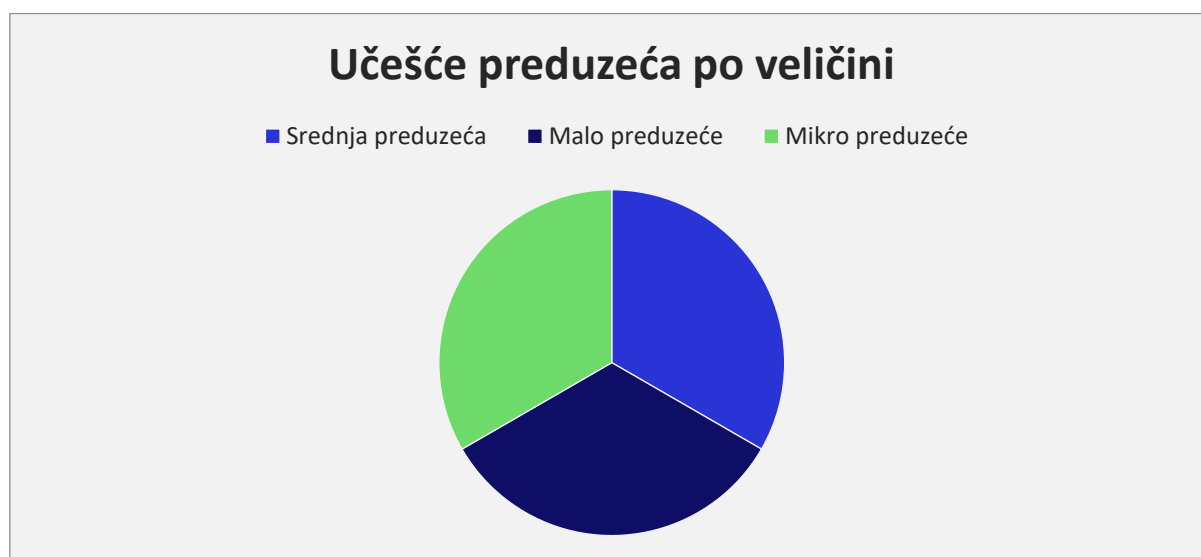
Rezultati istraživanja tržišta obrađeni su na osnovu odgovora datih od strane 15 privrednih subjekata. Imajući u vidu da je većina privrednih subjekata dala negativne odgovore na većinu postavljenih pitanja, jasno je da prema sadašnjem stanju na tržištu ne postoji opravdanje za propisivanje obaveze naručilaca da prilikom nabavke ove vrste usluga uključe ekološke aspekte.

TEKSTILNI PROIZVODI

Upitnik za tekstilne proizvode je popunjen od strane 9 privrednih subjekata.

Kada je u pitanju veličina preduzeća 3 privredna subjekta pripadaju kategoriji srednjih preduzeća, 3 privredna subjekta pripadaju kategoriji malih preduzeća i 3 privredna subjekta pripadaju kategoriji mikro preduzeća.

Kada su u pitanju okruzi 3 privredna subjekta su navela Beogradski okrug, 3 privredna subjekta su navela Severnobački okrug, dok po 1 privredni subjekt je naveo Zlatiborski, Nišavski i Srednjobanatski okrug.

U okviru istraživanja tržišta tekstilnih proizvoda ispitanicima su postavljena pitanja u vezi sa:

- sadržajem supstanci koje se smatraju pesticidima u proizvodima od pamuka i celuloze;
- sadržajem određenih grupa supstanci u proizvodima od vunениh vlakana, do određenih graničnih vrednosti;
- ponudom tekstilnih proizvoda koji ne sadrže boje klasifikovane kao alergene, kancerogene, mutagene ili toksične za reprodukciju;
- ponudom tekstilnih proizvoda koji ne sadrže određene akrilamide;
- ponudom tekstilnih proizvoda koji ne sadrže određene usporivače plamena;
- ponudom tekstilnih proizvoda u kojima plastifikatori sa ftalatima, formaldehid, hrom, nikel, kadmijum i drugi elementi ne prelaze određene granične vrednosti;
- minimalnim zahtevima za otpornost boje i stabilnost dimenzija;
- mogućnošću uklanjanja logotipa ili drugih obeležja za identifikaciju;
- vozila za dostavu (minimum norma EURO 5).

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

PITANJE BROJ 1:

Na pitanje 1. Da li raspolazete sa proizvodima od pamuka ili drugih prirodnih celuloznih vlakana koji ne sadrže više od 0,05 ppm svake od sledećih supstanci koje se smatraju pesticidima. Ukupan zbir sadržaja sledećih supstanci ne sme da prelazi 0,5 ppm: 2,4,5-T, aldrin, kaptafol, hlordan, hlordimeform, DDT, dildrin, dinozeb i njegove soli, endrin, heptahlor, heksahlorobenzen,

heksahlorcikloheksan, α ; heksahlorcikloheksan, β ; heksahlorcikloheksan, δ ; metamidofos, monokrotofos, paration, paration-metil, propetamfos, toksafen, 4 privredna subjekta su odgovorila sa DA , 5 privrednih subjekta je odgovorilo sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 2:

Na pitanje da li raspolažete sa proizvodima od vunenih vlakana koji ne sadrže više od ukupne vrednosti navedene za svaku od sledećih grupa supstanci:

Ukupan zbir sadržaja sledećih supstanci ne prelazi 0,5 ppm: γ -heksahlorocikloheksan (lindan), α -heksahlorocikloheksan, β -heksahlorocikloheksan, δ -heksahlorocikloheksan, aldrin, dieldrin, endrin, p,p'-DDT, p,p'-DDD.

Ukupan zbir sadržaja sledećih supstanci ne prelazi 2 ppm: diazinon, propetamfos, hlorfenvinfos, dihofention, hlorporifos, etion, pirimifos-metil.

Ukupan zbir sadržaja sledećih supstanci ne prelazi 0,5 ppm: cipermetrin, deltametrin, fenvalerat, cihalotrin, flumetrin.

Ukupan zbir sadržaja sledećih supstanci ne prelazi 2 ppm: diflubenzuron, triflumuron, diciklanil, 4 privredna subjekta su odgovorila sa DA , 5 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 3:

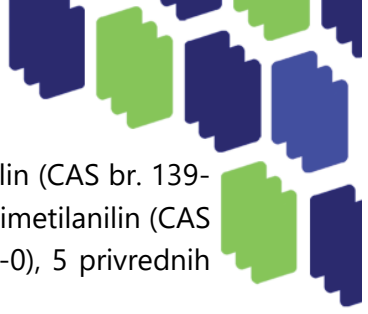
Na pitanje da li raspolažete sa tekstilnim proizvodima koji u proizvodnji finalnog proizvoda ne koriste sledeće boje koje su klasifikovane kao senzibilizirajuće/alergene, kancerogene, mutagene ili toksične za reprodukciju: C.I. Basic red 9, C.I. Disperse Blue 1, C.I. Acid red 26, C.I. Basic Violet 14, C.I. Disperse Orange 11, C. I. Direct black 38, C. I. Direct blue 6, C. I. Direct red 28, C. I. Disperse yellow 3, C.I. Disperse yellow 23, C.I. Disperse yellow 149, 4 privredna subjekta su odgovorila sa DA , 5 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 4:

Na pitanje da li raspolažete sa tekstilnim proizvodima koji ne sadrže sledeće akrilamide: 4-aminodifenil (CAS br. 92-67-1), benzidin (CAS br. 92-87-5), 4-hloro-o-toluidin (CAS br. 95-69-2), 2-naftilamin (CAS br. 91-59-8), o-amino-azotoluen (CAS br. 97-56-3), 2-amino-4-nitrotoluen (CAS br. 99-55-8), p-hloroanilin (CAS br. 106-47-8), 2,4-diamino anizol (CAS br. 615-05-4), 4,4'-diaminodifenilmetan (CAS br. 101-77-9), 3,3'-dihlorobenzidin (CAS br. 91-94-1), 3,3'-dimetoksibenzidin (CAS br. 119-90-4), 3,3'-dimetilbenzidin (CAS br. 119-93-7), 3,3'-dimetil-4,4'-diaminodifenilmetan (CAS br. 838-88-0), p-krezidin (CAS br. 120-71-8), 4,4'-metilen-bis-(2-

hloroanilin) (CAS br. 101-14-4), 4,4'-oksidianilin (CAS br. 101-80-4), 4,4'-tiodianilin (CAS br. 139-65-1), o-toluidin (CAS br. 95-53-4), 2,4-diaminotoluen (CAS br. 95-80-7), 2,4,5-trimetilanilin (CAS br. 137-17-7), 4-aminoazobenzen (CAS br. 60-09-3), o-Anisidin (CAS br. 90-04-0), 5 privrednih subjekata je odgovorilo sa DA , 4 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 5:

Na pitanje da li raspolazete sa tekstilnim proizvodima koji ne sadrže sledeće usporivače plamena: PBB (polibromovani bifenili) br. CAS 59536-65-1, pentaBDE (pentabromodifenil etar) br. CAS 32534-81-9, oktaBDE (oktabromodifenil etar) br. CAS 32536-52-9, dekaBDE (dekabromodifenil etar) br. CAS 1163-19-5, tris-(2,3dibromopropil-)fosfat, br. CAS 126-72-7, HBCDD (heksabromociklododekan) br. CAS 25637-99-4 i 3194-55-6., 5 privrednih subjekata je odgovorilo sa DA, 4 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 6:

Na pitanje da li raspolazete sa proizvodima napravljenih od pamuka ili drugih prirodnih celuloznih vlakana koji ne sadrže više od 0,05 ppm pentahlorfenola, 5 privrednih subjekata je odgovorilo sa DA, 4 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 7:

Na pitanje da li raspolazete sa tekstilnim proizvodima koji dolaze u direktan kontakt sa kožom u kojima sledeći plastifikatori sa ftalatima ne dostižu više od 0,1% mase finalnog proizvoda: DEHP (di-(2-etiheksil) ftalat) br. CAS 117-81-7, BBP (butil benzil ftalat) br. CAS 85-68-7, DBP (dibutil ftalat) br. CAS 84-74-2, DNOP (di-n-oktil ftalat), DINP (di-izononil ftalat), DIDP (di-izodecil ftalat), DIBP (diizobutil ftalat), TCEP (tris(2-hloretil)fosfat), 4 privredna subjekta su odgovorila sa DA , 5 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 8:

Na pitanje da li raspolazete sa proizvodima u kojima količina slobodnog formaldehida i delimično hidrolizujućeg formaldehida u finalnom proizvodu ne sme biti veća od 20 ppm u proizvodima za bebe i decu mlađu od tri godine, 30 ppm u proizvodima koji dolaze u direktan kontakt sa kožom i 75 ppm u svim ostalim proizvodima, 4 privredna subjekta su odgovorila sa DA , 5 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 9:

Na pitanje da li raspoložete sa proizvodima u kojima količina kadmijuma (Cd), hroma (Cr), nikla (Ni), olova (Pb), bakra (Cu) u finalnom proizvodu ne prelazi: antimon (Sb) 30 ppm; arsen (As): 1,0 ppm (spoljna odeća), 0,2 ppm (ostalo); kadmijum (Cd): 0,1 ppm, hrom (Cr): 2,0 ppm (spoljna odeća), 1,0 ppm (ostalo); hrom VI (Cr-VI): 0,5 ppm; kobalt (Co): 4,0 ppm (spoljna odeća), 1,0 ppm (ostalo); živa (Hg): 0,02 ppm; nikl (Ni): 4,0 ppm (spoljna odeća), 1,0 ppm (ostalo); olovo (Pb): 1,0 ppm (spoljna odeća), 0,2 ppm (ostalo); bakar (Cu): 50,0 ppm (spoljna odeća), 25,0 ppm (ostalo); 4 privredna subjekta su odgovorila sa DA, 5 privrednih subjekata je odgovorilo sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 10:

Na pitanje da li raspoložete sa tekstilnim proizvodima koji ispunjavaju sledeće minimalne zahteve za otpornost boje i stabilnost dimenzija:

Parametar	Kriterijum	Metoda ispitivanja
Promene dimenzija tokom pranja i sušenja	Plus ili minus 2% za zavese i tkanine za nameštaj koje se mogu prati i ukloniti. Između minus 8% i plus 4% za ostale tkane i otporne netkane proizvode, ostale pletene proizvode ili za frotir i peškire	ISO 5077 ili odgovarajući standard
Otpornost boje na pranje	Najmanje nivo 4 za promene boje. Najmanje nivo 4 za mrlje.	ISO 105 C06 (jednokratno pranje na temperaturi označenoj na proizvodu sa prahom sa perborat) ili odgovarajući standard
Otpornost boje na znojenje (kiselo, alkalno)	Najmanje nivo 4 (za promenu boje i mrlje). Nivo 3 do 4 za tkanine tamne boje (standardna dubina > 1/1) i izrađene od regenerisane vune ili više od 20% svile.	ISO 105 E04 ili odgovarajući standard
Otpornost boja na mokro trljanje	Najmanje nivo 3. Nivo 2 do 3 je dozvoljen za indigo obojen teksas.	ISO 105 X12 ili odgovarajući standard
Otpornost boje na svetlosti	Za tkanine namenjene za nameštaj, zavese ili draperije, najmanje nivo 5. Najmanje nivo 4 do 5 za sve ostale proizvode. Nivo 4 do 5 je dozvoljen kada su tkanine namenjene za nameštaj, zavese ili draperije svetle boje (standardna dubina < 1/12) i napravljene od više od 20% vune ili od drugih keratinskih vlakana ili 20% svile ili više od 20% lana ili drugih sličnih vlakna.	ISO 105 B02 ili odgovarajući standard

6 privrednih subjekata je odgovorilo sa DA, 3 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 11:

Na pitanje da li možete da ponudite tekstilne proizvode dizajnirane tako da se bilo kakvi logotipi ili druga obeležja za identifikaciju mogu lako ukloniti ili se preko njih može otisnuti druga oznaka, a da se predmet ne ošteti, 2 privredna subjekta su odgovorila sa DA, 7 privrednih subjekata je odgovorilo sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 12:

Na pitanje da li posedujete dostavna vozila koja ispunjavaju minimum normu Euro 5, 6 privrednih subjekata je odgovorilo sa DA, 3 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

Generalni zaključak:

Rezultati istraživanja tržišta obrađeni su na osnovu odgovora datih od strane devet privrednih subjekata. Imajući u vidu da je većina privrednih subjekata dala negativne odgovore na većinu postavljenih pitanja, zaključuje se da, prema sadašnjem stanju na tržištu, ne postoji objektivna potreba za propisivanje obaveze za naručioce da uključe ekološke aspekte prilikom nabavke tekstilnih proizvoda.

NABAVKA BOJA I LAKOVA

Upitnik za nabavku boja i lakova je popunjen od strane 7 privrednih subjekata.

Kada je u pitanju veličina preduzeća 3 privredna subjekta pripadaju kategoriji srednjih preduzeća, 1 privredni subjekat pripada kategoriji malih preduzeća i 3 privredna subjekta pripadaju kategoriji mikro preduzeća.

Kada su u pitanju okruzi 2 privredna subjekta su navela Beogradski okrug, dok po 1 privredni subjekt je naveo Srednjobanatski, Sremski, Raški, Nišavski okrug i Lapovo.

Tokom analize tržišta boja i lakova sprovedena je anketa koja je sadržala pitanja u vezi sa:

- sadržajem belih pigmenata u bojama;
- sadržajem isparljivih organskih jedinjenja;
- sadržajem hemikalija u bojama i lakovima, koje mogu biti kancerogene, mutagene ili toksične;
- ograničenjima prisustva određenih opasnih sastojaka (zabrana ili ograničeno na određenu koncentraciju);
- pokrivnom moći boja i lakova;
- otpornošću boja za drvo i metal i zidnih boja na moguće oblike propadanja izazvane atmosferskim uticajima;
- otpornošću osnovnih boja za drvo i spoljašnje zidove na gljivice i obrastanje algama;
- otpornošću boja i lakova za podove na abraziju;
- posedovanjem proizvoda sa EU eko oznakom;
- posedovanjem dostavnih vozila sa motorom Euro 5.

Rezultate istraživanja za svako postavljeno pitanje prezentujemo u nastavku:

PITANJE BROJ 1:

Na pitanje da li možete da ponudite proizvode čiji sadržaj belih pigmenata u bojama (beli neorganski pigmenti sa indeksom prelamanja većim od 1,8) po m² suvog filma mora biti jednak ili manji od 38 g/m² za boje za unutrašnju primenu, sa izuzetkom boja za zidove za unutrašnju primenu za koje se tvrdi da su u klasi 1. otpornosti prema "vlažnom ribanju" (WSR) za koje se primenjuje vrednost od 40 g/m², odnosno manji od 40 g/m² za sve boje za spoljašnju primenu. Sadržaj belih pigmenata (belih neorganski pigmenata sa indeksom prelamanja većim od 1,8) u podlogama za nanošenje novih premaza (undercoats) i osnovnim premazima, po m² suvog filma, mora biti jednak ili manji od 25 g/m², 3 privredna subjekta su odgovorila sa DA, 4 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 2:

Na pitanje da li možete da ponudite proizvode čiji maksimalni sadržaj isparljivih organskih jedinjenja (VOC) ne sme da prelazi maksimalno dozvoljene vrednosti:

Opis proizvoda (sa oznakom podkategorije premaza u skladu sa Pravilnikom o ograničenjima i zabranama proizvodnje, stavljanja u promet i korišćenja hemikalija ("Sl. glasnik RS", br. 90/2013, 25/2015, 2/2016, 44/2017, 36/2018 i 9/2020)	Maksimalno dozvoljene vrednosti VOC (g/l uključujući vodu)
a. Mat premazi za unutrašnje zidove i tavanice (stepen sjaja < 25 pri 60 °)	15
b. Sjajni premazi za unutrašnje zidove i tavanice (stepen sjaja > 25 pri 60 °)	60
c. Premazi za spoljašnje mineralne zidne podloge	30
d. Unutrašnje/spoljašnje završne i zaštitne boje za drvo i metal	90
e. Unutrašnji završni lakovi i lazurni premazi za drvo, uključujući neprozirne lazurne premaze za drvo	75
e. Spoljašnji završni lakovi i lazurni premazi za drvo, uključujući neprozirne lazurne premaze za drvo	90
f. Unutrašnji i spoljašnji tankoslojni lazurni premazi za drvo	75
g. Osnovni premazi	15
h. Vezivni osnovni premazi	15
i. Jednokomponentni premazi	100
j. Dvokomponentni premazi sa reaktivnim delovanjem za posebnu završnu primenu, npr. za podove	100
Dekorativni premazi	90
Antikorozivne boje	80

Svih 7 privrednih subjekata je odgovorilo sa DA.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 3:

Na pitanje da li boje i lakovi koje nudite ispunjavaju zahtev da ne sadrže materije i hemikalije koje su klasifikovane kao hemikalije koje su u skladu sa propisima iz oblasti klasifikacije, obeležavanja i oglašavanja hemikalije Republike Srbije: karcinogene, mutagene ili toksične po reprodukciju

(Karc. 1A, 1B, 2, Mut. germ. 1A, 1B, 2, Toks. po repr. 1A, 1B, 2); kod kojih postoji opasnost od akutne toksičnosti oralnim, dermalnim ili inhalacionim putem (Ak. toks. 1,2,3, Spec. toks. - JI 1,2,3, Spec. toks. - VI 1, VI 2, Senzib. kože 1, 1A, 1B, Senzib. resp. 1,1A, 1B) ili opasnost po životnu sredinu (Vod. živ. sred. - ak.1, Vod. živ. sred. - hron. 1,2,3.), 6 privredna subjekta su odgovorila sa DA, 1 privredni subjekt je odgovorio sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 4:

Na pitanje da li možete da ponudite proizvode čiji sastav boje mora da bude u skladu sa ograničenjima kojima se prisustvo određenih opasnih sastojaka ili ograničava na određenu koncentraciju ili zabranjuje:

Sastojak	Ograničenje ili maksimalno dozvoljena koncentracija
Konzervansi:	Konzervansi ne smeju da budu bioakumulativni
Konzervansi za zaštitu suvog filma:	Konzervansi za zaštitu suvog filma ne smeju da se namerno koriste, osim za: boje za unutrašnju primenu koje se posebno zahtevaju za oblasti sa visokom vlagom. Maksimalno dozvoljena koncentracija: $\leq 0,10$ % masenog udela. Boje za spoljašnju primenu. Maksimalno dozvoljena koncentracija: $\leq 0,30$ % masenog udela.
Alkilfenoletoksilati (APEO) i njihovi derivati:	Alkilfenoletoksilati (APEO) i njihovi derivati ne smeju da se namerno koriste u preparatima ili formulacijama boja ili lakova.
Ftalati: Ftalati koji se nalaze na Listi supstanci kandidata za listu supstanci koje izazivaju zabrinutost.	Maksimalna dozvoljena koncentracija u preparatima boja ili lakova, ili u njihovim formulacijama: $\leq 0,1$ % masenog udela.
Formaldehid: Slobodni formaldehid u beloju osnovi, osnovi za nijansiranje i boji za nijansiranje:	$\leq 0,010$ % masenog udela
Metali: kadmijum, olovo, hrom (VI), živa, arsen, selen.	$\leq 0,010$ % masenog udela po metalu ili metalnom kompleksu/soli, kako je odgovarajuće

Svih 7 privrednih subjekata je odgovorilo sa DA.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 5:

Na pitanje da li možete da ponudite boje i lakove čija boja mora da dostiže pokrivnu moć:

Vrsta boje	Pokrivna moć (m ² /l)
Bele i svetle boje (uključujući završne premaze i međupremaze)	– unutrašnja primena: 8 – spoljašnja primena: 6

	– unutrašnja i spoljašnja primena: 8
Sistemi za nijansiranje	8
Podloga za nanošenje novog premaza i osnovni premazi	
a. neprozirni	8
b. sa posebnim svojstvima popunjavanja pora/zaptivanja, prodiranja / vezivanja	6
c. sa posebnim adhezionim svojstvima	8
Debeloslojni dekorativni premazi	1 m ² po kg proizvoda
Elastomerne boje za spoljašnju primenu	4

Svih 7 privrednih subjekata je odgovorilo sa DA.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 6:

Na pitanje da li možete da ponudite zidne boje, boje za drvo i metal moraju da budu otporne na moguće oblike propadanja izazvane atmosferskim starenjem, u skladu sa sledećim zahtevima:

Propadanje izazvano atmosferskim starenjem	Zahtev u pogledu performansi	Preporučeno ispitivanje
Smanjenje sjaja	≤ 30% od početne vrednosti	SRPS ISO 2813
Kredanje (prašenje)	ocena 1,5 ili bolja (0,5 ili 1,0)	SRPS EN ISO 4628-6
Ljuspanje	gustina ljuspi: ≤ 2 veličina ljuspi: ≤ 2 ili manje	SRPS ISO 4628-5
Pojava naprslina	količina naprslina: ≤ 2, veličina raspuklina: ≤ 3	SRPS ISO 4628-4
Stvaranje plikova	gustina plikova: ≤ 3, veličina plikova: ≤ 3	SRPS ISO 4628-2
Korozija	Stvaranje rđe: jednako ili bolje od Ri2	SRPS ISO 4628-3

Svih 7 privrednih subjekata je odgovorilo sa DA.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 7:

Na pitanje da li možete da ponudite osnovne boje koje se upotrebljavaju za spoljašnje zidove i drvo i za koje su potrebna sledeća svojstva otpornosti na gljivice i/ili otpornosti na obrastanje algama:

Primena	Otpornost na gljivice	Otpornost na obrastanje algama
Zidne boje	Razred 1. ili niži	Ocena 0
Boje za drvo	Razred 1. ili niži	Ocena 0

4 privredna subjekta su odgovorila sa DA , 3 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 8:

Na pitanje da li možete da ponudite premaze i boje koji su namenjeni za podove, koji moraju da imaju otpornost na abraziju koja ne prelazi gubitak mase od 70 mg nakon 1000 ispitnih ciklusa, uz opterećenje od 1000 g i točak CS10, u skladu sa standardom SRPS EN ISO 7784-2 (Boje i lakovi — Određivanje otpornosti na abraziju — Deo 2: Metoda pomoću abrazivnih gumenih točkova i rotirajućeg uzorka za ispitivanje), 5 privrednih subjekata je odgovorilo sa DA, 2 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 9:

Na pitanje da li možete da ponudite boje i lakove koje imaju EU Eko znak, 4 privredna subjekta su odgovorila sa DA, 3 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

PITANJE BROJ 10:

Na pitanje ukoliko je odgovor DA molimo navedite koja je to EU Eko oznaka, privredni subjekti koji su odgovorili sa DA, naveli su sledeće eko oznake: 2 privredna subjekta navela su EU Ecolabel, dok po 1 privredni subjekt naveo je CE, odnosno EN 1504-2 .

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

PITANJE BROJ 11:

Na pitanje da li posedujete dostavna vozila koja ispunjavaju minimum normu Euro 5, 3 privredna subjekta su odgovorila sa DA , 4 privredna subjekta su odgovorila sa NE.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu analize popunjenih upitnika može se izvesti zaključak da tržište ne može odgovoriti gore navedenom zelenom kriterijumu.

Generalni zaključak:

Rezultati istraživanja tržišta obrađeni su na osnovu odgovora datih od strane sedam privrednih subjekata. Imajući u vidu da je velika većina ispitanika dala potvrdne odgovora na većinu postavljenih pitanja, u vezi sa ovim predmetom nabavke se kao logičan nameće zaključak da se prilikom sprovođenja postupka javne nabavke boja i lakova mogu postavljati ekološki zahtevi bez negativnih posledica u vidu ograničenja konkurencije na tržištu, kao i da postoji objektivna potreba da se propiše obaveza za naručioce da iste uključe prilikom sprovođenja postupaka javnih nabavki predmetnih dobara.

PREPORUKE:

Imajući u vidu rezultate sprovedenog istraživanja, tržišta, učestalost sprovođenja postupaka i vrednost predmeta javnih nabavki za koje je sprovedeno istraživanje tržišta, preporučuje se intenzivnije podsticanje primene zelenih javnih nabavki.

U tom cilju, daju se sledeće preporuke:

- **Izrada vodiča, odnosno modela konkursnih dokumentacija**

Izraditi vodiče/modele konkursnih dokumentacija za sledeće predmete:

1. Fotokopir papir
2. Sanitarna galanterija
3. Kancelarijska elektronska oprema
4. Računarska oprema
5. Sanitarna oprema
6. Papirna galanterija
7. Klima uređaji
8. Bela tehnika
9. Sredstva za čišćenje
10. Usluge čišćenja
11. Pneumatici
12. Nameštaj
13. Boje i lakovi

Prilikom izrade modela konkursne dokumentacije za nabavku sanitarne galanterije i sanitarne opreme uzeti u obzir napomenu da su ovi predmeti nabavki najčešće deo tehničke specifikacije javne nabavke radova, te da bi u samom vodiču/modelu konkursne dokumentacije trebalo ukazati naručiocima da isti mogu da koriste prilikom sprovođenja javne nabavke radova koji uključuju ugradnju sanitarne opreme i sanitarne galanterije.

Prilikom izrade modela konkursne dokumentacije računarske opreme uzeti u obzir zahteve u pogledu energetske efikasnosti, odnosno definisati uslove koje oprema mora da ispunjava u pogledu potrošnje električne energije, a opciono predvideti da se ispunjenost uslova u pogledu odsustva hroma, broma i drugih potencijalno štetnih sastojaka u plastičnim delovima dodatno boduje u okviru kriterijuma za dodelu ugovora koji se zasniva na odnosu cene i kvaliteta.

Prilikom izrade modela konkursne dokumentacije za nabavku bele tehnike uzeti u obzir potrebu da oprema koja se nabavlja bude što je moguće viših energetskih razreda.

Prilikom izrade modela konkursne dokumentacije za papirnu galanteriju uzeti u obzir rezultate ponovljenog istraživanja tržišta, kao i primere dobre prakse, odnosno uspešno sprovedenih postupaka javne nabavke papirne galanterije.

OPŠTA NAPOMENA:

Predlaže se izrada akta u vidu priloga uredbe o zelenim javnim nabavkama koji će preciznije obuhvatiti definiciju pojmova za svaki predmet javne nabavke za koji se primenjuju „zeleni kriterijumi“.

POJAŠNENJE ODREĐENE TERMINOLOGIJE

EN 248 (<https://iss.rs/sr/Cyrl/> Institut za standardizaciju Srbije) -Ovaj standard utvrđuje stanje funkcionalnih površina sanitarnih armatura na koje se nanose elektrolitičke nikl-hrom prevlake, karakteristike nanetih prevlaka na funkcionalnim površinama (otpornost prema koroziji i prijanjanje prevlake), ispitivanje za verifikaciju otpornosti prema koroziji i prijanjanja prevlake.

IEC 62321-3-1- Ovaj standard opisuje selekzione analize pet supstanci, posebno olova (Pb), žive (Hg), kadmijuma (Cd), ukupnog hroma (Cr) i ukupnog broma (Br) u ravnomerno raspoređenim materijalima koji mogu da se nađu u elektrotehničkim proizvodima, korišćenjem analitičke tehnike rendgenskog fluorescentnog spektrometra (XRF).

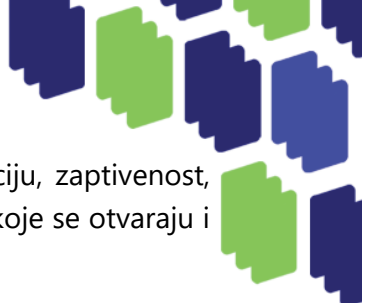
IEC 62623- Ovaj standard obuhvata personalne računarske proizvode. On se primenjuje na stone i prenosive računare, koji se na tržištu prodaju kao finalni proizvodi. Ovaj standard specificira: - postupak ispitivanja koji omogućava merenje snage i/ili potrošnje energije u svakom od EUT režima napajanja; - formule za izračunavanje tipične potrošnje energije (TEC) za dati period (obično godišnje); - većinski profil koji treba koristiti sa ovim standardom koji omogućava pretvaranje prosečne snage u energiju u okviru TEC formula; - unapred definisani format za prezentaciju rezultata. Ovaj standard ne postavlja nijedan kriterijum uspešno/neuspešno za EUT. Korisnici rezultata ispitivanja treba da definišu takve kriterijume.

EN 997- Ovim evropskim standardom se utvrđuju zahtevi u pogledu konstrukcije i performansi, zajedno sa metodama ispitivanja za WC garniture sa vodokotlićem, WC monoblok i nezavisne WC šolje sa integrisanim sifonom koje se koriste za ličnu higijenu, a proizvedene su od glazirane keramike ili nerđajućeg čelika. Ovaj standard se ne primenjuje na toalete čučavce, WC šolje bez integrisanog sifona ili vodokotlića kao zasebnog uređaja.

EN 14055- Ovim evropskim standardom se utvrđuju projektovanje, zahtevi za performanse i metode ispitivanja vodokotlića za ispiranje WC šolja i pisoara sa mehanizmom za ispiranje, dovodnim ventilom i prelivom. Ovaj dokument obuhvata vodokotliće koji su projektovani za povezivanje na instalacije pijaće vode unutar zgrada. Ovim standardom nisu obuhvaćeni vodokotlići sa automatskim ispiranjem pisoara. NAPOMENA Vodokotlići za WC šolje monoblok i WC garniture obuhvaćeni su u EN 997.

EN12541- Ovaj standard se primenjuje na ventile za ispiranje klozetskih šolja i ventile za pisoare, sa automatskim hidrauličnim zatvaranjem, a namenjen za: klozetske šolje prema EN 997; pojedinačne pisoare sa ispiranjem prema prEN 13407 i pisoare sa aktivirajućim sifonom prema prEN 13407.

EN13407- Ovim evropskim standardom se utvrđuju zahtevi u pogledu konstrukcije i performansi i metode ispitivanja za zidne pisoare od glaziranog porcelana ili nerđajućeg čelika, koji se koriste za ličnu higijenu. Ovaj evropski standard se ne primenjuje na pisoare sa pregradama niti na stojeće pisoare.

EN15091- Ovim dokumentom se definišu zahtevi za obeležavanje, identifikaciju, zaptivenost, električnu i radnu bezbednost, kao i mehaničku otpornost sanitarnih armatura koje se otvaraju i zatvaraju elektronskim upravljanjem.

ISO 12625-8- Ovim delom ISO 12625 utvrđuje se metoda ispitivanja za određivanje vremena upijanja vode i kapaciteta upijanja vode higijenskog papira i proizvoda od higijenskog papira, potapanjem u posudu. Posebno je navedeno da se ISO 15755 primenjuje za detekciju nečistoća i nedostataka u higijenskom papiru i proizvodima od higijenskog papira. Za određivanje sadržaja vlage u higijenskom papiru i proizvodima od higijenskog papira primenjuje se ISO 287.